

Ügyiratszám: 983-24/2021.
Ügyintéző: Kurucz-Szigetvári Szonja
Tel.: 06-29/540-968
E-mail: kurucz-szigetvari.szonja@gyal.hu

Tárgy: Gyál Város Települési
Környezetvédelmi Programjának
megküldése

Tisztelt Hatóság!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48/F. § (5) bekezdése alapján jelen levelem mellékleteként megküldöm az illetékes környezetvédelmi hatóságnak Gyál Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által jóváhagyott Települési Környezetvédelmi Programunkat.

Gyál, 2021. október 28.

Üdvözlettel,

Rozgonyi Erik
címzetes főjegyző nevében és
megbízása alapján

Kurucz-Szigetvári Szonja
ügyintéző

Értesül:

- Címzett
- Irattár

Környezetvédelmi Fenntarthatósági Program

Gyál Város

2021 – 2026

A Program készítéséért felelős:

Gyál Város Önkormányzata

A Környezetvédelmi Fenntarthatósági Programot készítette:

Pannon Natura Kft. (Budapest, 1112 Törcsvár u. 16.)

Tervezési időszak:

2021-2026. közötti időszak

Tervezés báziséve:

2020

Néhány esetben a korábbi évek adatait vettük figyelembe

Tartalom

1. Bevezetés	5
1.1. Környezetvédelmi Alapelv	8
2. A terület jellemzése	8
2.1. A település és környezetének fekvése, földtana, éghajlata, vizei	8
2.2. A település története	9
2.3. A település környezetének éghajlata, vizei	10
2.4. A beépített területek jellemzése, területhasznosítási funkciók	11
2.6. A település közlekedési hálózatának áttekintése	12
2.7. A település vízi közmű hálózata	14
2.8. A település rendezési tervének környezetvédelmet érintő elhatározásai	16
3. Környezeti elemek állapotának bemutatása	19
3.1. Levegő	19
3.2. Vizek	28
3.3. Talaj	29
3.4. Élővilág és természetvédelem	30
3.5. Emberi környezet-egészségügy	31
3.6. Környezet művi elemeinek és infrastrukturális rendszerének állapot jellemzői	40
3.6.1. Épített környezeti elemek	40
3.6.2. Infrastruktúra környezeti vonatkozásai	44
3.6.3. Zaj- és rezgésterhelés	48
3.6.4. Hulladékgyűjtés	53
3.6.5. Zöldfelület-gazdálkodás, a zöldfelületi rendszer vizsgálata	59
3.7. Környezeti állapot javítására tett intézkedések, tevékenységek felmérése	68
3.7.1. Az Önkormányzat környezetvédelmi tevékenysége	68
3.7.2. Vállalkozások környezetvédelmi tevékenységei	72
3.7.3. Lakosság és civil szervezetek környezetvédelmi tevékenységei	73
3.7.4. Környezet- és életminőséget szolgáló egyéb tevékenységek, közszolgáltatások	74
3.7.5. A környezetvédelmi ügyek finanszírozása	79
3.7.6. Környezeti nevelés és szemléletformálás	82
3.7.7. Környezetvédelmi célú együttműködések	96
4. Lakossági kérdőív összesített eredményei	96
5. Gyál város Környezetvédelmi Programja	97
5.1. Légszennyezettség csökkentése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése	97
5.2. Felszín alatti vizek védelme, ivóvízellátás, kommunális szennyvízkezelés, csapadékvíz-gazdálkodás	102

5.3. Környezetveszélyeztetés, talajvédelem	103
5.4. Környezet - egészségügy	105
5.5. Az épített környezet védelme, a települési környezet és a közterületek tisztasága	107
5.6. Közlekedés- és szállításszervezés	108
5.7. Zaj és rezgés	110
5.8. Hulladékgyűjtés	112
5.9. Környezetminőség	114
5.10. A környezettudatosság növelése, a környezeti nevelés és társadalmi részvétel	117
5.11. Energia gazdálkodás	122
6. A környezetvédelmi program eszköztárája	124
6.1. Tervezési, szabályozási eszközök	124
6.2. Környezetvédelmi információs rendszer, információ-gazdálkodás	125
6.3. Környezeti kultúra fejlesztése, a társadalmi részvétel és a tudatosság erősítése	126
7. Finanszírozási feltételek, pénzügyi eszközök	126
7.1. A program megvalósításához lehetséges főbb pénzügyi források	127
8. Társadalmi kapcsolatok	128
9. Lehetőségek az Önkormányzat környezeti munkájának értékelésére	129
9.1. A Local Agenda 21	129
9.2. Az EMAS rendelet közigazgatási, Önkormányzati alkalmazásának jogi keretei	130

1. Bevezetés

A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározó részévé vált. Ennek alapvető oka egyrészt a hosszú távon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok növekvő mennyisége. Mindezek eredményeképpen, általánosságban – a gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan – szinte minden környezeti elem állapota romlott, és ez már a környezet használatok egyértelmű korlátozásával is együtt jár. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, illetve azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani – áll a Nemzeti Környezetvédelmi Programban. Gyál Város Önkormányzatának a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII törvény (Kvt.) 46. § (1) értelmében a környezet védelme érdekében a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Programban foglalt célokkal, feladatokkal, Gyál Város Önkormányzatának 2020-2030. közötti Klímastratégiájával és a város Integrált Területfejlesztési Stratégiájával összhangban, illetékességi területére önálló Környezetvédelmi Programot kell készítenie vagy készíttetnie.

Megjegyzés: az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2021-ben készül el.

Gyál Város Önkormányzata 2021 februárjában a Pannon Natura Kft-t bízta meg a feladat elvégzésével.

A Program készítésében részt vettek:

Csigó Ernő

vezető tervező

Mérnöki Kamarai

nyilvántartási szám:

01-13637

SZKV-1.1; SZKV-1.2;

SZKV-1.3

Szabó Réka

tájépítész, környezetmérnök,

faápoló és favizsgáló szakmérnök

A Környezetvédelmi Program tartalma a Kvt. előírásai alapján:

48/B. § (1) Átfogó környezetvédelmi terv az e törvényben szabályozott országos [40. §] és területi (regionális [48/C. §], megyei [48/D. §] és települési [48/E. §]) környezetvédelmi program.

(2) Az átfogó környezetvédelmi terv tartalmazza:

- a) a környezeti elemek állapotának bemutatásán és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzésén alapuló helyzetértékelést;
- b) a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat;
- c) a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket (különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat), valamint azok megvalósításának ütemezését;
- d) a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;
- e) az intézkedések végrehajtásának, valamint a d) pont szerinti eszközök alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.

48/E. § (1) A települési környezetvédelmi programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - a 48/B. § (2) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmaznia kell

- a) a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- b) a zaj és rezgés elleni védelemmel, a külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére kötelezett települési Önkormányzatok esetén a stratégiai zajtérképek alapján készítendő intézkedési tervekkel,
- c) a zöldfelület-gazdálkodással,
- d) a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- e) az ivóvízellátással,
- f) a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- g) a kommunális szennyvízkezeléssel,
- h) a településihulladék-gazdálkodással,
- i) az energiagazdálkodással,
- j) a közlekedés- és szállításszervezéssel,

k) a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környeztkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Az elkészített Környezetvédelmi Programot Gyál Város Önkormányzatának Képviselő-testülete hagyja jóvá.

A 1995. évi LIII. törvény 48/E. § (3) bekezdés szerint a települési Önkormányzatnak gondoskodni kell a környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, figyelemmel kell kísélnie az azokban foglalt feladatok megoldását, és a programot szükség szerint, de legalább a Program megújítását, illetve felülvizsgálatát követően - a 48/A. § (2) bekezdésének figyelembevételével - felül kell vizsgálni.

48/F. § (1) A területi környezetvédelmi program kidolgozója a program tervezetét az illetékes

a) környezetvédelmi hatóságnak,

c) ingatlanügyi hatóságnak és

d) egészségügyi államigazgatási szervnek,

e) a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervnek (a továbbiakban: vízvédelmi hatóság), és

f) a vízügyi hatóságnak

véleményezésre megküldi.

(2) A környezetvédelmi hatóság a véleményezésbe bevonja az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervet, a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szervet, valamint a természetvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervet, amelyek 30 napon belül tájékoztatják véleményükről a hatóságot.

(3) A települési önálló vagy közös környezetvédelmi program tervezetét - az (1) bekezdésben meghatározott szerveken túl - az illetékes megyei Önkormányzatnak, a megyei környezetvédelmi program tervezetét az illetékes regionális területfejlesztési konzultációs fórumnak is meg kell küldeni véleményezésre.

1.1. Környezetvédelmi Alapelv

A település Önkormányzatának környezetvédelmi feladata egyrészt, hogy segítse illetékességi területén az országos környezetvédelmi feladatok teljesítését, másrészt, hogy saját eszközeivel gondoskodjon a helyi környezet megóvásáról, minősége romlásának megakadályozásáról, a település sajátos jellegének megőrzésében, helyreállításában a jelentőséggel bíró helyi természeti és kulturális értékek védelméről. Fontos, hogy a környezetvédelmi program járuljon hozzá a települési életminőséget meghatározó környezeti elemeket és a természeti értékeket veszélyeztető környezeti problémák megoldásához, valamint a település fejlődését alapvetően meghatározó fejlesztések tekintetében érvényesítse az életminőséget alapvetően meghatározó környezetvédelmi szempontokat.

2. A terület jellemzése

A város területe 24,93 négyzetkilométer, a zöld felületek aránya magas. Lakosainak száma 24607 fő (2019), népsűrűsége 987 fő/km². A lakások száma 8169, a népességet figyelembe véve, ez 3 fő/lakás.

2.1. A település és környezetének fekvése, földtana, éghajlata, vizei

Fekvése

Gyál város Budapesttől délkeletre, közvetlenül a főváros határában található helység.

GPS koordináták: 47.3837, 19.2171.

Pesti-Hordalékkúp síkság

A kistáj Pest megyében és Budapest területén helyezkedik el. Területe 892 km²

A kistáj 97,5 és 251 m közötti tszf-i magasságú. K felé lépcsőzetesen, a magasabb teraszok irányában emelkedik. Ezek nagyjából É-D-i irányú sávjait a Duna bal parti mellékvizeinek völgyei Ny-K-i irányban mozaik- és saktábla szerűen szabdalták. Az átlagos relatív relief 8 m/km². K és D felé az értékek csökkennek. A keresztirányban völgyközi hátakká formált magasabb teraszok eróziós és deráziós völgyekkel gazdagon szabdaltak.

D felé, a Gyáli-patak irányába, ahol a felszint a futóhomokformák uralják, a magasabb teraszok a fiatalabb, alacsonyabb teraszokkal egy szintbe kerültek, s a domborzat elveszti teraszos jellegét. A D felé nyitott, félmedence szerűen megjelenő kistáj jellemző domborzatai fluviális és deróziós úton képződtek.

Földtan

A kistáj alapján paleozoos-mezozoos formációk, ill. a z erre települő harmadidőszaki rétegek alkotják. Ezek a képződmények egymással párhuzamosan futó ÉNy-DK-i irányú törésvonalrendszerrel tömbökre tagolódtak, s az Alföld felé haladva a pleisztocén folyamán egyre nagyobb mértékben süllyedtek meg. A pleisztocén legelejétől képződő dunai hordalékkúp orográfiaailag hasonló, de kronológiailag épp ellentétes képet mutat, ugyanis K felé haladva a legidősebb pleisztocén képződmények pannóniai üledékre települve találhatók.

2.2. A település története

Gyál város területe már a 13. század végén lakott volt, erről egy 1293. augusztus 21-én kelt okirat is tanúskodik. III. Endre király döntése alapján ekkor került az okmányra a helység neve, akkor *Gayul* alakban írva. Templomát 1324-ben említi először egy oklevél. Károly Róbert 1324. január 21-én írt oklevele a területen Szent György tiszteletére emelt templomról tesz említést. A falu az 1500-as években már pusztá volt. A törökök kiűzése után Alsónémedihez csatolták. A terület a Rákóczi-szabadságharc bukása után került a Károlyi grófok tulajdonába.

A 19. század végén a terület felértékelődött, itt volt ugyanis a főváros felé az alföldi szarvasmarha felhajtás útvonalának egyik utolsó állomása. A hatalmas kiterjedésű homokvidék szőlőültetvénnyel való betelepítése a fejlődés következő szakasza. Ebben jelentős szerepet játszott, hogy az 1889-ben megépült vasútvonal a községen haladt át, s a település fejlődésére való tekintettel két vasúti megállót is kiépített itt a vasúttársaság.

A századforduló idején alig pár száz lakosú község a 20. század eleji parcellázások nyomán nőtt több ezresre. Gróf Károlyi László 1932-ben 334 holdat parcelláztatott fel, dr. Dóri Ferenc és Jálics Kálmán birtokaiból ugyancsak jelentős területeket osztottak fel. A három akciót a képviselő-testület összevonta, s kimondta: az új területekből „egy különálló község létesíttessék Gyál-pusztai központtal”.

Az uradalmi cselédség mellett megjelentek a fővárosból kikíváncozó polgárok is. A jó levegő, a ligetes táj, strandfürdők, vendéglők, kulturális és sportesemények szolgálták alapul az élénk polgári élet, a hangulatos község kialakulásához.

Bár az Alsónémeditől önállósodás már 1935-től szerepelt a helyhatóság programjában, a háború közbeszólt, s csak annak vége után, 1944. december 27-ei első határozatában nyilvánította a települést a Nemzeti Bizottság önálló községgé. Ekkor már több mint háromezren lakták a községet, önálló postahivatala, távbeszélő- és vasútállomása volt.

A második világháborúban a front a település közelében volt. Hol a németek, hol a szovjetek foglalták el. A háború után alakult a község lelkészisége (1945-ben). Ekkor hozták létre a templomépítő bizottságot is, a háborúban ugyanis az uradalmi kápolnák elpusztultak. 1948-ban egy vendéglőt alakítottak át kápolnává, később tornyot és sekrestyét építettek hozzá. Igazi temploma a községnek 1983-ig nem volt.

Az 50-es évektől kezdve, amikor a mezőgazdaság átalakítása következtében a népesség nagy része a fővárosi gyárakban talált munkát, Gyál lélekszáma is rohamosan emelkedett. A rendkívüli mértékű és ütemű betelepülés készületlenül érte a községet: az infrastrukturális hiányok felszámolása, a közösséggé formálódás nehézségei voltak napirenden a következő évtizedekben. A hetvenes évektől kezdődően a foglalkoztatási lehetőségek jelentős bővülése jellemezte a nagyközségi rangot elért Gyált, ekkor vált meghatározóvá az ipari üzemek Budapestről történő kitelepülése. Ez jelentősen növelte Gyál térségi szerepét is. A térség dinamikus fejlődésének ma is szilárd alapját jelentik az akkor betelepült üzemek, bár időközben lényeges minőségi változások is megfigyelhetők e területen.

1997. július 1-jén a köztársasági elnök várossá nyilvánította. Ezt minden nyár utolsó szombatján szabadtéri programokkal ünnepli a lakosság.

Forrás: wikipédia

2.3. A település környezetének éghajlata, vizei

Éghajlat

Mérsékelt meleg, száraz éghajlatú kistáj. Egész évben 1910-1940 óra napfénytartam a valószínű. Nyáron 770-780, télen mintegy 180 órán át süt a nap.

Az évi középhőmérséklet 10,0-10,2 °C, de Ny-on a város közelsége miatt 10,2-10,6 °C. A nyári félév középhőmérséklete É-on 16,5-17 °C, D-en 17,0-17,5 °C. Ápr. 10. után (D-en 5 nappal korábban) számíthatunk arra, hogy a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot, és okt. 18-20 között várható, hogy az alá csökken. Ez évente közel 200 napot jelent D-en. A fagymentes időszak hossza 186 és 196 nap közötti (ápr. 10-15. és okt. 20-25. között).

Az évi legmagasabb hőmérsékletek sokévi átlaga 34,0-34,2 °C, a legalacsonyabb hőmérsékleteké -15,5-15,8 °C.

Az évi csapadékösszeg a D-i részekén 520-550 mm, ám a fővárostól DK-re eső kisebb területeken még az 520 mm-t sem éri el.

Leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, az átlagos szélesség 2,5-3 m/s közötti.

A nem túl hőigényes és szárazságtűrő mezőgazdasági kultúráknak kedvez az éghajlat.

2.4. A beépített területek jellemzése, területhasznosítási funkciók

Főútvonalak melletti területek

Azon területek, melyek a forgalmasabb főútvonal mentén helyezkednek el, jobban ki vannak téve a járműforgalom okozta behatásoknak. Ezért is kerülnek ide a különböző közintézmények, és kereskedelmi központok. Mindemellett természetesen itt is túlnyomó részben lakóházak szegélyezik, és az ilyen telkeken megfigyelhetjük, hogy a nyugodtabb környezet kialakítása érdekében az épületeket a főút felé a telek oldalhatárára érdemes telepíteni, ezzel csillapítva a különböző zaj és a levegőszennyezettséget. A háznak, mely ideális esetben a főútra merőlegesen helyezkedik el, általában oromfala lesz az utcai homlokzat. Ezen területeken néhol szabadon álló beépítésre is találunk példát, jellemzően családi házas környezetben. Pontosabb előírást a helyi Szabályozási Terv határoz meg.

Falusias lakóterületek

Falusias lakóterületeket Gyálon főleg Némediszőlőben találunk, ahol történetileg kialakult oldalhatáron álló beépítés a jellemző. Javasolt az utcára merőleges tetőgerinc, tornácos előtető, és a közvetlen környezetben jellemző tetőhajlásszög alkalmazása. Ez a jellemzően 25°-35° közötti. Azért is érdemes ilyen tetőt alkalmazni, mert így nem árnyékoljuk le a saját és szomszédunk kertjét, illetve gazdaságosan kihasználható geometriájú tetőtér alakul ki, valamint a déli tetőfelületre esetlegesen épített napelemek a lehető leghatékonyabban tudnak működni.

Beépítésre nem szánt területek

A mezőgazdasági-, vagy olyan fás-erdős településrészekén, amelyek beépítésre nem szánt területek, minden egyes beavatkozásnál rendkívül körültekintően kell eljárni. Ügyeljünk arra, hogy bárminemű építést alkalmazunk, ne sértsük a táji jelleget, és esetleges épületeinkkel ne rontsuk a látképet. Gazdasági épületeinket minél kisebb alapterületen, lehetőleg természetes növényzettel együtt alakítsuk ki. Reklámhordozók elhelyezése nem ajánlott.

A népi építészetben már évszázadok óta tapasztalati úton kialakult tornácos házak tökéletes szimbiózisban vannak a nap évszakok alatti mozgásával. A magasan ívelő nyári napsugárzás ellen a tornácok előtetője a megfelelő mélységben lévő ablakokat védik, így akadályozva meg a helyiségek túlmelegedését, ellenben az alacsonyabbról jövő téli napsugarakat viszont illedelmesen átengedik, segítve a hideg téli napokon a lakás természetes módon való felmelegítését. Ezeket a napsugarak beesési szögéből adódó előnyöket, természetes eszközök segítségével is ki lehet használni. Használjunk növényeket árnyékolásra, vagy vízfelületeket a természetes fény továbbítására. Minél több megújuló energiát és anyagot használunk fel, annál kellemesebb tereket fogunk létrehozni, melyekben az élet is sokkal természetesebb lesz.

Az utcakép adja egy település hangulatát. Szűk utcák magas házakkal kevésbé csábítóak, mint egy tágasabb út melyet fasor szegélyez és piciny lakóházak színeznék. Ennek elősegítésére indította az Önkormányzat a Gyáli Faültetési Programot, melynek keretén belül 4 év alatt 1000db közterületi facsometének az ültetését kezdték meg. Az ilyen, és ehhez hasonló szemlélet miatt Gyálon a kertvárosi övezetekben gyakran futunk bele idilli utcákba, ahol a rendezett előkertek és szépen karbantartott szikkasztó árkok vannak. Ezeknek az árkoknak a feladata az esővíz elvezetése. Karbantartásukban a lakosság szerepe elengedhetetlen. Szintén fontos a gépkocsi behajtók építése. Feladatuk, hogy a gépjárművek ne az utcán parkoljanak szűkítve a forgalomnak szánt útszélességet. Óvjuk és ügyeljünk környezetünkre, mert az folyamatosan meghálálja magát.

Forrás: Településképi arculati kézikönyv – 2018

2.6. A település közlekedési hálózatának áttekintése

Fő közlekedési utak

MO, M5 autópálya kapcsolat.

Három főútvonal (kezelő a Magyar Közút Zrt.), a Kőrösi út, Vecsési út és a Bem József utca szeli át a települést, melyek összekötő utakként funkcionálnak.

Önkormányzati utak

A gyűjtőutak összekapcsolják az érintett településrészeket. Fontos, hogy a város kijelölt gyűjtőútvonalai biztosítsák a településrészek közötti kapcsolatot. Emellett fontos, hogy a gyűjtőutakhoz kapcsolódó lakó- és kiszolgáló utak kialakításukkal a sebesség csökkentésére készítsenek. Gyálon a gyűjtőút hálózat kiépítettsége megfelelő. Ezek a következők:

1. Pesti út – Széchenyi utca (Budapest-Vecsési út között)
2. Ady Endre utca (Kőrösi út-Határ út között)
3. Gárdonyi Géza utca (Budapest-Ady E. utca között)
4. Deák Ferenc utca (Ady E. utca-Vecsési út között)
5. Szent István utca (Ady E. utca-Vecsési út között)
6. Zrínyi Miklós utca (Kőrösi út -Deák F. utca között)
7. Kisfaludy utca
8. Kolozsvári u. – Bajcsy-Zs. utca (Kőrösi út-Bacsó B. utca között)
9. Brassói utca (Bajcsy-Zs. utca – Szélső utca között)
10. Szélső utca (Brassói utca-Kisfaludy S. utca között)
11. Bartók Béla u. (Brassói utca-Bem J. utca között)
12. Erdősor utca (Brassói utca-Bem J. utca között)
13. Bacsó Béla utca (Erdősor utca-Kőrösi út között)

Közösségi közlekedés

A közösségi közlekedés funkcióját tekintve elővárosi közlekedésként szerepel, a fővárosba dolgozni, iskolába bejáró gyáli lakosok fontos szállítóeszköze.

BKK által üzemeltetett autóbuszok:

Határút felé

84E, 94E, 294E, 89 E

Boráros tér felé

55

Volánbusz Közlekedési Zrt.

994 – éjszakai járat – Gyál - Dél-pesti autóbusz garázs

578 – Vecsés – Gyál között közlekedik

MÁV Zrt. – vasúti kapcsolatok

A Budapest-Lajosmizse-Kecskemét vasútvonal halad keresztül a városon. A városban két megállóhely található, Gyál Felső megállóhely és Gyál állomás. A város területén, közforgalom számára négy szintbeli vasúti keresztezés található. A vasútvonal korszerűsítése hosszú évek óta tervben van. Az elővárosi vasútvonalak fejlesztési terveiben a Gyált is érintő vonalszakasz fejlesztése folyamatosan halad.

Kerékpáros közlekedés

Jelenleg a Kőrösi út mellett a Zrínyi utcától indul és a Csontos József utcáig tart egy kerékpáros útszakasz.

Tervezett kerékpárutak:

- 4601. j. út (Kőrösi út)-Gyáli patak-Lajosmizsei vasút melletti nyomvonal
- 4602. j. út (Vecsési út-Bem J. u.) menti kerékpárforgalmi nyomvonal

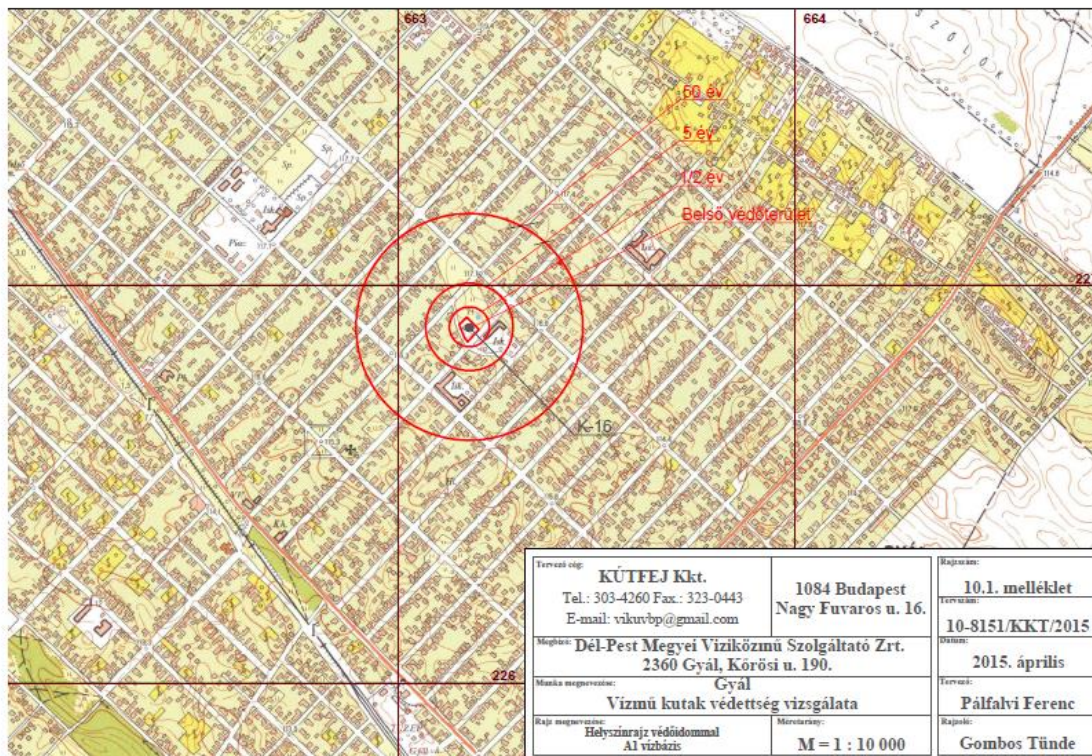
Forrás – Gyál Közlekedési Konceptió terve (2009)

2.7. A település vízi közmű hálózata

Gyál ivóvízellátása

Gyál város ivóvízellátását jelenleg két vízbázis alkotja („A1”-„B2” jelű) és az azokra telepített víztermelő kutak. Az „A1” jelű vízbázis a település belterületén, a „B2” jelű vízbázis a vízműtől délre, Felsőpakony irányában helyezkedik el. A kutakból termelt víz minősége vas és mangán tekintetében lépi túl az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben megfogalmazott parametrikus értékeket.

A gyáli vízbázis környezeti állapota

Az A1. vízbázis közvetlenül a víztorony mellett található környezetében lakó övezet, a B2. vízbázis Felsőpakony irányában helyezkedik el, környezetét erdő és mezőgazdasági terület határolja.

A termelt víz a vízkémiai értékelés alapján vas és mangán koncentráció szempontjából kifogásolható, mindegyik kút termelt nyers vize kezelést igényel. Ezek a komponensek réteg eredetűek, a vízben felszíni szennyezésre utaló nyomok nincsenek.

Forrás: <https://dpmv.hu/tajekoztatok/vizbazisokkal-kapcsolatos-tajekoztatasok-gyal>

Szennyvíz

Gyál a szennyvízcsatorna hálózat kiépítettsége közel 100%-os, azonban a szennyvízcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya nagyjából 97%-os. Ezért a legfontosabb teendő a településen a csatornával még nem ellátott ingatlanok mielőbbi szennyvízcsatornára való kötése. Egyéb jelentősnek mondható szennyezőforrás nincs a kutak utánpótlódási (védterület) területén.

A terület egyesített rendszerű csatornahálózattal rendelkezik. A kommunális szennyvíz befogadója a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep, melyre átemelőkön keresztül nyomott vezetéken jut el a szennyvíz.

Közüemi szennyvízkibocsátás			
A települések részére közüemi szennyvízelvezetést és szennyvíztisztítást nyújtó gazdasági szervezetek			
(Gyál; Gyál)			
	Időszak		
Mutatók	2017. év	2018. év	2019. év
Lakónépesség száma az év közepén (a népszámlálás végleges adataiból továbbszámított adat) (fő)	23494	23760,5	24044
Lakásállomány (db)	8239	8279	8331
Összes elvezetett szennyvíz (1000 m3)	1074,3	1138,84	1165,2
Tisztítatlanul elvezetett szennyvíz (1000 m3)			
Csak háztartásokból elvezetett szennyvíz (1000 m3)	814,6	847,93	874,53
Településről közvetlenül a telepre szállított folyékony hulladék (1000 m3)			
A közcatornán elvezetett és megtisztított szennyvíz (1000 m3)	1074,3	1138,84	1165,2

A csapadékvizeket a lakosság saját területén szikkasztja, utcai vízszikkasztó árkokba vezeti, illetve, mint az ipari vállalkozások nagy része, gyűjti és a szikkasztás mellett öntözésre használja.

2.8. A település rendezési tervének környezetvédelmet érintő elhatározásai

Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének

17/2014. (XII.01.) Önkormányzati rendelete Gyál Város Helyi Építési Szabályzatáról

IV. FEJEZET

A TÁJ ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET VÉDELMÉRE VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

9. A természeti értékvédelem általános előírásai

9. §

(1) Természeti területen épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények és berendezések elhelyezését, méretét, formáját és rendeltetését, (amennyiben arról külön kezelési és fenntartási útmutató nem rendelkezik) az engedélyezési eljárás során egyedileg úgy kell meghatározni, hogy a természeti értékek megóvása mellett egyben a táj jellegéhez is igazodjon.

(2) Az ex lege védett területek nem építhetők be és nem burkolhatók le. Az ex lege védett

területekkel közvetlenül határos területeken, legalább 10 m-es mélységben, továbbá a természeti területeken és az egyedi tájértékek területén bármilyen területhasználati változás, valamint épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények és berendezések elhelyezése csak a természeti érték károsítása és zavarása nélkül és az illetékes természetvédelmi kezelő hozzájárulásával végezhető.

(3) Helyi védettségű természeti területen bármilyen építési tevékenység, valamint épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények és berendezések elhelyezése csak az Önkormányzat hozzájárulásával, valamint a helyi természetvédelmi rendeletben és a kezelési tervben foglaltak figyelembevételével a vonatkozó helyi jogszabálynak megfelelően, a természeti érték károsítása és zavarása nélkül végezhető. A belterületen lévő 4380/3 és 4856/6 hrsz. erdőterület helyi védettségét fenn kell tartani.

(4) Az ex lege védett területek mellett és az országos ökológia hálózathoz tartozó - Gyáli patak menti - ökológiai folyosó területek mellett legalább 10 m széles ökológia védősáv kijelölése szükséges. A védősáv nem burkolható és nem építhető be, területe kizárólag őshonos növényfajok telepítésére, illetve fenntartására használható fel.

V. FEJEZET

KÖRNYEZETVÉDELMI ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

10. A települési környezet védelmének általános előírásai

10. §

(1) Új területhasználat, rendeltetés esetén a létesítés feltétele a környezeti adottságok, továbbá a változással várható környezeti hatások vizsgálatának elvégzése és e vizsgálatok értékelésének dokumentálása, a magasabb rendű jogszabályban előírt módon.

(2) Hatásvizsgálat köteles beruházás esetén a (magasabb rendű jogszabályban előírt) dokumentációt be kell nyújtani legkésőbb az építés iránti kérelem beadásáig.

(3) A tervezett belterületi határtól mért 1000 m-es védőtávolságon belül (kivéve, ha az illetékes szakhatóság az adott objektumnál ennél kisebb védőtávolságot határozott meg) települési környezetet zavaró, szennyező tevékenység nem folytatható.

(4) Településközpont vegyes és lakóterülettel határos gazdasági terület telkein a lakóterületi normatíváknak megfelelő környezeti határértékek érvényesítése szükséges.

(5) A kereskedelmi – szolgáltató gazdasági (Gksz) területeken környezeti hatásvizsgálat köteles tevékenység nem folytatható, ehhez szükséges létesítmény nem építhető.

11. A föld védelmének általános előírásai

11. §

(1) A defláció elleni védelem érdekében az 5 hektárt meghaladó mezőgazdasági területeken a terület minimum 3%-án védőfásítást kell kialakítani az uralkodó szélirányra merőlegesen.

(2) A belterületi határtól mért 100 m-es sávon belül található mezőgazdasági területeken a lakóterületek védelme a deflációs porkeletkezés ellen a terület minimum 5%-án védőfásítással rendelkező védőzöld sávokat kell kialakítani.

12. A vizek védelmének előírásai

12. §

(1) A település csatornázatlan ingatlanjait a szennyvíz-elvezető hálózat kiépítését követően legkésőbb 90 napon belül rá kell kötni a szennyvíz-elvezető hálózatra.

(2) A szennyezett felszíni vizek csak megfelelő előtisztítás és a minőség ellenőrzése után engedhetők a befogadóba.

13. Az élővilág és az élőhelyek védelme, tájvédelem

13. §

(1) A mezőgazdasági területek extenzívebb művelési ágai (nádas, gyep) intenzívebb művelési ágakká nem változtathatók, lápos, mocsaras, vízmosásos, kopáros területek művelésbe nem vonhatók.

(2) Védőzöld sávok, véderdősávok telepítésénél több-szintű növényállományt kell kialakítani. A telepítéshez egyrészt a tájra jellemző őshonos, másrészt gyorsan-növő és nagy tűrőképességű fa- és cserjefajok használhatók.

(3) A táj tagolását, a zavaró tájelemek takarását és egyéb védelmi rendeltetést is betöltő fasorok, zöldsávok fenntartását, valamint új beépítéseknél a tájfásítások létesítését biztosítani kell.

14. Levegőtisztaság-védelem

14. §

(1) A település közigazgatási területén a levegőtisztaság-védelmi besorolásnak megfelelően, kell érvényesíteni a kibocsátási határértékek betartását az új létesítmények elhelyezésénél, és figyelembe kell venni az átszellőzés szempontjait.

(2) A belterületi zöldfelületi rendszerhez tartozó, valamint a (potenciálisan) levegőszennyező létesítmények (utak, bányák, ipari üzemek, stb.) – különösen az M0 és M5 autópálya - környezetében tervezett védelmi célú zöldfelületek fajösszetételét és szerkezetét levegőtisztaság-védelmi szempontból is hatékony módon kell kialakítani.

15. Zaj és rezgés elleni védelem

15. §

- (1) Zajvédelem szempontjából a település közigazgatási területe a „védett” kategóriába tartozik és az ennek megfelelő, magasabb rendű jogszabályban előírt határértékeknek kell érvényt szerezni.
- (2) Zajt, illetve rezgést előidéző meglévő, vagy új üzemi létesítményt, berendezést, technológiát, telephelyet és egyéb helyhez kötött külső zajforrást csak olyan módon szabad létesíteni és üzemeltetni, hogy az a területre, illetve létesítményre megállapított zaj- és rezgésterhelési (immissziós és emissziós) határértékeket ne haladja meg.
- (3) A zajforrások, utak környezetében – különösen az M0 és M5 autópálya mentén – telepítendő védelmi célú zöldfelületek szerkezetét zajvédelmi szempontból is hatékony szerkezettel és fajösszetétellel kell eltelepíteni.
- (4) A kertvárosias lakóterületeken és településközpont vegyes területeken a közlekedési eredetű zaj- és rezgésterhelés ellen védendő épület (pl. lakóépület) a vonatkozó magasabb rendű jogszabályi előírásoknak megfelelően helyezhető el.

3. Környezeti elemek állapotának bemutatása

3.1. Levegő

Budapest és környéke légkörét terhelő szennyezőanyag kibocsátását - elsősorban a XX. század derekán – a jelentős mértékű iparosítás okozta. A rendszerváltást követően az iparszerkezet átalakulásával, a környezetszennyező ipari tevékenységek leépülésével a régió levegőminőségi helyzete sokat javult. Az ipari szennyezők köre jelentősen leszűkült, a működőknél technológiai korszerűsítés történt, illetve az elavult technológiájú kibocsátók bezárásra kerültek. A légszennyező források változása miatt a levegőszennyeződés összetétele is változott. Az elmúlt évtizedekben – az országos és az európai trenddel összhangban – nagymértékben csökkent a korábban jelentős mennyiségben Budapesten kibocsátott ipari eredetű légszennyező anyagok (kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok és szilárdanyag részecskék) mennyisége. A kommunális eredetű (a lakások fűtéséből származó) levegőszennyezés a földgáz-használat növekedésével párhuzamosan fokozatosan csökkent. Korábban, a gázfűtés elterjedése előtt a kéndioxid kibocsátás okozott nagyobb légszennyezést. Ma a szénmonoxid és a széndioxid kibocsátásának jelentős növekedése erősíti az üvegházhatást. A közlekedési emisszió egyrészt csökken a gépjármű állomány műszaki színvonalának fokozatos javulása mellett, másrészt a forgalombővülés közlekedés eredetű légszennyezés növekedést okoz.

A Gyál korábbi környezetvédelmi programjában is megállapítást nyert, hogy Gyál térségben a legnagyobb légszennyezettségi problémát a szálló por jelenti, amely az agglomeráció egészének is legjelentősebb szennyező anyaga. Szintén számottevő szennyezettséget okoznak a nitrogén-oxidok, melynek fő forrása a közlekedés, kisebb részben ipari forrásokból származik. A kén-dioxid és szén-monoxid szempontjából az ipari emissziók mérsékeltnek tekinthetők, télen azonban a lakossági fűtés miatt magasabb koncentrációk is előfordulhatnak.

Gyál levegőminőségének jellemzése csak tágabb keretek között lehetséges, ugyanis a levegőminőség alakulását a fővárosi és regionális tényezők határozzák meg. A levegő tisztasága a különböző emissziók mellett nagyban függ a mindenkori meteorológiai viszonyoktól is. Általánosságban elmondható, hogy a településben (ahogyan az egész fővárosban és agglomerációban) az esetenként megnövekvő nitrogén-dioxid és a szálló por koncentráció jelent levegőminőségi problémát. A levegőminőségének helyzetét alapvetően a település agglomerációs jellege határozza meg. A gyáli üzemek, raktárak a főbb utak, autópályák közelében helyezkednek el, esetenként a lakóterületektől csak néhány száz méterre. A kialakuló légszennyező folyamatok meghatározó forrása a közúti közlekedés. Bár Gyálnak megfelelő tömegközlekedési kapcsolata van a fővárossal (elővárosi vasút, autóbusz), a közlekedés meghatározó módja a gépkocsi használat. Az M0 autópályát követően valamelyest mérséklődött a belterületen a közúti forgalom, így a légszennyező anyagok kibocsátása is.

A nitrogén-oxidok kibocsátásának gyakorlatilag egyik felét a közlekedés, míg másik felét a helyhez kötött források eredményezik, az ipari kibocsátás részaránya mintegy 25 %, ugyanakkor a lakossági földgázfelhasználás is gyakorlatilag ezzel azonos mértékű nitrogén-oxidokat termel. A szálló por szint az őszi-téli időszakban mintegy egy harmada származhat a háztartási eredetű szilárd, leginkább fatüzelésből, míg a közlekedés hozzájárulása mintegy 40 %-ot eredményez. Az utóbbi években a szilárd tüzelőanyagégés ismét népszerűsítik a lakosság körében a földgázfelhasználás mellett. A KSH 2019. évre vonatkozó gázfogyasztásai adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Gyál gázellátása	2019. évi adatok
Gázfogyasztók	
Fogyasztók száma összesen (db)	7908
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	7611
- Ebből háztartási fűtési fogyasztók száma (db)	7569
Lakóépületek központi kazánjai (db)	32
Kommunális fogyasztók (db)	20
Egyéb fogyasztók (db)	206
Ipari fogyasztók (db)	36
Mezőgazdasági fogyasztók (db)	3
Gázfogyasztás	
Az értékesített gáz mennyisége összesen (1000 m3)	16803,8
Lakóépületek központi kazánjainak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	91
Háztartásoknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	12227,8
Kommunális fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	207,2
Egyéb fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	3909,2
Mezőgazdasági fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	8,4
Ipari fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	360,2

A település levegőminősége tekintetében nyáron az illegális avarégetés, télen pedig a nem megfelelő tüzelőanyag felhasználás (esetenként hulladék égetése) okoz problémát. Az erre vonatkozó bejelentések alapján az Önkormányzat fellép, és intézkedik az illetékes hatóságnál.

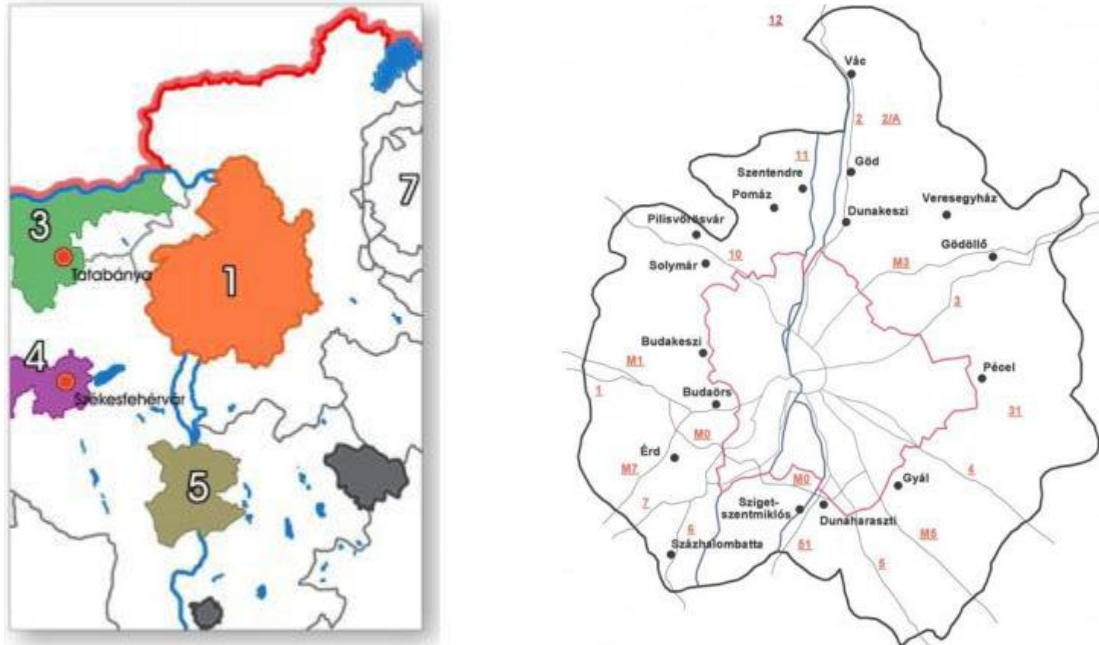
Gyálon jelentős helyhez kötött légszennyező forrás nem üzemel. A Levegőtisztaságvédelmi Információs Rendszer (LAIR) által nyilvántartott gyáli telephelyeket és 2019. évi szennyezőanyag kibocsátásukat a 1. sz. melléklet tartalmazza. Mozdó forrásokat tekintve a gépjárművek szén-monoxid, nitrogén-oxid és szálló por emisszióját kell megemlíteni. A településében jelentős szennyezést a közlekedési eredetű emisszió okoz.

A büszszennyezés tekintetben Budapest XXIII. kerületi telephelyen működő, települési szennyvíziszap gyűjtését és hasznosítását végző PRO-KOMPOSZT Kft. tevékenységét kell megemlíteni. A telephelyhez legközelebb lakó gyáli polgárok évek óta panaszkodnak arra, hogy a cég telephelyéről, tevékenységéből adódóan időszakosan kellemetlen, életminőségüket is nagymértékben negatívan befolyásoló szag (bűz) árad, amely az esetek egy részében akár a városközpontban is érződik.

Légszennyezettségi zónák

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 306/2010. (XII.23.) sz. Korm. rendelet 10.§ - a alapján az ország területét a légszennyezettség alapján zónákba kell sorolni. A zónába sorolás kritériumait a 4/2011. (I.14.) VM együttes rendelet 1. számú melléklete tartalmazza, akárcsak a különböző zónatípusokhoz (A-F csoport) tartozó határértékeket.

Magát a zónába sorolást (A-F csoport) a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. A hivatkozott rendeletek alapján Budapest Főváros VII. települése és környezete a „Budapest és környéke” agglomerációba sorolandó (1. zóna csoport), ahol a SO₂ az E zónacsoportba, a NO_x a B-be, a CO a D-be és a szilárd anyag (PM10) a C zónacsoportba tartozik.

1-es zónába tartozó települések (forrás: KTVF -2008)

A zónák típusai (4/2011. (I.14.) VM együttes rendelet 5. számú melléklet)

- *B zóna csoport*

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a túrértéket meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra túrérték nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

- *C zóna csoport*

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a túrérték között van.

- *D zóna csoport*

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.

- *E zóna csoport*

Azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

Zónacsoport a szennyezőanyagok szerint	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szénmonoxid	Szilárd anyag (PM10)	Benzol
Budapest és környéke	E	B	D	B	E

Gyál levegőminőségének értékelése az OLM által 2019. évben mért adatok alapján

Hazánkban a levegőminőség mérését és értékelését az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) végzi, a mérőhálózat szakmai irányítását az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) alá tartozó Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ (LRK) látja el. Gyál levegőminőségének értékeléséhez a településhez közel eső alábbi két automata mérőponton mért legfrissebb, 2019. évi adatok kiértékelését vettük figyelembe:

- Budapest XVIII. kerület Gilice tér (Gilice tér)
- Budapest XXI. Szent István út 217-219. (Csepel)

Gyál környezetében lévő 2 db automata mérőpont elhelyezkedése (forrás: levegominoseg.hu)

A levegőminőségének 2019. évi értékelése a 6/2011 (I.14.) VM rendeletben meghatározott módszerek szerint, a 4/2011 (I.14.) VM rendeletben megadott egészségügyi határértékek, tájékoztatási és riasztási küszöbértékek, valamint a Légszennyezettségi Index figyelembe vételével készült az automata mérőállomások adataiból. Az értékelés a mérőállomásokon mért SO₂, NO₂, NO_x, CO, O₃, PM₁₀, PM_{2.5} és benzol szennyezőanyagok adataira terjed ki.

2019. évi határérték túllépések darabszáma Gilice tér és Csepel mérőállomáson

- Kén-dioxid (SO₂): nem volt határérték túllépés
- Szén-monoxid (CO): nem volt határérték túllépés
- Nitrogén-dioxid (NO₂)

Mérőállomás helye	1 órás ^(a) (>100 µg/m ³)	24 órás (>85 µg/m ³)	éves (>40 µg/m ³)
Budapest Csepel	14	0	0
Budapest Gilice tér	35	0	0

(a) 1h hat.ért: A naptári év alatt 18-nél többször nem léphető túl

- Ózon (O₃)

Mérőállomás helye	8h napi max. (>120 µg/m ³)
Budapest Csepel	5
Budapest Gilice tér	5

- Szállópor (PM₁₀)

Mérőállomás helye	24 órás ^(a) (>50 µg/m ³)	éves (>40 µg/m ³)
Budapest Csepel	29	0
Budapest Gilice tér	34	0

(a) 24h hat.ért: A naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl

■ Az adatrendelkezésre állás mértéke 85% és 75% között van

Szállópor (PM_{2.5}) – Gilice tér: nem volt

- Benzol – Gilice tér: nem volt

2019. évi tájékoztatási és riasztási küszöb átlépések száma

- Ózon tájékoztatási (180 µg/m³) és riasztási (240 µg/m³) küszöb túllépések száma: nem volt
- Szálló por (PM10) tájékoztatási (75 µg/m³) küszöb túllépések száma: Csepel - 7 és Gilice tér - 8 alkalommal (24 órás átlagok alapján)
- Szálló por (PM10) riasztási (100 µg/m³) küszöb túllépések száma: nem volt

2019. évi légszennyezettségi index

Mérőállomás neve	Légszennyezettségi index								Légszennyezettségi index a legmagasabb indexű komponens alapján
	SO ₂	NO ₂	NO _x	PM ₁₀	PM _{2.5}	BENZOL	CO	O ₃	
Budapest, Csepel	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	-	*	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)
Budapest, Gilice	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	jó (2)	kiváló (1)	kiváló (1)	jó (2)	jó (2)

* Nincs értékelhető adat

- Nem mérik a szennyezőt

A vizsgált 2019. évi időszakban a nitrogén-dioxid (NO₂), az ózon (O₃) és a szállópor (PM10) koncentráció esetenként meghaladta az egészségügyi határértékeket. A rendelkezésre álló adatok alapján a szén-monoxid (CO), kén-dioxid (SO₂), benzol és szállópor (PM2.5) koncentrációja a határértékek alatt alakult.

A közlekedési légszennyezésből eredő főbb környezeti és egészségügyi problémák:

- CO (szénmonoxid): mérgező, oxigén ellátási problémát okoz,
- CO₂ (széndioxid): üvegházhatású gáz,
- SO₂ (kéndioxid), NO_x (nitrogén oxidok): egészségkárosodást okozó gázok
- a képződő ózon (O₃) a légutakat károsítja,
- benzapirén kibocsátása: rákkeltő anyag,
- por (szilárd, lebegő): légúti panaszokat, daganatokat okoz
- szmog kialakulása

- szociális kockázatok (balesetek számának növekedése),
- zaj- és rezgésártalom (közlekedés),
- a közlekedési hálózatok növekvő területigénye következtében a zöldfelületek arányának csökkenése.

Légszennyezés által okozott gazdasági károk:

- egészségügyi károk
- ökológiai károk
- növényzetre gyakorolt káros hatás (klorózis, marginális nekrozis, légcserégátlás)
- korróziós károk

A levegőszennyezés csökkentésének lehetőségei:

A fejlett gazdaságú államok nagyvárosaihoz hasonlóan településünkben is a légszennyezés nagyobb részét közvetlenül vagy közvetve a lakosság okozza (személygépkocsi-közlekedés, energiaellátó-rendszerek), ezért a kibocsátás-csökkentésre is leginkább ezen a területen van lehetőség:

- Energiahordozók struktúrájának megváltoztatása, energiafelhasználás csökkentése
- Tüzelőanyagok, vagy füstgázok kéntelenítése, tisztítása
- Zárt technológiák alkalmazása
- Gépjárművek emisszió szabályozása

Légszennyezettség csökkentése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése:

A környezeti elemek közül a levegő nagyfokú diffúziós képességgel rendelkezik, az esetleges szennyezések távolról is eljuthatnak a település területére, ezért kell regionális szinten kezelni a problémákat. Budapest és agglomerációja egyike az ország legszennyezettebb levegőjű térségeinek, általában a régió levegőminősége rosszabb az országos átlagnál.

Célkitűzések:

Az ipari, lakossági, települési és a közlekedési eredetű légszennyező anyag kibocsátások csökkentésével kedvező levegőminőségi állapot megteremtése, fenntartása és javítása, az EU-s környezetvédelmi normákban előírt célállapotnak megfelelően.

Kiemelt cél a levegő minőségének javítása, a határérték túllépés nélküli imissziós levegőminőség tartós biztosítása.

Élni kell az Önkormányzat szabályozási, rendeletalkotási ellenőrzési és szankcionálási lehetőségeivel (pl. fakivágások korlátozása, zöldfelületek fejlesztése, mérsékelt forgalmú utcák kijelölése, pollenkoncentráció csökkentése).

Csökkenteni kell a felhasznált fosszilis energiahordozók mennyiségét.

Egyéb megvalósítandó feladatok a klímatudatosság érdekében:

- Ismeretterjesztés és példamutatás (pl. fűts okosan kampány)
- A helyi közösségek szerepét erősítő támogatási rendszerek, a lakossági és intézményi zöldfelület növeléssel kapcsolatos és egyéb környezetvédelmi pályázatok bővítése.
- Klímavédelmi szempontok érvényre juttatása az Önkormányzati beruházások során.
- Támogatni kell (tájékoztatás és pályázatok) a megújuló energiahordozók használatát az ipari és lakossági fűtési rendszereknél.
- A közösségi közlekedés népszerűsítése, használatára való ösztönzés. Fejleszteni kell a helyi közösségi közlekedés feltételeit, a szolgáltatás színvonalát és versenyképességét, amely a jelentős elővárosi közlekedés miatt a Fővárosi Önkormányzat illetve az állam feladata is.
- A nem motorizált és közlekedés biztonságos feltételeinek fejlesztése gyalogos- és kerékpárosbarát közlekedésszervezéssel. Elektromos járművek (pl. roller, kerékpár) használatának támogatása.
- Települési zöldfelületek (parkok, fasorok) területarányának növelése, és minőségi fejlesztése.
- Az Önkormányzat karbonlábnyomának rendszeres meghatározása.
- Levegőminőség monitoring és lakossági tájékoztatási rendszer kialakítása.

A kedvezőbb levegő állapot megteremtésének folyamatában nagyobb szerepet kell kapnia a megelőzés elvének. A korszerű, kisebb energiaigényű és kisebb emissziós értékekkel rendelkező technológiák telepítését kell előnybe részesíteni és támogatni. Mérsékelni kell a szénmonoxid, kén-dioxid, nitrogén-oxidok, illékony szerves vegyületek kibocsátásának mértékét, az ózonkárosító és az üvegházhatású gázok csökkentése érdekében, a Nemzeti Környezetvédelmi Programból és a nemzetközi egyezményekből adódó feladatok végrehajtásának érvényesítése mellett.

3.2. Vizek

A Gödöllői-dombságtól a Duna-völgy felé lejtő területet az egymással párhuzamosan a Dunába futó patakok tagolják. Ezek (É-ről D felé haladva): Gombás- (17 km, 107 km²), Sződ-Rákos- (34 km, 132 km²), Mogyoródi- (13 km, 50 km²), Csömöri- (14 km, 33 km²), Szila- (27 km, 169 km²), Rákos-patak (44 km, 185 km²), Gyáli-főcsatorna vagy Nagymocsár-árok (teljes 32 km, 380 km², tájhoz tartozó 8 km, 54 km²). A tájat a száraz éghajlat miatt jelentős vízhiány jellemzi.

Vízminőség szempontjából valamennyi vízfolyás II. osztályú, de a településeken áthaladó szakaszok még szennyezettebbek.

Több kisebb tó együtt is csak 6 ha felszínnel található az egyes vízfolyások völgyében és a bányagödrök helyén.

A „talajvíz” mélysége É-ről D-re 6 m-ről 2 m-ig emelkedik. Mennyisége elég jelentős, kémiai jellegében a kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos típus az uralkodó.

A keménység a települések körzetében meghaladja a 25 nk°-ot, míg azokon kívül kevesebb. A szulfáttartalom is a települések alatt emelkedik 300 mg/l fölé. Az artézi kutak átlagos mélysége alig haladja meg az 50 m-t. Hévízfeltárásai közül a városligeti és a zuglói (Pascal) a legnevezetesebbek, amelyek gyógyvizek.

Mesterséges tavak-bányatavak

Fundy horgásztó – magántulajdonban lévő

Peremvárosi horgásztó - Önkormányzati tulajdonban lévő

Gyáli patak – mesterséges csatorna

A Gyáli 1. főcsatorna a Ráckevei (Soroksári)-Dunába torkolló 32 km hosszú vízfolyás, melynek teljes vízgyűjtő területe 450 km².

Sem földtanilag, sem geomorfológiailag nem képez jelentős vízgazdálkodási egységet.

A-gyáli vízbázis környezeti állapota

Gyál város vízellátását két vízbázis biztosítja az A1, és B2 jelű vízbázisok, és az azokra telepített víztermelő-kutak.

Az A1. vízbázis közvetlenül a víztorony mellett található környezetében lakó övezet, a B2. vízbázis Felsőpakony irányában helyezkedik el, környezetét erdő és mezőgazdasági terület határolja.

A termelt víz a vízkémiai értékelés alapján vas és mangán koncentráció szempontjából kifogásolható, mindegyik kút termelt nyers vize kezelést igényel. Ezek a komponensek réteg eredetűek, a vízben felszíni szennyezésre utaló nyomok nincsenek.

Gyál szennyvízcsatorna hálózat kiépítettsége közel 100%-os, a szennyvízcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya nagyjából 97%-os. Ezért a legfontosabb teendő a településen a csatornával még nem ellátott ingatlanok mielőbbi szennyvízcsatornára való kötése. Egyéb jelentősnek mondható szennyezőforrás nincs a kutak utánpótlódási (védterület) területén.

Forrás: DPMV Zrt.

A terület a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján érzékeny besorolású.

3.3. Talaj

Talajok

A talajok nagy része a Duna homok hordalékán képződött. A talajtípusok megoszlása: futóhomok 8%, a táj É-i részén, D-en humuszos homok 19%. A réti talajok kiterjedése 11%, a lápos réti talajok aránya 9%. Ezek a szántóföldi zöldségtermesztés területei. Jelentős még az erdők (20%) és a települések részaránya (18-25%). A táj K-i részén előforduló, főként futóhomok és löszszerű üledék alapkőzetű barnaföldek jelentős területi részarányt képviselnek (26%).

Forrás: MTA Földrajztudományi Kutató Intézet

Magyarország kistájainak katasztere (2010)

Földtani viszonyok

A felszínt pleisztocén korú folyóvízi üledékek határozzák meg, melyek között holocén korú homok és folyami kavics összletek jelennek meg.

A talaj tápanyag szolgáltató képessége

A homoktalajokon a kedvezőtlen vízgazdálkodási tulajdonságok akadályozzák a tápanyagok érvényesülését. A tápanyagok kijuttatása során fokozottan kell ügyelni a fenntartható tápanyag utánpótlásra, mert a nagy adagú egyszeri kijuttatás jelentős kimosódáshoz, tápanyagvesztéshez, diffúz környezetterheléshez vezethet. Tartózkodni kell a csapadékos időjárásban történő tápanyag utánpótlásról, mert ekkor a tápanyag mobilizációja, kimosódásának kockázata magasabb.

3.4. Élővilág és természetvédelem

Gyál beépülése a 18. században indult meg, amikor Pest város falai között már nem állt rendelkezésre elegendő hely. Eleinte tanyák, szőlőskertek, nyaralók jelentek meg a területen. Gyálszőlős mocsaras terület volt, de fokozatosan beépült. A 19. század első felében a házak száma csaknem megduplázódott, egyrészt újabb területek felhasználása, másrészt a meglévők sűrűbb beépítése miatt.

A táj- és földhasználatban kedvezőtlen tendenciák tapasztalhatók a belterületi funkciók gyarapodása és ezzel párhuzamosan a mezőgazdasági funkciók fokozatos térvesztése figyelhető meg. A külterület (kb. 1000 ha) meghatározó része szántóföldi művelés alatt áll, és mintegy 200 hektáron erdőgazdálkodás is folyik. Az erdőterület egy része helyi védettség alatt áll. A felszíni viszonyok homogén jellegének ellenére az erdő, a bányatavak, valamint a meglévő és a tervezett utak Gyál meghatározó tájképi elemei. Értékes tájképi elemek elsősorban a felsőpakonyi határnál lévő erdőtomb környezetében találhatóak. Szintén jelentős természeti terület a település DK-i részén a cross pálya és a szeméttelap közötti terület. Ugyanakkor sok a tájképileg roncsolt, degradált terület, elhanyagolt, rendezetlen települési szegélyterületek, műveletlen, gyomos parlagföldek.

A település határától dél-nyugatra kb. 5 km-re húzódik az érzékeny természeti területek hálózata, amely ökológiai jelentősége számottevő. Országos jelentőségű ex lege védett láp a Gyáli csatorna Soroksárral határos területe, valamint az országos ökológiai hálózat része a Soroksári-Határ-dűlő, a Gyáli csatorna és az M5-ös autópálya közötti terület, továbbá a Gyáli csatorna teljes part menti szakasza. A felsorolt ökológiailag jelentős területek kivételével Gyál közvetlen környezete, természeti szempontból kevésbé értékes, elsődlegesen volt nagyüzemi mezőgazdasági, másodlagosan külszíni bánya területek. (forrás: TKP)

Természetvédelem

Országos és helyi természeti védettség által érintett gyáli területek jegyzéke

(forrás: Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2014. (XII.01.) Önkormányzati rendelete Gyál Város Helyi Építési Szabályzatáról)

Az „ex lege” védett gyáli területek:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) bekezdése alapján a törvény erejénél fogva védett lápok, amelyek a 28. § (1) és (5) bekezdés értelmében országos jelentőségű védett természeti területnek (ex lege védett lápnak) minősülnek.

A Gyál Bitó-halom néven nyilvántartott területek a 0154/10, 0155, 0156/1, 0156/2 és 0156/3 hrsz-ú ingatlanok területét érintik.

Az Országos Ökológiai Hálózat (OÖH) által érintett gyáli területek*:

Az OÖH magterület övezete, ökológiai folyosó övezete, illetve pufferzóna övezete által érintett területek. Megjegyzések:

- *az OÖH-hoz tartozó gyáli területek helyrajzi számos jegyzéke nem került kihirdetésre;
- a Natura2000 európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek - a 2012. január 1-én hatályos besorolás szerint - nem érintik Gyál közigazgatási területét.

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek:

- Gyáli Jálics-domb (4380/3 hrsz.). Kiterjedése: 5,0 hektár. Hatályba lépés éve: 1993.
- Gyáli-erdő (4856/6 hrsz.). Kiterjedése: 1,1 hektár. Hatályba lépés éve: 1993.

3.5. Emberi környezet-egészségügy

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a település népessége növekszik. 2011-ben a település lakossága 23338 fő volt. A 2001. évi népszámlálás óta a halálozások száma 123 fővel haladta meg az élve születések számát, míg a bevándorlások és elvándorlások különbözete + 3249 fő volt 2001-hez képest.

A laksűrűséget településtípusonként vizsgálva Pest megye városaiban száz lakáson 275-en osztoznak, míg a községekben ennél 8-cal többen, 283-an. A járások és városok mutatószámai 250 és 308 között helyezkedtek el, a községekben azonban viszonylag szélesebb skálán mozogtak (189–335 között). A városok közül Gyálon száz lakott lakásban több mint 300-an éltek.

A település népességi adatai a következő táblázatban láthatók:

Gyál település	Fő
Lakónépesség száma (fő)	23338
Ebből férfiak száma (fő)	11245
Ebből nők száma (fő)	12093
Lakónépességből a 0-2 évesek száma (fő)	709
Lakónépességből a 3-5 évesek száma (fő)	824

Lakónépességből a 6-14 évesek száma (fő)	2473
Lakónépességből a 15-17 évesek száma (fő)	885
Lakónépességből a 0-17 éves népesség száma összesen (fő)	4891
Lakónépességből a 18-39 éves népesség száma (fő)	7455
Lakónépességből a 40-59 éves népesség száma (fő)	6482
Lakónépességből a 60-69 éves népesség száma (fő)	2563
Lakónépességből a 70 és több éves népesség száma (fő)	1947
Állandó népesség száma (fő)	22211
Természetes szaporulat, illetve fogyás az előző népszámlálás óta (fő)	-123
Élve születések száma az előző népszámlálás óta (fő)	5019
Halálozás száma az előző népszámlálás óta (fő)	5172
Vándorlás különbözete az előző népszámlálás óta (fő)	3249
A foglalkoztatott száma, (fő)	9770
A munkanélküliek száma (fő)	1404
Az inaktív keresők száma (fő)	5744
Az eltartottak száma (fő)	6420
Száz aktív korúra jutó gyermekkorúak száma (fő)	27
Száz aktív korúra jutó időskorúak száma (fő)	30
Száz aktív korúra jutó gyermek-, és időskorúak száma (fő)	57
Száz gyermekkorúra jutó időskorúak száma (fő)	113
Háztartások száma (fő)	8354
Száz háztartásra jutó személyek száma (fő)	279
Száz háztartásra jutó foglalkoztatottak száma (fő)	117
Családok száma (fő)	6609
Száz családra jutó családtagok száma (fő)	302
Száz családra jutó összes gyermek száma (fő)	121
Száz családra jutó 15 évesnél fiatalabb gyermekek száma (fő)	60

Forrás: www.ksh.hu

Gyál lakónépessége az 1980-as évektől enyhe csökkenést mutatott, majd az 1990-as évektől kezdve folyamatosan növekedett nagyjából arányosan elosztva. Ennek eredményeként a lakosság száma harminc év alatt 18395 főről 23338, ami összességében közel 27 %-os növekedést jelent.

A helyi tapasztalatok szerint az adatok 2011-ben hozzávetőleg tükrözik a település népességi folyamatait, ellentétben az 1980-as évekkel, mert akkor az itt élő lakónépesség száma valójában számottevően magasabb volt, a jelentős, de a hivatalos népesség-nyilvántartásban nem megjelenő, itt lakók miatt. Ezt jól mutatja az, hogy amíg az 1980-as években 2493 fő volt az állandó népességszám, úgy 18395 fő volt a tényleges lakónépesség.

A bejelentett lakcímmel nem rendelkezők számáról nincsenek megalapozott becslések. Az mindenesetre sejthető, hogy a település népességében állandóan jelen van, egy viszonylag rövidebb időre, ideiglenesen itt lakó.

Az egészségügyi alapellátást és a vállalt egészségügyi szakellátást a Városi Egészségügyi Központ biztosítja.

Intézményvezető: Dr. Szécsényi-Nagy Balázs

Cím: József Attila utca 1.

E-mail: eukozpont@digikabel.hu

Honlap: www.eukozpontgyal.hu

Az Orvosi Rendelő önálló intézményként 1999. január 1. óta működik Városi Egészségügyi Központ néven. Az épület 2014-ben kívül-belül megújult. Hőszigetelés készült, nyílászáró csere történt, az elektromos hálózatot, burkolatot, a tetőt, s fontos új elemként mozgáskorlátozott lift beszerelésére is sor került. Az épület kétszintes, az emeleti részen helyezkednek el a szakrendelők, a laboratórium, a gazdasági iroda és a raktárhelyiség. A földszinten a házi felnőtt és a házi gyermekorvosi, valamint a fogorvosi rendelők vannak. Itt helyezkedik el a központi orvosi ügyelet és az egészséges gyermek és csecsemő tanácsadás is.

A főépülettől különálló épületben, a Körösi út 136. szám alatt található a védőnői szolgálat és a terhes tanácsadás. Védőnői szolgálatunk hét körzetben látja el a gyáli kismamákat és gyermekeiket, valamint két iskola egészségügyi védőnő is közreműködik a nevelési és oktatási intézményekbe járó gyermekek ellátásában.

Az alapellátást nyolc vállalkozó felnőtt háziorvos, négy vállalkozó gyermek háziorvos és négy vállalkozó fogorvos végzi. A rendelés helye és időpontja az intézményben elhelyezett táblákon, az ajtókon, valamint a honlapunkon is olvasható. Az Intézmény keretein belül működik a Dél-Pesti Jahn Ferenc Kórház kihelyezett szakrendelése, melynek feltételeit a Gyáli Önkormányzat és a Kórház közti szerződés szabályozza. A sürgősségi ügyeleti ellátást közbeszerzés keretében kiválasztott International Ambulance Service Kft. látja el napi 24 órában.

1. Alapellátás:

Felnőtt háziorvosok, Gyermekháziorvosok, Csecsemő szaktanácsadás, Fogorvosok

2. Szakellátás:

Szakrendelések, Labor, Egyéb rendelések (Akupunktúra, Addiktológia, Sportorvosi rendelés, Foglalkozás egészségügyi rendelés)

3. Védőnők: Várandós tanácsadás, Csecsemő tanácsadás, Családvédelmi tanácsadás, Védőnői programok, Gondozási tervek

4. Szakrendelések:

Jahn Ferenc Dél-Pesti Kórház kihelyezett szakrendelője

Szakrendelést a Jahn Ferenc Dél-Pesti Kórház látja el.

Címe: 1204 Budapest, Köves u 1., Kórház szakrendelője, Címe: 1203 Budapest, Ady E u. 1.,

5. Beutaló köteles szakrendelések:

EKG, Kardiológia, Diabetológia, Ideggyógyászat, Orthopédia, Reumatológia, Ultrahang, Laboratórium, Fizikó terápia, gyógytorna

Beutaló nélkül igénybe vehető szakrendelések:

Bőrgyógyászat, Nőgyógyászat, Urológia, Fül-, orr-, gégeészet, Szemészet, Általános sebészeti és baleseti sebészet, Psichiatria

Az alábbi egészségügyi programokat szervezi a település:

A 2019-ben megrendezett első Gyáli Egészség- és Sportnap alkalmával a helyszínen kitelepült Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház tizenhat kollégája, tizennégy különféle szűrővizsgálattal várta az érdeklődőket. Összesen 205 fő vette igénybe a szolgáltatásokat, a szakemberek több mint 1500 szűrést végeztek. A sportcsarnokban vérnyomásmérésre, vércukor-, húgysav- és koleszterinszint mérésre, életmód – és dietetikai tanácsadásra, neuropátia szűrésre, pszichológiai tanácsadásra, testösszetétel mérésre, légzésfunkció mérésre, pulzoximetriára, lúdtalpszűrésre is volt lehetőség. A szűrés során minden résztvevő saját “Eredménylapot” kapott, melyre az összes mérési eredményét rögzítették, majd a helyszínen lévő belgyógyász konzultációt biztosított,

értékelt az eredményeket, majd több esetben háziorvoshoz is irányította az érintettet. Az Egészségnap jelentőségét bizonyítja, hogy ez alkalommal 3 fő esetében a helyszín egészségügyi biztosítását végző Országos Mentőszolgálat kollégáit is be kellett vonni a 190/ és 180/ systolés értékű magas vérnyomások azonnali csökkentésébe. Két főnél valószínűsíthető a cukorbetegség felfedezése. A testösszetétel vizsgálatnál megállapítható volt, hogy a résztvevők több mint 50%-a túlsúlyos volt, akiket a diabetológus nem engedett el étkezési és életmódvezetési tanácsok nélkül.

Szűrővizsgálatok: többek között Véradás lebonyolítása évente többször is a Közösségi Házban, Tüdőszűrés lebonyolítása a Rákóczi utcai iskolában, Melanoma szűrés

Kertváros Szociális Központ

Intézményvezető: Dócziné Pallagi Ágnes, Cím: Rákóczi utca 42-44., Web: <https://kertvarossockp.hu>

Szolgáltatásai:

1. Család- és Gyermekjóléti Központ

2016. január 1-jétől a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben – működik. Települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten a család- és gyermekjóléti központ keretében. A Szolgálatok családsegítői végzik a szociális segítő munkát, míg a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása pedig a járásszékhelyek települési Önkormányzataihoz kerültek. Utóbbi feladatot a Központ esetmenedzseri és tanácsadói látják el.

A Központ által biztosított speciális szolgáltatások:

- kapcsolattartási ügyelet,
- készenléti szolgálat,
- jogi tájékoztatás,
- pszichológiai tanácsadás,
- családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia.

A Központ szakmai támogatást nyújt a Szolgálatok részére:

- havi rendszerességgel esetmegbeszélést tart a Szolgálatok számára és szükség esetén esetkonzultációt biztosít,

- havi rendszerességgel szupervíziót biztosít a Szolgálatok családsegítőinek,
- a járási jelzőrendszeri tanácsadó szükség esetén támogatást nyújt a települési jelzőrendszeri felelősnek a jelzőrendszer optimális működése érdekében.

2. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás, amelyet térítésmentesen kell biztosítani.

Családsegítést kötelező működtetni annak a települési Önkormányzatnak, amely polgármesteri hivatalt működtet, vagy a közös Önkormányzati hivatal székhelye a településen van. A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik.

A Szoc. tv-ben foglaltak szerint családsegítés keretében biztosítani kell:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a családsegítést, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósság terhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt településen és fővárosi kerületben működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a menedékjogról szóló törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedés elősegítését, járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó, a szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra való tájékoztatást.

2016. január 1-től családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás kizárólag egy szolgáltató a család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működtethető.

3. Idősellátás

Az idősek nappali ellátása a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak – ide nem értve az idős személyeket – napközbeni étkeztetését.

4. Házi Segítségnyújtás

A Kertváros Szociális Központ Házi Segítségnyújtó Szolgálatának tevékenységét a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. III. évi törvény 63. §-ában előírtak szerint végzi. 2020-ban Gyál városában összesen: 140 fő vette igénybe a Házi Segítségnyújtást. 70 év alatti ellátást igénybe vevő: nő: 16 fő, férfi: 6 fő, összesen: 22 fő, azaz a gyáli ellátottak 15,71 %-a. 70 év feletti ellátást igénybe vevő: nő: 45 fő, férfi: 17 fő, összesen: 62 fő, azaz a gyáli ellátottak 44,28 %-a. 80 év feletti ellátást igénybe vevő: nő: 31 fő, férfi: 11 fő, összesen: 42 fő, azaz a gyáli ellátottak 30 %-a. 90 év feletti ellátást igénybe vevő: nő: 11 fő, férfi: 3 fő, összesen: 14 fő, azaz a gyáli ellátottak 10 %-a. A házi segítségnyújtás szolgáltatásnak két formája van, személyi gondozás és szociális segítség, 2020-ban 69 fő részesült személyi gondozásban és 71 fő szociális segítségben, 10 fő szociális gondozó 7378 látogatást tett az igénybe vevőknél az ellátások alkalmával.

5. Jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtó Szolgálat

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségügyi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, – az önálló életvitel fenntartására, segélyhívó készülék megfelelő használatára képes – időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére a felmerülő krízishelyzetek gyors elhárítása céljából nyújtott ellátási forma.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a személyes gondoskodást nyújtó ellátást magába foglaló szociális alapszolgáltatás, melyet az állam, vagy a területileg illetékes Önkormányzatok, jelen esetben a „Kertváros” Önkormányzati Társulás biztosít a térségi/járási szociális intézmény (Kertváros Szociális Központ) által.

6. Szociális étkeztetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. § (1) bekezdése alapján az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy

átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik, szenvedélybetegségeik, vagy hajléktalanságuk miatt. A jogosultsági feltételek részletes szabályait a Gyáli Önkormányzat rendeletben határozza meg.

Gyáli Idősek Klubja

Ellátásvezető: Bártfai Gabriella

Cím: Gyál, Petőfi Sándor u. 16. E-mail: idosklub@kertvarosszockp.hu

A régi nevén Szent József Idősek Klubja 1999. július 1-én nyitotta meg kapuit, a Váci Egyházmegye Szamaritánus Szolgálat fenntartása alatt, amelyben Hefler Gábor akkori plébános jelentős szerepet vállalt. Azóta az idősek klubja rengeteg időskorú polgárnak nyújtott és nyújt ma is ellátást. A klub szolgáltatását jelenleg 15-20 fő vette igénybe 2019-ben, az ő ellátásuk került veszélybe, amikor az intézmény korábbi fenntartója, a Váci Egyházmegye 2019. január 31. napjától felmondta az ellátási szerződést. A városvezetés elkötelezett szándéka azonban az volt, hogy az idős, gondozásra szoruló emberek nem maradhatnak ellátás nélkül, ezért 2019. február 1-jétől az intézmény fenntartását a „Kertváros” Önkormányzati Társulás, a szolgáltatás nyújtását pedig a Kertváros Szociális Központ magára vállalta.

A bérbeadó a tisztasági festés után üresen adta át a helyiségeket, amelyek berendezését és a tálalókonyha gépesítését a Kertváros Szociális Központ vállalta. A Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. és Gyál Város Önkormányzata finanszírozásában több mint 4 millió forint értékben újította fel az épületet belülről. A városvezetés további célja volt, hogy az intézmény a maximális létszámmal működjön.

A Gyáli Idősek Klubja megközelíthető az M5, M0 Gyáli lehajtójáról, illetve Budapest irányából a Körösi út felől. Az intézmény 128 m² alapterületű, mely rendelkezik kis és nagyobb előtérrel, pihenőszobával, vizesblokkal (WC + fürdő nemek szerint) étkezővel/társalgóval, kisétkézővel, irodával, személyzeti öltözővel és tálaló konyhával. A szolgáltatás célja az ellátottak pszichés állapotának folyamatos megfigyelése, az észlelt változások jelentése. A családi-és társas kapcsolatos ápolása, kiépítése, szinten tartása. Személyre szabott, évszaki sajátosságok figyelembe vevő foglalkoztatása az előre elkészített foglalkoztatási terv alapján. A lelki egészség védelme. A demenciában szenvedőknél a meglévő képességek megőrzése, fejlesztése, az állapotromlás gyorsaságának csökkentése, továbbá a szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása.

Nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek:

1. Tanácsadás

Az egészségi állapot, szociális és egyéb körülmények változása esetén tájékoztatás az állapotnak legmegfelelőbb szolgáltatás igénybevételének lehetőségéről, figyelem felhívása egyéb szolgáltatások nyújtásának lehetőségére, családdal, ismerősökkel való kapcsolattartás, ügyintézés az ellátott érdekeinek védelmében, segítségnyújtás a probléma feltárásban, meghatározásában.

2. Esetkezelés

Az esetkezelése végző szakdolgozó kompetencia határain belül az ellátást igénybevevő szükségleteinek kielégítésére, problémájának megoldására, illetve céljai elérésre irányuló együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat. Ezen belül számba veszik és mozgósítják az igénybevevő saját és támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatóak a célok elérésében, új problémák megelőzésében.

3. Gondozás

Fürdetés, öltöztetés, száj, fog-és protézisápolás, folyadékpótlás, étkeztetése, gyógyszeradagolás, vérnyomás és vércukormérés, a házi orvos írásos rendelésén alapuló terápia követése, mentális támogatása, helyváltoztatás segítése az intézményben igény szerint, kényelmi és gyógyászati segédeszközök beszerzésében való közreműködés.

4. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében főétkezésként napi egyszeri meleg ételt biztosítunk. Az étel helyben fogyasztás esetén biztosított a szolgáltatást igénybe vevők számára a kézmosási lehetőség, a nemenként elkülönített illemhely, illetve az evőeszközök és étkezészetek.

5. Felügyelet

A demens nappali ellátás biztosítása során azon igénybevevők részére biztosított személyes felügyelet, akinek az egészségi állapota életük, testi épségük megóvása érdekében indokolt, pihenés lehetőségének biztosítása.

6. Háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás

Az igénybevevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása, ha ezt háztartásában vagy annak hiányában nem tudja megoldani.

7. Készségfejlesztés

A személyiségközpontú ellátást figyelembe véve, különös figyelem fordítása a szabadidős tevékenységek programok szervezése, kártya-és társasjátékokra, kézműves foglalkozások

szervezésére, kognitív funkciókra, memóriafejlesztésre, állapotromlás késleltetésére, kognitív funkciókra, mozgáskoordinációkra, interaktív gyakorlatokra.

8. Közösségi fejlesztés

Nyílt nap keretében lehetőség biztosítása az intézmény megtekintésére, személyes találkozás és információ csere lehetőségének biztosítása, a szolgáltatás megismertetése. Társintézményekkel közös szabadidős programok szervezése, hozzátartozói fórum.

Az alábbi egészségügyi. és szociális civil szervezetek működnek a településen.

Cukorbeteg Egyesülete (C.B.E), E-mail: verika50@gmail.com

Egymásért Mozgássérültek Gyáli Egyesülete, E-mail: regeczibelane@freemail.hu

Gyáli Mozgáskorlátozottak Önálló Egyesülete, Cím: Gyál, Munkás u.8.

Gyáli Védőnői Szolgálat "BABA-MAMA" klubja, E-mail: csskgyal@gmail.com

Nyugdíjas Alapítványért Nyugdíjas Klub, E-mail: gacsikissdezsone@gmail.com

Nyugdíjasok Helyi Képviselőtársaságának Közhasznú Egyesülete, E-mail: nyke.gyal.@gmail.com

Őszidő Nyugdíjas Klub, E-mail: inci1948@citromail.hu

Solymári Béla Nyugdíjas Pedagógus Klub, E-mail: premnevera@citromail.hu

Forrás: <http://www.gyal.hu/>

<http://www.eukozpontgyal.hu/>

www.ksh.hu/

3.6. Környezet művi elemeinek és infrastrukturális rendszerének állapot jellemzői

3.6.1. Épített környezeti elemek

Az Önkormányzat adatközlése szerint Gyál területén összesen 9306 db földrészlet található mintegy 2493 ha és 1338 m² területen (ebből a külterületi földrészlet összesen 1350 mintegy 1544 ha és 9399 m² területen).

A település szerkezete homogén, a lakóterületek vonatkozásában a kertvárosi jelleg meghatározó. A települést átszelő 4601 jelű országos összekötő út - Kőrösi út és a vele párhuzamosan-merőlegesen futó utcák sűrű hálózata határozza meg a városképet. A Kőrösi út és a vele párhuzamos vasútvonal kettészeli a várost, fokozva a városrészek elkülönültségét, számos veszélyes forgalmi csomópontot és átjárót eredményezve. A vasút két oldalán lévő városrészek ellátottságában is jelentős különbségek vannak.

Az M5 csomópont körüli területen jellegzetesen ipari és vállalkozási tevékenységek folynak, a Némediszőlő városrész falusias lakóterület. Nincs markánsan elkülönülő városközpont, lakótelep, klasszikus értelemben vett iparterület. A kereskedelmi - gazdasági övezet folyamatosan fejlődik. A város legnagyobb problémáját a közlekedés okozta terhelések és zaj jelenti, mely a központi belterület szinte egészét érinti.

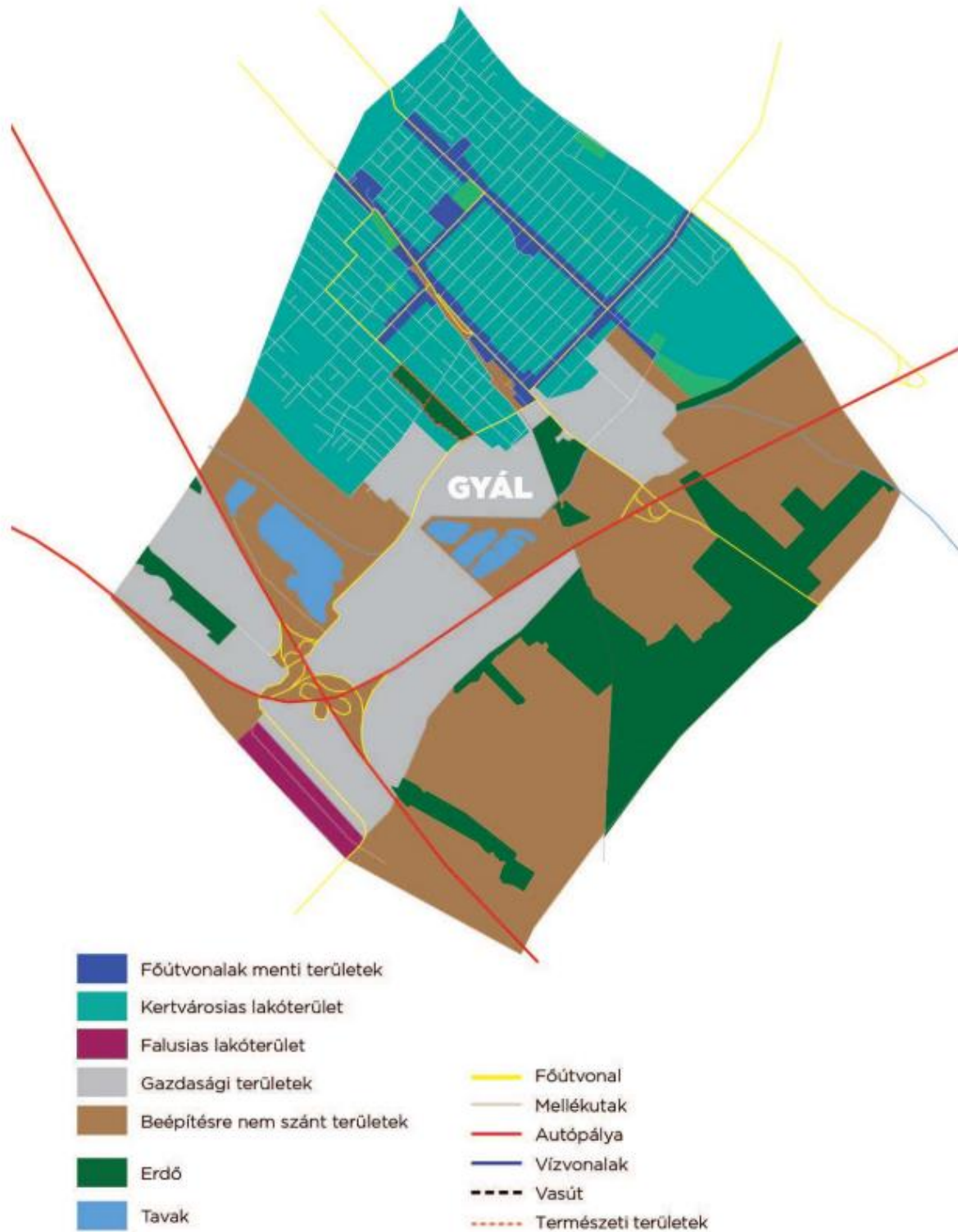
A településképi szempontból meghatározó területek

(forrás: 10/2019. Települési Arculati Kézikönyv)

A településképi szempontból meghatározó területek:

- főútvonalak menti területek – kisvárosias lakóterületek (Lk) és településközpont területek (Vt) építési övezetek
- falusias településrész – Némediszőlő területe
- kertvárosi településrészek – kertvárosias lakóterületek (Lke) építési övezetek
- gazdasági területek – (Gksz) övezetek
- természeti területek (tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek).

Településképi szempontból meghatározó területek

(forrás: 10/2019. Települési Arculati Kézikönyv)

A település építészeti örökségei

Műemléki védett épület nem található a településen. Ugyanakkor Gyál közigazgatási területén számos régészeti lelőhelyet tartanak nyilván.

A település helyi védelem alatt álló építészeti örökségei az alábbiak:

forrás: 10/2019. Települési Arculati Kézikönyv

A	B	C	D
sorszám:	egyedi védelemmel érintett cím, hrsz.	egyedi védelemmel érintett elem	védelettségi jellemző, alkotója
V-1.	Kálvin tér	Kálvin szobor	Barth Károly
V-2.	József Attila utca	Széchenyi szobor	Barth Károly
V-3.	Kőrösi út	Arany János szobra	BarthnéMezőfi Mózer Ilona
V-4.	Ady Endre út	Ady Endre szobra	Barth Károly
V-5.	Kossuth Lajos utca	Zrínyi Miklós szobra	
V-6.	Tulipán utca	Ózike szobrok	Barth Károly
V-7.		Gyál-Felső vasútállomás épülete	
V-8.	Városközpont	Trianoni emlékmű	
V-9.	Szent István tér	Szent István szobra	
V-10.		1956-os emlékmű	

További helyi egyedi védelemre javasolt objektumok listája a HÉSZ alapján:

(forrás: Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2014. (XII.01.) Önkormányzati rendelete Gyál Város Helyi Építési Szabályzatáról)

- Katolikus templom (Szent István u.)
- Református templom (Zrínyi Miklós u.)
- Millenniumi Park: A város közepén 12000 m² területén található, a város egykori egyik strandjának otthona, a Kaszás-kert.
- Kopjafa: Az 1848-49-es ill. az 1956-os forradalom emlékezetére.
- Galopp Major: a város egyik idegenforgalmi nevezetességének számít, 5 hektárnyi, részben erdős területen a vályogból, nádból, fából épült 2 -10 férőhelyes bioházakat alakítottak ki. A néprajzi hagyományokra építő, művészi összbenyomást keltő épületegyüttes harmonikusan illeszkedik a tájba. Az egyharmad hektáros mesterséges tavon csónakázni és fürdeni lehet, s van lehetőség lovaglásra is, amelyhez tíz hátszlónak építettek istállót.

Jövőkép a települési épített és természeti környezet vonatkozásában

Gyált az elmúlt időszakban intenzív társadalmi folyamatok jellemezték, amelynek eredménye a lakosságszám jelentős emelkedése. A lakosságszám mostanra stagnálni látszik, de a hatása még számos területen (üzleti szolgáltatások, intézményi ellátás, közösségi szolgáltatások) kihívás elé állítja a települést. Nem támogatott a települési térség további kiterjesztése, további beépítésre szánt területek kijelölése, új településrész kialakítása sem. Az épített és természeti környezet

megújítása során alapelv, hogy azok mindig meglévő lakossági igényekhez igazodjanak. Cél az élhető, minőségében javuló szolgáltatásokat nyújtó kertváros megteremtése, amire nem csupán lakóhelyként, hanem otthonként is tudnak tekinteni a helyi közösség tagjai.

Forrás: IVS 2009, TFK 2014, ITS 2017

3.6.2. Infrastruktúra környezeti vonatkozásai

Gyál közlekedésföldrajzi fekvése, térségi kapcsolatai

A város Budapesttől délkeletre, közvetlen a Főváros határában helyezkedik el, a budapesti agglomeráció szerves része, a Gyáli Járás központja. A fővároshoz közeli fekvése egyik oldalról jelentős előny és erőforrás, másik oldalról hátrány az önálló városi fejlődés, a városi szintű minőségi szolgáltatások helyben fejlesztésének nehézsége miatt. A megvalósult közlekedési infrastruktúra fejlesztések az érintett térség gazdasági helyzetére mindig hatással vannak, jelentős a jó közlekedési infrastruktúra beruházást vonzó, gazdaságélénkítő hatása. Napi szinten érzékelhető hátránya azonban a fejlesztéseknek, hogy a térség forgalmi terhelése, kifejezetten a teherforgalom részaránya is jelentősen emelkedett. Az autópályák-autóutak elérését biztosító alsóbbrendű úthálózati elemek forgalmi terhelése is jelentős.

Gyál centrális elhelyezkedését a nagy közlekedési rendszerekhez fűződő kapcsolata alakítja:

- Az M5 autópálya és az M0 autóút, ezek forgalmi csomópontja a város dél-nyugati területén fekszik.
- A város területén áthalad két országos közút a 4601. j. és a 4602. j. utak
- Budapest Nemzetközi Repülőtér közelsége

A település belterületén lévő legforgalmasabb útvonalak:

- Kőrösi út
- Vecsési út – Bem József utca
- Pesti út – Széchenyi út
- Mátyás király utca

Kerékpárutak:

- Kőrösi út mentén egy önálló kerékpáros sáv került kialakításra, más kijelölt kerékpárúttal a település nem rendelkezik.

Tömegközlekedési szempontból a vasút biztosítja a legfontosabb fővárosi összeköttetést. A települést kettészeli, ugyanakkor Gyált Budapesttel összekapcsoló MÁV 142. Budapest-Lajosmizse-Kecskemét vasútvonal meghatározó forgalmi tényező a város életében. Gyál területén két megállóhely létesült, az egyik Gyál Felső a másik pedig Gyál állomás. Tapasztalatok szerint a Fővárosba történő ingázás leggyorsabb módja általában a vonat. A vasúti közlekedés mellett helyközi Volánbusz járatok és a leginkább igénybe vett BKV autóbusz járatok szolgálják a közösségi közlekedési igényeket. Az elmúlt évtizedben a növekvő igények kielégítésére jelentősen javult az autóbusz közlekedés helyzete a városban. Gyál alapvetően elhelyezkedéséből adódóan jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, azonban a forgalmi terhelés, mind a közutakon, mind pedig a tömegközlekedési járatokon jelentős.

Parkolási helyzet

Az Önkormányzat adatközlése szerint kb. 180 db kijelölt parkoló található a Városközpontban, Gyál Felsőn pedig kb. 20 db új parkoló került kialakításra a közelmúltban. A Városközpontban a további parkolóhelyek kialakítására lenne szükség. A parkolás jelenleg díjmentes a településen.

Forrás: Közlekedés Konceptióterv 2009, IVS 2009, TFK 2014, ITS 2017

Ipari tevékenység

Az Önkormányzat adatszolgáltatása alapján Gyálon jelenleg az alábbi telephelyeken folytatnak ipari tevékenységet:

Gyál város Környezetvédelmi Fenntarthatósági Program 2021-2026.

Telephely címe	Hrsz.	Üzemeltető	Telepen végzett ipari tevékenység
2360 Gyál Bem József utca	0112.	Frissbeton Kft.	Habarcsgyártás, Előre kevert beton gyártása
2360 Gyál Iglói utca 21/a.	5663.	Schartner Zoltán	Nem háztartási hűtő, légállapot-szabályozó gyártása
2360 Gyál Ibolya utca 4.	4011.	Kiss János	Máshová nem sorolt, egyéb általános rendeltetésű gép gyártása
2360 Gyál Wesselényi utca 37.	1817.	KETIGA Kft.	Műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása
2360 Gyál Bánki Donát utca -	2215/36.	NOVOSPECTRUM Kft.	Fémszerkezet gyártása
2360 Gyál Móra Ferenc utca 1.	4288	KROMAFEL Kft.	Fémszerkezet gyártása
2360 Gyál Körösi út 53.	044/2.	FCC Magyarország Környezetvédelem és Hulladékgazdálkodás Kft.	Raktározás, tárolás, Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása, stb.
2360 Gyál Bánki Donát utca -	2215/12.	Szalai és Társa Kft.	Gumiabroncs, gumitömlő gyártása
2360 Gyál Dózsa Major	2215/3	DIMER Kft.	Veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
2360 Gyál Bem József utca	4379/3/4	"CZIBERE" Kft.	Fémfelület-kezelés
2360 Gyál Vecsési út 59.	2226.	KOBZA Bt.	Fémmegmunkálás
2360 Gyál Tóth Árpád utca 10.	2156	Kovács József	Fémmegmunkálás
2360 Gyál Bánki Donát utca -	2215/13.	KÁRPÁTIA Ipari és Kereskedelmi Kft.	Fémmegmunkálás
2360 Gyál Bánki Donát utca 5.	2215/25.	KRONE Fémmegmunkáló Kft.	Fémfelület-kezelés
2360 Gyál Határ út 17.	89	INTERSZER Kft	Fémmegmunkálás
2200 Monor Külterület 092/12.	092/12.	KÖVÁL Zrt.	Veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
2360 Gyál Esze Tamás utca 9.	243	Creatiger Kft.	Műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása
	293/2.	Gálicza Imre	Fémszerkezet gyártása
2360 Gyál Körösi út 194.	039/4.	Hungaria Recycling Kft.	Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
2360 Gyál Körösi út 194.	039/4.	Fix-Paletta Hungary Kft.	Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
2360 Gyál Belterület 7702	7702	Flextronics International Kft.	Veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása, Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
2360 Gyál Külterület 037/76.	037/76.	Bácsi Kont Kft.	Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
2360 Gyál Gorcsev Iván utca 7.	7100	ÉLTEX Kft.	Nem veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása, Veszélyes hulladék hulladékgazdálkodási engedély köteles gyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása

Közműellátottság

A település magas fokú kiépített közműhálózatokkal, megfelelően biztosított közműkapacitásokkal rendelkezik. A cél ennek a hálózatnak a minőségi fenntartása.

Egyre több a földkábel aránya a városban. Az Önkormányzat törekszik arra, hogy légvezeték helyett megkövetelje a földkábelek létesítését a szolgáltatóktól, főként a városközpontban.

Szennyvízelvezetés - Gyál

Közüemi szennyvízkibocsátás adatai Gyálon (forrás: KSH)			
Mutatók	2017. év	2018. év	2019. év
Lakásállomány (db)	8239	8279	8331
Összes elvezetett szennyvíz (1000 m ³)	1074,3	1138,84	1165,2
A közsatornán elvezetett és megtisztított szennyvíz (1000 m ³)	1074,3	1138,84	1165,2
Tisztítatlanul elvezetett szennyvíz (1000 m ³)	–	–	–
Csak háztartásokból elvezetett szennyvíz (1000 m ³)	814,6	847,93	874,53

Forrás: KSH

Az Önkormányzat adatszolgáltatása szerint Gyál belterületén kb. 200 db ingatlan nincs rákötvve a csatornahálózatra. Ez egy 2020 évi adat, és ez a szám évről évre csökken.

Gázellátás

Gyál gázellátásai adatai (forrás: KSH)			
Mutatók	2017. év	2018. év	2019. év
Fogyasztók száma összesen (db)	7740	7856	7908
Háztartási gázfogyasztók száma (db)	7442	7542	7611
Háztartásiból a fűtési fogyasztók száma (db)	7442	7541	7569
Lakóépületek központi kazánjai (db)	47	46	32
Kommunális fogyasztók (db)	25	23	20
Távfűtést ellátó vállalkozások (db)	0	0	0
Egyéb fogyasztók (db)	197	207	206
Ipari fogyasztók (db)	27	35	36
Mezőgazdasági fogyasztók (db)	2	3	3
Az értékesített gáz mennyisége összesen (1000 m3)	17132	16217,3	16803,8
Lakóépületek központi kazánjainak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	131,1	115,3	91
Háztartásoknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	13511,6	12565,8	12227,8
Kommunális fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	341,4	291,3	207,2
Az értékesített gáz mennyisége összesen (1000 m3)	17132	16217,3	16803,8
Egyéb fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	2804,4	2890,4	3909,2
Mezőgazdasági fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	2,9	8,1	8,4
Ipari fogyasztóknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	340,6	346,4	360,2
Távfűtést ellátó vállalkozásoknak értékesített gáz mennyisége (1000 m3)	0	0	0
A csőhálózat hossza december 31-én (km)	145,7	146,7	146,9

Forrás: KSH

Csapadékvíz elvezetés

A település csapadékvíz elvezetése elválasztott rendszerű. A csapadékvíz a szennyvízcsatorna hálózatba nem vezethető be. A közterületeken összegyűlő csapadékvizet jellemzően nyíltárkos rendszerrel helyben szikkasztják el, amely környezetvédelmi szempontból kedvező megoldás.

Közvilágítás

A HÉSZ előírja, hogy új közvilágítási hálózat létesítésekor, illetve meglévő közvilágítási hálózat rekonstrukciója során csak energiatakarékos lámpatestek helyezhetők el.

Települési infrastruktúra fejlesztési igényei

A középtávú útfejlesztési terveknek részét képezi a településrészek közötti kapcsolat javítása.

A komfort erősítéséhez elengedhetetlen a település lakóutcáinak rendezése. Azokon a helyeken, ahol jelenleg nem megoldott a szilárdburkolatú gyalogosút, azt pótolni szükséges ezt. Forgalomcsillapítási eszközökkel szükséges a lakóterületeket védeni a balesetektől, illetve a környezetszennyező hatásoktól. Szükséges a városi úthálózat átgondolása kerékpáros szempontból is, annak érdekében kerékpárral mindenhova, vagy legfeljebb kis kerülővel, de biztonságosan el lehessen jutni.

3.6.3. Zaj- és rezgésterhelés

Gyál Város elhelyezkedése szempontjából kertváros.

A főútvonalakon zajló közlekedés által okozott zajterhelés értékelése a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet alapján:

4. § (1) A közlekedési létesítményeket úgy kell megtervezni, hogy az általuk okozott zajterhelés nem haladhatja meg a 3. *melléklet* szerinti határértékeket.

(4) A 3. melléklet határértékeinek új közlekedési zajforrás létesítése esetén a meglévő védendő területen kell teljesülniük.

(5) Meglévő közlekedési útvonal vagy létesítmény (zajforrás) korszerűsítése, útkapacitás bővítése utáni állapotra

a) a 3. melléklet határértékei érvényesek, ha a változást közvetlenül megelőző állapotra vonatkozó számítások és mérések a határérték teljesülését igazolják;

b) legalább a változást megelőző zajterhelést kell követelménynek tekinteni, ha a változást megelőző állapotra vonatkozó számítások vagy mérések a határérték túllépését igazolják.

A lakóterület közlekedésből eredő zajterhelésének határértéke lakóutca mentén 55/45 dBA, gyűjtő- és forgalmi utak mentén 60/50 dBA nappal/éjjel értékek. Az intézményi terület közlekedésből eredő zajterhelésének határértéke lakóutca-, gyűjtő- és forgalmi utak mentén 65/55 dBA nappal/éjjel.

Az üzemi tevékenységből eredő környezeti zajterhelés lakóövezetre vonatkozó határértéke 50/40 dBA nappal/éjjel, a gazdasági övezetbe tartozó létesítménnyel határos védendő homlokzat előtt 2 m-re pedig 60/50 dBA nappal/éjjel.

A zajtól védendő területeken a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet hatályos. A jogszabályban bővült a kötelezési jogkör (akár mérés végzésére is kötelezhető minden cég, valamint intézkedési terv benyújtására is). Zajbírság szabható ki, ha valaki a zajterhelési határértékeket túllépi.

Ma már a legfontosabb probléma a közlekedési eredetű zajpanaszok növekedése, aminek vizsgálata a Kormányhivatal hatásköre, a zajvédelmi intézkedések kivitelezése (passzív zajvédelem, zajvédő fal építés stb.) pedig az útkezelő feladata. Mivel a főútvonalak mellől érkezik a panaszok zöme, ezért az intézkedésre kötelezett szinte mindig a Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A közlekedési zajterhelés nagyobb mértékű csökkentése a fő közlekedési útvonalakon nem várható.

A belső úthálózat esetében – települési hatáskörben – az egyirányú utcák átrendezése hozhat kisebb-nagyobb mértékű közlekedési zajterhelés csökkenést, amennyiben erre igény van.

További javaslatok:

- monitoring rendszer kialakítása a település fenntartásában lévő közutakon (pl. mérőeszközökkel), és ezáltal a zajterhelési adottságok rendszeres nyomon követése
- több közterület-felügyelő alkalmazása a rendfenntartás érdekében
- a zajhatással járó rendezvények, illetve épületek építkezése előtt (során) a lakosság részére történő folyamatos tájékoztatás az Önkormányzati honlapon.

A vendéglátóhelyek környezetében az okozott zajhatás egy részét a zeneszolgáltatás, másik nagyobb részét az oda látogató vendégek utcai magatartása okozza. A közösségi helyeken a dohányzást tiltó rendelet miatt jelentős az utcára kiszoruló dohányzó vendégek verbális zajokozása.

Egyéb zajhatások elenyészőnek tekinthetők, például üzlethelyiségek gépészeti berendezéseinek (szellőzők, klímák) környezeti zajhatásai.

A klímaváltozás miatt a társasházakban gyakori a kisebb teljesítményű klímaberendezések felszerelése a belső udvarokon a homlokzatokra. A klímaberendezések kültéri gépei esetenként lakossági zajpanaszt okoznak.

Stratégiai zajtérkép és Intézkedési Terv

2016-ban és 2019-ben két meghatározó dokumentum készült Gyál város zajszennyezési helyzetéről.

1.2016-ban a Vibrocomp Kft a 280/2004 (X.20.) Kormányrendelet és a 25/2004. (XII.20.) miniszteri rendelet előírásai szerint elkészítette a felülvizsgálatot melyet 5 évente kell elvégezni Gyál város közúti és vasúti közlekedésből eredő stratégiai zajtérképeire, valamint a zajtérképen alapuló stratégiai intézkedési tervre. Meghatározták a zajterhelési térképet, a konfliktustérképet és a magasabb zajterhelésnek kitett személyek számát.

A stratégiai zajtérképekből, analízisből az alábbiak állapíthatók meg:

Közút

Éjjel különösen magas zajterhelés ($L_{den} > 65$ dB) nincs a településen a lakóépületek környezetében.

A zajtérkép alapján megállapítható, hogy nagyon magas a zajterhelés ($L_{den}=60-65$ dB)

- 4602. sz. út, Némediszőlős területén

- Bem József u. (4602. sz. út)

melletti lakóépületek környezetében.

A zajtérkép alapján megállapítható, hogy magas a zajterhelés ($L_{den}=55-60$ dB)

- Vecsési út

- Kőrösi út

- Bartók Béla u.

- Kisfaludy u.

- Erdősor u.

- Kolozsvári u.

- Ady Endre u.

- Széchenyi u. melletti lakóépületek környezetében.

Gyál város stratégiai intézkedési terve

A zajcsökkentési intézkedési terv az alábbiak szerint épül fel:

1. fázis javaslatok

Közlekedésszervezés és parkolás

A közlekedés szervezés lehetőségeit vizsgálva kombináltan kell figyelembe venni a közlekedés törzshálózatát és a helyi tömegközlekedési hálózatot.

Gyál vasút állomásainál jelenleg üzemel P+R parkoló.

Javaslatok:

- P+R hálózat kiépítése Gyálfelső és Gyál vasút megállójánál,
- az egyéni és közösségi közlekedés, illetve a távolsági, településkörnyéki és települési közlekedési eszközök közötti hatékony eszközváltási rendszer kialakítása
- a kopórteleg cseréje

A helyszíni felmérések alapján megállapításra került, hogy Gyál közúthálózatán az útburkolat minősége a Vecsési út (4602. sz. út), Erdősor u., Ady Endre u. és a Kőrösi út, Bem József u.,

Széchenyi u., Bacsó Béla u. egyes szakasza kátyús, néhol töredezett. Az intézkedési tervben figyelembe vettük ezen utakon az útburkolat cseréjét, melyet az elkövetkező 5 évben javasolt elvégezni az út üzemeltetőjével együttműködésben.

2. fázis javaslati:

- 1Haránt kapcsolatok kiépítése az egyes települések, kistérségi központok között. Új összekötő és elkerülő utak megtervezése és kiépítése.
- a vasúti közlekedés nagyobb arányú igénybevételének elősegítése P+R parkolók és az intermodális központok építésével. Az elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése.
- a belső zónában a város-rehabilitáció és a közlekedési krízis oldása (tömegközlekedés, parkolás fejlesztése, átmenő forgalom kiszorítása).
- teherforgalmi korlátozás bevezetése, sebesség korlátozás bevezetése.
- a közösségi közlekedés versenyképességének növelése, az alternatív közlekedési módok kihasználtságának elősegítése. Tömegközlekedés fejlesztése a változó igényeknek megfelelően (intermodális kapcsolatok megteremtése, új viszonylatok kialakítása. Indokolt méretű járatsűrűség növeléssel a személygépkocsik kényszerű használatának csökkenése érhető el.

A fejlesztés hatásai, eredményei érintik Budapest – napi közlekedésben érintett – lakónépességének egészét, a feltárt agglomerációs térségek lakónépességét, különös tekintettel a napi ingázó városkörnyéki lakosságra. A hatások érintik a térség gazdasági- és területfejlesztési szereplőit a jobb elérhetőség, munkaerő mobilitás, területfeltárás hatásain keresztül és érintik a passzív lakónépességet a környezetkímélő közlekedési mód teremtette jobb életfeltételeken keresztül.

Passzív védelem

Célszerűnek tartjuk a 4602. sz. út (Némediszőlős területén), Bem József u. (4602. sz. út), Vecsési út, Kőrösi út mellett egy „ablakcsere program” beindítását.

Vasút

A vasút melletti lakóterületet nem éri küszöbérték feletti, beavatkozást igénylő magas zajterhelés.

Forrás: Vibrocomp Kft. Gyál város - Stratégiai zajtérkép és Intézkedési Terv (2016)

2. 2019-ben a KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. Fenntartható Közlekedés Kutatóközpont Közlekedés akusztikai Osztály a fő közlekedési létesítmények stratégiai zajtérképezését és Intézkedési Tervét készítette el többek között Gyál város részére. Tárnya az állami kezelésben lévő nagyforgalmú közutak és vasútvonalak stratégiai zajtérképein alapuló, a zajterhelés megfelelő szinten tartása, illetve mérséklése érdekében végrehajtandó stratégiai intézkedéseket megfogalmazó ún. zajvédelmi intézkedési tervek kidolgozására, illetve felülvizsgálatára vonatkozó feladatot.

Jogszabályi háttér:

- az Európai Parlament és Tanács a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 2002/49/EK irányelvében megfogalmazott uniós követelmény
- az 58/2012. (X. 31.) NFM rendelet 2. § f) pontja

Zajcsökkentő műszaki intézkedési javaslatok a zajforrások esetében közúton és a vasútnál.

Közút

- forgalomtervezés,
- területhasználat-tervezés,
- műszaki intézkedések a zajforrásoknál,
- csendesebb zajforrások kiválasztása,
- a zaj csökkentése terjedés közben,
- szabályozási vagy gazdasági intézkedések, ösztönzők.

Vasút

- a sín és a kerék érdességének csökkentése
- a kerekek árnyékolása, a felfüggesztés optimalizálása
- a pálya optimalizálása és csillapítása
- a vágányok alépítményeinek megválasztása
- műanyag féktuskók alkalmazása,
- a kerekek árnyékolása, a felfüggesztés optimalizálás

Forrás:

http://www.gyal.hu/wpcontent/uploads/2017/01/Strategiai_zajterkepezes_III_ciklus_Intezkedesi_tervek_Altalanos_leiras.pdf

3.6.4. Hulladékgazdálkodás

A Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. városüzemeltetési ágazatának Önkormányzati feladatai:

Helyi közutak és közterületek fenntartása, ezen belül:

Helyi közutak fenntartása, üzemeltetése, amely különösen az alábbiakat foglalja magában:

- közúti jelzések és egyéb úttartozékok helyreállítása cseréje, pótlása -úttest, járda, gyalogút, valamint kerékpárút tisztán tartása
- hóeltakarítás, síkosság elleni védekezés
- közút melletti növényzet gondozása, alakítása -bel- és külterületi utak, járdák, gyalogutak, kerékpárutak fenntartása, javítása, karbantartása,
- Vízelvezető, szikkasztó rendszerek fenntartása

Park- és zöldterület-gondozás, amely feladaton belül a Kft. elvégzi különösen:

- a parkgondozást, zöldfelületek gondozását. A Kft. kötelezettsége, hogy a város közigazgatási határain belül a közterületeken gondoskodjon a bokrok, fák karbantartásáról, a területek tisztántartásáról és gyommentesítéséről.
- virágok beszerzését,
- utcabútorok karbantartását,
- játszóeszközök kötelező felülvizsgálatát,
- játszótéri eszközök karbantartását,
- köztéri alkotások karbantartását,
- városi ünnepek kiszolgáló feladatait külön megbízás alapján (pl. elektromos csatlakozás kiépítése, szemétyűjtés)
- zászlózást.
-

Köztisztasági feladatok, melynek keretében a Kft. feladatai különösen:

- illegális hulladéklerakók megszüntetése,
- kártevő- és rágcshalóirtás,
- buszvárók takarítása és síkosság-mentesítése,
- közúti balesetek és természeti károk utáni helyreállítás, takarítás,
- hulladéktároló konténerek szállítása és ürítése.

Állategészségügyi tevékenység és veszélyes állati eredetű hulladék kezelése

- gyepmesteri feladatok ellátása
- veszélyes állati hulladék kezelése

Zöldterület-gondozás

- az Önkormányzat beépített és beépítetlen területein, ingatlan gondozás, állagmegóvás, kárelhárítás stb.

A Gyál Városüzemeltetési Nonprofit Kft.-nek a 2020. évben 15.228 e Ft állt rendelkezésre hulladékgyűjtésre-, szállításra.

A Kft. ezen összegből végezte a közterületi hulladékgyűjtők rendszeres ürítését, buszmegállók, közterületek takarítását, továbbá jellemzően a belterületen illegálisan kihelyezett hulladék összegyűjtését és elszállítását az ártalmatlanító helyre. Ezen tevékenységből a 2020. évben 134.630kg hulladék került összegyűjtésre és elszállításra.

A fentiek felül külön megállapodás keretében a Kft. további illegális lerakók felszámolásában is közre működött. Ezek a hulladékok főleg külterületen voltak fellelhetők, amelynek összetétele és mennyisége miatt munkagépek bevonása vált szükségessé. Ilyen illegális hulladéklerakók felszámolásakor 319 m³ hulladék lett elszállítva az erre a célra külön biztosított bruttó 9.475.851 Ft összegben.

A leggyakrabban eljárás alá vont illegális hulladéklerakó helyek:

- a. Fácános dűlő
- b. Jálicsholdas
- c. 014/46 hrsz.
- d. 014/47 hrsz.
- e. 014/48 hrsz.
- f. 014/8 hrsz.
- g. 014/9 hrsz.
- h. 014/10 hrsz.
- i. 02/7 hrsz.
- j. 0145/41 hrsz.

k. 0110/238 hrsz.

l. 042/8 hrsz

Települési hulladékgazdálkodás

Gyálon a hulladékgyűjtési közszolgáltatást jelenleg az Érd és Térsége Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás keretein belül az ÉTH Érd és Térsége Hulladékkezelési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság biztosítja, melynek alvállalkozója a teljes egészében Önkormányzati tulajdonú Gy.T.H. Gyál és Térsége Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft., mivel a jogszabályok értelmében (Ht. 81.§ (1), 94.§) hulladékkezelési közszolgáltatást 2014. január elsejétől csak állami, vagy Önkormányzati többségi tulajdonú nonprofit gazdasági társaság végezhet. Mivel a Kft. nem rendelkezik a tevékenység végzéséhez szükséges eszközökkel, így vállalkozási szerződést kötött a feladatellátásra az FCC Magyarország Kft.vel (volt ASA Magyarország Kft.).

Szelektív hulladékgyűjtés

A települési hulladékkezelés közszolgáltatásban történő bevezetése során a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény V. fejezet, illetve a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII.31.) Korm. rendelet előírásait kell figyelembe venni.

Általánosságban megállapítható, hogy a hulladékok, közöttük a települési szilárd és folyékony hulladékok jelentik a környezet számára a legjelentősebb terhelést.

A hulladékgyűjtéssel kapcsolatos lakossági tájékoztatás, szemléletformálás és a korszerű hulladékgazdálkodási ismeretek továbbítása, illetve a hulladékhasznosítás arányának növelése, a szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése a GY.T.H.-val és az FCC Magyarország Kft.-vel közösen történik. Az üzletek, kereskedelmi egységek hulladékszállítási közszolgáltatás igénybevételére kötelezettek.

A hulladékok minél nagyobb arányú újra hasznosítására a szelektív hulladékgyűjtés különböző módozatai teremtenek lehetőséget a településben:

Forrás: Gyál Város Gazdasági Programja (2015-2019)

1. Házhoz menő elkülönített hulladékgyűjtő rendszer (papír, műanyag és fémhulladékok rendszeres gyűjtése)

Gyűjthető anyagok:

- papír, azaz papír csomagolóanyagok, karton, fóliázatlan színes vagy fekete-fehér újságok, reklámújságok
- műanyag italos palackok (más műanyag nem!)
- fém italos dobozok (más fém, konzervdoboz nem!)

A kihelyezés módja:

- átlátszó műanyag zsákban, bekötve,
- papírt, fémdobozt, műanyag palackokat egy zsákban vegyesen,
- a zsákokat az ingatlanok elé kell kihelyezni a gyűjtés napján reggel 6 óráig.

Fontos:

- A dobozokat, palackokat a gazdaságos tárolás és szállítás érdekében szíveskedjenek összelapítani, hogy ne a bennük rekedt levegő töltse meg a zsákokat.
- A háromféle anyagot egy zsákban kell kihelyezni, mivel munkatársaink feldolgozás előtt fajtánként szétválogatják azokat.
- Az átlátszó zsákok mérete, formája nincs megszabva, használhatják a kereskedelmi forgalomban kapható zsákokat vagy megüresedett csomagolásból származó zsákot (pl. műszaki termékek, matracok csomagolására használt átlátszó zsák), amelyekről azonban Önöknek kell gondoskodni.
- Soha ne tegyenek háztartási szemetet, lomot az újrahasznosítható hulladékok közé, mert ez megnehezíti, sőt lehetetlenné is teheti az anyagok felhasználását.

2. Zöldhulladék gyűjtése

Minden év **április 1.** és **november 30.** között történik **2 heti gyakorisággal.** A gyűjtés pontos napjait a lakosság a minden évben kiadott **gyűjtési naptárból** ismerheti meg. Zöldhulladék gyűjtésnek számít a január végéig kihelyezett fenyőfa elszállítása is.

Kerti zöldhulladék:

- falevelek, avar, nyesedék a zöldhulladékgyűjtésre rendszeresített zsákban, gallyak, levágott fű, elszáradt növényi részek,

Mi nem kerülhet a zöldhulladékba?

- hasznosítható vagy nem hasznosítható egyéb hulladék: fa tárgyak, fém, műanyag, háztartási hulladék, építési és bontási hulladék, veszélyes hulladék, ételmaradék, konyhai hulladék, tojáshéj;
- folyékony, mérgező, tűz- és robbanásveszélyes anyagok, amelyek veszélyeztetik a gyűjtést végzők vagy mások testi épségét, életét

A zöldhulladékgyűjtő zsák:

- a zöldhulladék csak FCC emblémás, lebomló zsákokban helyezhető ki, kivéve természetesen a kötegelt gallyak, amiket továbbra sem kell zsákba tenni. A zsákok egyszer használatosak, a gyűjtést végzők nem adhatják vissza.
- az FCC ingatlanonként és naptári évenként 50 db szabványos lebomló zsákot biztosít az éves zöldhulladékos szezonra, melyet a közszolgáltatást igénybe vevő, a rendszerben nyilvántartott ingatlan tulajdonosok a személyes ügyfélszolgálaton (ld. hátsó külső borító) vagy az alábbi zsákosztási időpontokban vehetnek át a Nevelési Tanácsadóban (Gyál, Rákóczi Ferenc utca 42-44.):

A kihelyezés módja:

A faágakat aprítva, a gallyakat kötegelve, a leveleket zsákba gyűjtve, lezárva kell kihelyezni. A zöldhulladék komposztálásra kerül, és mint komposzt, visszakerül oda ahol keletkezett, a természetbe.

3. Házhoz rendelt lomtalanítás

- A szolgáltatás évente rendelhető (7 alkalom közül lehet választani)
- Minden jogosult igénybe veheti a szolgáltatást
- A lomok nem kerülhetnek ki a közterületre
- A szolgáltatást minden aktív szerződéssel rendelkező igénybe veheti évi egy alkalommal díjmentesen (max. 3 m³)
- A szolgáltatás március 1. és október 30. közötti időszakra igényelhető.

A lomhulladék közé a következő hulladékok nem tehetők:

- kommunális hulladék
- szelektíven gyűjthető hulladék (papír, műanyag, üveg hulladék)
- zöld hulladék/növényi hulladék, kerti hulladék
- építőanyagok és építési-bontási hulladékok
- föld
- hamu
- állati tetem
- ipari-mezőgazdasági tevékenységből származó hulladék
- folyékony, gáz halmazállapotú hulladék
- síküveg, szélvédő
- gépjármű roncs, bontott autó alkatrészek, karosszériaelemek
- elektronikai hulladékok (hűtő, tévé, monitor, számítógép stb.)

- festékek, oldószerek, lakkok, növényvédő szerek, egyéb vegyszerek
- akkumulátorok, szárazelemek, tonerek, festékpatronok, izzók, fénycsövek
- gyógyszerek (gyógyszertárak átveszik)
- veszélyes hulladékkal szennyezett göngyölegek
- fáradt olaj, használt sütóolaj és göngyölegei (ezek a MOL kúton leadhatók)

4. Önkormányzati hulladék gyűjtési akciók

- elektronikai hulladékleadás évi két alkalommal
- gumibroncs leadásra évente két alkalommal egy hét időtartamban
- veszélyes hulladékgyűjtés évente egy alkalommal térítésmentesen.

5. Talált hulladék bejelentése:

Közterületen talált hulladék bejelentése: hulladeklerakas@gyal.hu e-mail címen, a hulladék pontos GPS koordinátáinak megadásával.

Magánterületen elhagyott hulladék bejelentése: zoldhatosag@pest.gov.hu

Forrás: <https://www.gyal.hu/hulladekgyujtes-rendje/>

Települési hulladék gyűjtés Gyál területén

Hulladékok hasznosítása és ártalmatlanítása			
Köztisztasági tevékenységet végző vállalkozások			
(Gyál)			
	Időszak		
Mutatók	2017. év	2018. év	2019. év
Energiahasznosítással történő égetéssel hasznosított hulladék mennyisége (tonna)			
Újrafeldolgozással hasznosított hulladék mennyisége (tonna)	2140,5	2692,3	2718,8
Az újrafeldolgozott hulladékból komposztálással hasznosított hulladék mennyisége (tonna)	1759,5	1964,7	1901,1
Műszaki védelemmel ellátott lerakókban elhelyezett szilárd hulladék mennyisége (tonna)	6403,7	6069,9	6473,5
Talaj felszínére-talajba lerakott szilárd hulladék mennyisége (tonna)			
Egyéb hulladékkezelés maradványaként ártalmatlanított települési szilárd hulladék (tonna)		74	496,6
Összes hasznosított és ártalmatlanított hulladék mennyisége (tonna)	8544,2	8762,2	9192,3
Energiahasznosítás nélküli égetéssel ártalmatlanított hulladék mennyisége (tonna)			

Forrás: KSH

3.6.5. Zöldfelület-gazdálkodás, a zöldfelületi rendszer vizsgálata

Zöldfelület-gazdálkodás

A belterületi közcélú zöldfelületek-gazdálkodási feladatait Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. látja el. 2021. évben 54 millió Ft, 2020. évben pedig 44 millió Ft éves keretből gazdálkodtak. Végeznek zöldfelület-fejlesztési, és –fenntartási feladatokat, közparkok esetében rendszeres kaszálást, növénygondozást, illetve faültetést is. Évente ~ 8000 db egynyári és ~ 1000 db kétnyári virágot ültetnek ki a közterületekre, a városközpontot oszlopokra helyezett cserepes muskátlikkal díszítik. Külterületeken a zöldfelület üzemeltetési feladatuk az utak menti őrsvélény karbantartására terjed ki. Gondosodnak a meglévő faállomány fenntartásáról is, amelyre további 2-3 millió Ft éves keretösszeg áll rendelkezésükre. A faápolást megfelelő munkagéppark hiányában főként alvállalkozóval látják el, amely a téli időszakban végzett gallyazási munkákra, illetve veszélyelhárítási feladatokra terjed ki. Az Önkormányzati intézmények zöldfelületeit az adott intézmény gondnoksága üzemelteti.

Az utcai zöldsávok rendbetétele a közterülettel határos ingatlan tulajdonosának a kötelezettsége a helyi szabályozás alapján.

Faültetési Program

Az Önkormányzat Faültetési Programot hirdetett a közterületi faállomány gyarapítása és környezet megújítása céljából. A programnak köszönhetően ingatlanonként 1 db facsemetét igényelhetnek térítésmentesen azok az lakosok, akik vállalják a fa lelkiismeretes gondozását. A facsemetét közterületen, az ingatlan előtti utcafronton kell elültetni. A fatelepítést Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Kft. szakemberei végzik. A nagyszabású fásítási akció keretében összesen 1000 db facsemete igényelhető, és évente 200 db facsemete kerül kiosztásra. (gyal.hu)

Az Önkormányzat által kialakított vállalkozói parkba ~ 200 db facsemete került elültetésre a közelmúltban.

Belterületi parkok

A belterületi parkok növényállományának összetételét a kaszált gyepfelületek, virág, évelő és cserjefelületek, illetve faállomány jellemzi. A parkok öntözővíz ellátását talajvízkutakról üzemelő öntözőrendszerrel biztosítják.

Millenniumi park és játszótér

A pihenőparkban sétányok, ifjúsági parkbútorok, szánkódomb és játszótér is található. A parkban kialakításra került egy madárbarát kertész fákkal és cserjékkel, mesterséges odúkkal, lakossági tájékoztató táblákkal.

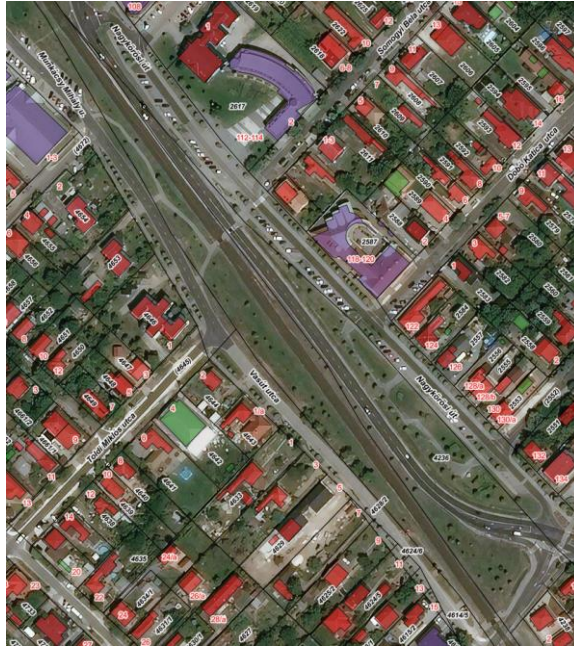
Gyál felső Vasútállomás Park

Az állomás épület felújítását és környezetének parkosítását az Önkormányzat végezte el. Az állomáson egy kiállított gőzmozdony is megtekinthető.

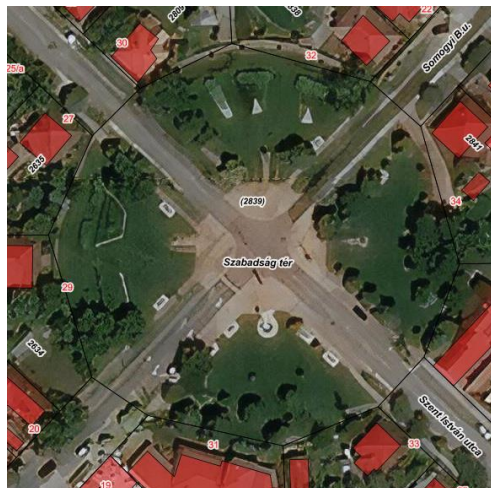
Városmegyei park

A park a város központjában, a Polgármesteri Hivatal mellett található. A növényalkalmazás tekintetben a fák és cserjék dominálnak, kevés egynyári virággal.

Szent István tér (Szabadság tér)

A tér rendezvénytérként, a nemzeti megemlékezések ünnepi helyszínéül is szolgál. 2017-ben megkezdtek a tér átépítését. A tér közelében található katolikus templom látogatói részére egy parkolót létesítettek. A téren található szabadtéri színpad is megújult. A park új térkő burkolatot kapott 1300 m²-en, és 8 db padot és öntözőrendszert is telepítettek. Összesen 47 db fa került elültetésére. Felújítás összköltsége bruttó 66 millió Ft volt. A fák növények gondozását a Gyáli Kertbarát Kör is segíti. (gyal.hu)

Vasútállomás park

2020-ban kezdődtek meg a felújítási munkálatok a Gyál vasútállomás melletti területen. Elkészült a vasútállomást a Kőrösi úttal összekötő szilárd burkolatú utak, járdák és új parkolóhelyek kiépítése. A felújítás keretében fákat és új növényfelületeket ültetnek, kerékpártárolókat, padokat, napelemes kandalábereket és ivókutat helyeznek el. A projekt

mintegy 166,2 millió forintból valósul meg, melyet Gyál Város Önkormányzata finanszíroz. A projekt jelenleg még átadás előtt áll.

Játszóterek elhelyezkedése

- Millenniumi park, Árpád utca, Bartók iskola mellett
- Petőfi Sándor utca - Deák Ferenc utca sarok (2020-ban megújult)
- Tulipán utcai park és játszótér
- Némediszőlő

További kisebb közparkok:

- Kálvin tér
- Somogyi B. utca– Kossuth L. utca kereszteződésénél
- Árpád utca– Kossuth L. utca kereszteződésénél

Jelentősebb zöldfelülettel rendelkező közintézmények

Sportcsarnok park és élőfüves pálya

Az Önkormányzati tulajdonban lévő Gyáli Sportcsarnok épületét 2019-ben adták át, amelynek parkja közparkként is funkcionál.

Régi temető és Új temető

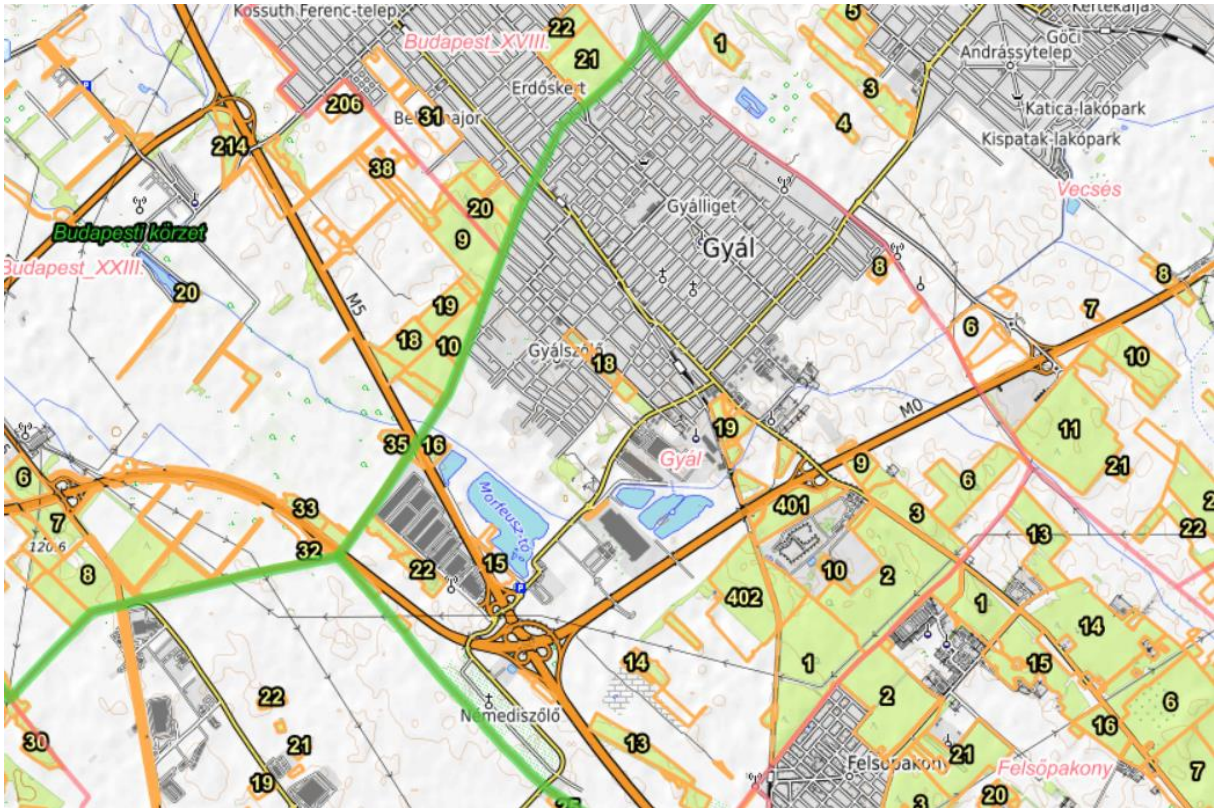

Óvodakertek

Közelmúltban megújult gyepszönyegezéssel és öntözőrendszer telepítéssel a Bóbita Bölcsőde és Tátika Óvoda kertje. Jelentősebb intézménykert még a Tulipán Óvoda kertje is.

Erdőterületek

Erdőgazdálkodás tekintetében a Gyál NÉBIH Csévharaszt-Felső-Tápió-vidéki körzethez tartozik. A gyáli erdők részben állami és részben magántulajdonban állnak.

Gyál erdőtérképe (forrás: <https://erdoterkep.nebih.gov.hu>)

Zöldfelület-fejlesztési tervek

Fitnessz park

2019-ben készült el a kültéri kondipark a Munkácsy Mihály utca és Temesvári utca sarkán. A 160 m² alapterületű kondipark 100% állami finanszírozásból épült. A park körüli terület rendezését, parkosítását is célul tűzte ki az Önkormányzat.

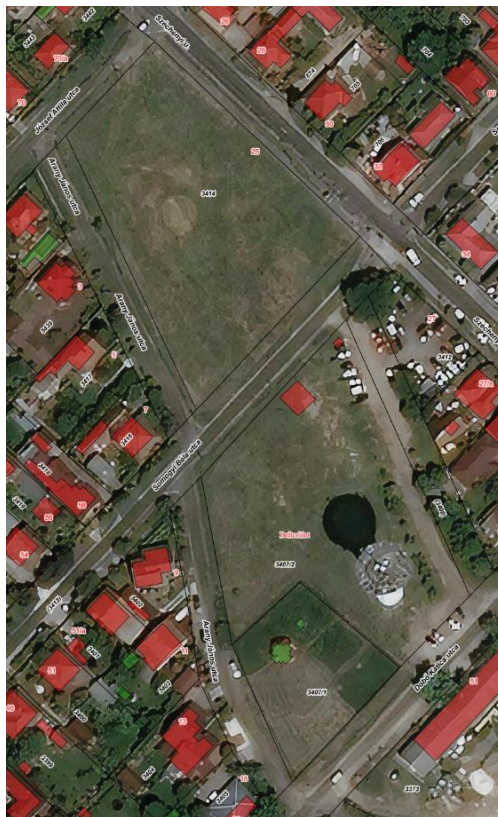
Bartók Béla Ált. Isk. mögötti tér

A Bartók Béla Általános Iskola mögötti (hrsz 6473/9), valamint a Víztorony környéki (hrsz 3407/2; 3414) üres, füves területek jelenleg kihasználatlanul állnak. Ezen területek parkosítása szebbé és funkciógazdagabbá tenné a közelben lakók lehetőségeit. A tervezési folyamat megindításához az Önkormányzat pályázat kiírása mellett döntött. A megvalósíthatóság szempontjából fontos a költséghatékony és nagyon jó ár-érték arányú koncepció kidolgozása, a gazdaságos üzemeltetés lehetőségének figyelembevételével.

Víztorony melletti tér

A tér felújítása közösségi tervezés alapján fog megvalósulni. A tervezése jelenleg folyamatban. A tervezett funkciók: sport és kikapcsolódás, fiatalabb generáció számára „kamaszpark”, fiatalok számára közösségi tér, játszótér, WC és ivókút. A környező lakóterület zajvédelmét növényzettel és terepalakítással, a terület fásítással történő lehatárolásával tervezik megoldani. A beruházás célja a természetközeli, környezettudatos és gazdaságos parképítés és –fenntartás kereteinek megteremtése.

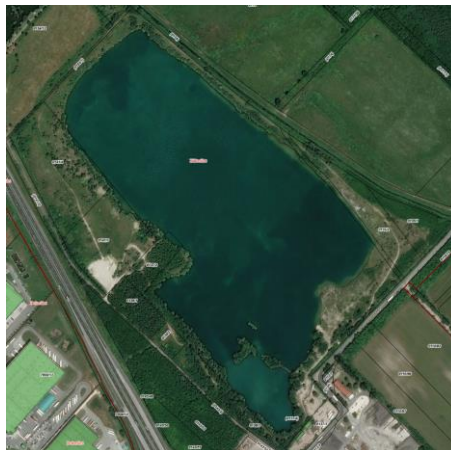
Cross pálya parkosítása

A külterületen lévő mintegy 10 ha nagyságú, állami tulajdonból várhatóan Önkormányzati tulajdonba átkerülő területen ifjúsági és szabadidőpark kialakítását tervezik.

Peremvárosi horgásztó

A tavat jelenleg a Peremvárosi Horgászegyesület üzemelteti. Az Önkormányzat a tavat hosszabb távon szabadidős, rekreációs célra kívánja hasznosítani.

Településarculati Kézikönyv zöldfelületekre vonatkozó főbb előírásai

- A településen fásítás és növénytelepítés őshonos fafajokkal végezhető.
- Az ex lege védett területekkel közvetlenül határos területeken és a Gyáli-patak mentén kialakítandó 10 m-es védősávot őshonos növényfajokkal kell beültetni.
- A defláció elleni védelem érdekében az 5 hektárt meghaladó mezőgazdasági területeken a terület minimum 3%-án védőfásítást kell kialakítani őshonos fafajok alkalmazásával az uralkodó szélirányra merőlegesen.

- A belterületi határtól mért 100 m-es sávon belül található mezőgazdasági területeken a lakóterületek védelme a deflációs porkeletkezés ellen a terület minimum 5%-án védőfásítással rendelkező védő zöldsávokat kell kialakítani.
- A mezőgazdasági területek extenzívebb művelési ágai (nádas, gyep) intenzívebb művelési ágakká nem változtathatók, lápos, mocsaras, vízmosásos, kopáros területek művelésbe nem vonhatók.
- Védő zöldsávok, véderdősávok telepítésénél többszintű növényállományt kell kialakítani.
- A táj tagolását, a zavaró tájelemek takarását és egyéb védelmi rendeltetést is betöltő fasorok, zöldsávok fenntartását, valamint új beépítéseknél a tájfásítások létesítését biztosítani kell.

A HÉSZ zöldfelületekre vonatkozó főbb előírásai

- Az építési telkek területének megadott legkisebb zöldfelületi arányát aktív zöldfelületként kell kialakítani (gyepesítés, fásítás). Az aktív zöldfelület számításakor burkolattal kombinált
- A gazdasági területek építési övezeteiben az előírt kialakítandó zöldfelület minden 20 m²-e után legalább egy fa ültetése kötelező.
- Az M0 autópálya melletti gazdasági területek építési övezeteiben az előkertek min. 10 m-es mélységben, zöldfelületként alakítandók ki, és egy cserjesávval kombinált fasor ültetése kötelező.
- A gazdasági területek Gyáli patak menti területén a patak terhelésének megakadályozása érdekében, a meder mellett min. 30 m széles többszintes védőzöldsávot kell kialakítani.
- A közúti és vasúti közlekedési területek zöldfelületi rendezését kertépítészeti-fásítási tervek alapján el kell végezni, a hiányzó utcafásítás legalább egyoldali fasor telepítésével pótlendő.

Zöldfelületek állapota

Az elmúlt években megvalósult funkcióbővítő városrehabilitációnak köszönhetően javult a városközpont szerkezete, minőségi változás következett be a városközponti közterületek kiépítettségében, zöldfelületek színvonalában. EU-s program keretében megtörtént a Gyáli patak revitalizációja, amelynek eredményeként sikerült megőrizni illetve részlegesen visszaállítani a patak élővíz jellegét, a csatornaszerű kiépítettségét tompítva. A fejlesztéssel csökkent a térségben a belvízzel való veszélyeztetettség (TFK).

Gyálon alacsony a közösségi zöldfelületek aránya, továbbá a városban több olyan helyszín is található, amely jelenleg kihasználatlan (pl. az egyik legnagyobb, a víztorony környéke, de a célterületek a kisebb, akár 100 négyzetméteres, jelenleg gondozatlan terek is lehetnek), ezeket érdemes a város szépítése és a biodiverzitás növelése érdekében is zöldíteni. Ez a külterületeken is fontos lenne, hiszen a defláció elleni védekezés legjobb módja a növények telepítése, amelyre elsősorban a fásítás a megfelelő, hiszen az egész évben fedi, ezáltal védi a talajt a szél és a víz talajelhordó hatásától. (Agenda)

3.7. Környezeti állapot javítására tett intézkedések, tevékenységek felmérése

3.7.1. Az Önkormányzat környezetvédelmi tevékenysége

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) határozza meg az Önkormányzatok környezetvédelmi feladatait.

Az Mötv. a 13. § (1) bekezdése szerint a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi Önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az Önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;

7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;

8.* gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;

8a.* szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;

9. lakás- és helyiséggazdálkodás;

10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;

11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;

12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;

13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;

14. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;

15. sport, ifjúsági ügyek;

16. nemzetiségi ügyek;

17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;

18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;

19. hulladékgazdálkodás;

20. távhőszolgáltatás;

21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi Önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

A Kvt. 46. §-a szerint a települési Önkormányzat a környezet védelme érdekében biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat; önálló települési környezetvédelmi programot dolgoz ki a 48/E. §-ban foglaltak szerint, amelyet képviselő-testülete hagy jóvá; a környezetvédelmi feladatok megoldására Önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz; együttműködik a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más Önkormányzatokkal, egyesületekkel; elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot; a fejlesztési feladatok során érvényesíti a környezetvédelem követelményeit, elősegíti a környezeti állapot javítását.

A megfelelő környezeti gyakorlat és magatartás kialakítása a környezetvédelmi igazgatás koordinációjába utalt tevékenység, de annak az élet minden egyes területét át kell hatnia. Éppen ezért a programban Önkormányzati hatáskörben meghatározott feladatok végrehajtása az Önkormányzat működésében felelősséget vállaló hivatalok közös feladata.

A program megvalósítása ugyanakkor csak együttműködésen alapulva lehet hatékony, ezért az abban foglaltakat a társadalom, gazdaság szereplőinek és érintettjeinek bevonásával kell végrehajtani. A környezetvédelem tipikusan az az Önkormányzati feladat, mely a helyi szintű együttműködéssel hozhat igazán látványos eredményeket. A program megvalósulásához az érdekelték aktív közreműködése elengedhetetlenül fontos. Az egyeztetési mechanizmusok kialakítására és működtetésére, valamint az ezeknek megfelelő cselekvési irányok meghatározására a végrehajtás során fokozott figyelmet kell fordítani.

A települési Környezetvédelmi Program a lakosság észrevételeit, illetve a strukturált megkérdezésük nyomán előálló információs bázist, mint szakmai inputot használja. A környezeti problémák felszámolása és kialakulásuk megelőzése érdekében megalkotott környezetvédelmi program sikere függ azonban olyan külső feltételektől, amelyek kívül esnek az Önkormányzati hatáskörökön: EU által támogatott fejlesztési területek, országos és regionális jelentőségű programok megvalósítása, állami fejlesztések, más hatósági szervek érdekérvényesítő képessége. Éppen ezért a programnak alapvető feladata e szereplők terveihöz, programjaihoz, és fejlesztéseikhez való együttműködésen alapuló kapcsolódása, amelyben az Önkormányzatnak kezdeményező szerepet kell játszania.

Az Önkormányzat környezetpolitikáját meghatározó számtalan szereplő közül elsősorban azok az érdekesek, melyek a környezetvédelmi koncepció kialakításának folyamatában tartós, lényegi és kölcsönös kapcsolatban állnak. Ez a kapcsolatrendszer egy olyan háló, melynek minden csomópontja egyaránt jelentős. Tehát a környezetpolitika megvalósítása a végrehajtásban

érdekelt és abban közreműködő valamennyi belső (Önkormányzati irodák, bizottságok, Önkormányzati gazdasági társaságok) és külső szereplő (köz- és államigazgatás, gazdasági ágazatok és gazdálkodó szerveik, ezek érdekeit képviselő gazdasági kamarák, szakmai szervezetek, területi érdekeket képviselő szervezetek, a tudományos élet képviselői és társadalmi szervezetek stb.) összehangolt cselekvését igényli.

Ehhez arra van szükség, hogy szakszerű helyzetfeltáráson alapuló, reális, az „érintettek” számára is - közöttük is elsősorban a lakosság bevonását lehetővé tevő - látható, érzékelhető eredményt nyújtó program készüljön.

Gyál Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2011-ben Környezetvédelmi Alap létrehozásáról döntött.

Az Alap bevételi forrásai a következők:

- a) a Ktv. 58.§ (2) a)-d) pontjában meghatározott bevételek, vagyis a települési Önkormányzat által véglegesen kiszabott környezetvédelmi bírság teljes összege, az illetékes környezetvédelmi hatóság által a települési Önkormányzat területén véglegesen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének harminc százaléka a veszélyhelyzet kihirdetését megalapozó eseménnyel összefüggésben véglegesen kiszabott környezetvédelmi bírságok kivételével, a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része, a települési Önkormányzat bevételeinek környezetvédelmi célokra elkülönített összege, és egyéb bevételek.
- b) a környezetvédelmi célú pályázatokon az Alap részére elnyert összegek,
- c) az Alap javára teljesített önkéntes befizetések és támogatások.

Az Alap bevételeit kizárólag környezetvédelmi célokra lehet felhasználni, így különösen:

- a) védett természeti értékek megőrzése, eredeti állapotuk helyreállítása,
- b) levegőtisztaság védelme,
- c) zaj- és rezgésvédelem,
- d) vízvédelem,
- e) talajvédelem,
- f) zöldfelületek védelme, fejlesztése, kezelése, erdők védelme, allergén növények elleni védekezés,
- g) környezet- és természetvédelmi mérések, helyszíni vizsgálatok, tanulmányok készítése költségeinek finanszírozása,
- h) környezetvédelmi programok és koncepciók készítése,

i) környezetvédelmi információs rendszer működtetése, fejlesztése céljára.

A település környezet védelmére irányuló helyi rendeletei a következők:

1. Gyál Nagyközség Önkormányzatának 13/1993. (VIII.26.) számú rendelete természeti értékek védetté nyilvánításáról
2. Gyál Város Önkormányzatának 6/2000. (IV.3.) ÖK. Rendelete a köztisztaság fenntartásának rendjéről
3. Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2011.(IX.01) Önkormányzati rendelete a Környezetvédelmi Alap létrehozásáról, valamint a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkörbe tartozó szennyvízelhelyezéshez kapcsolódó talajterhelési díjjal összefüggő díjmentességről, továbbá adatszolgáltatási és eljárási szabályokról szóló 16/2004.(VI.30.) Önkormányzati rendelet módosításáról
4. Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2013. (III.11.) sz. Önkormányzati rendelete a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról
5. Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2014. (III.31.) Önkormányzati Rendelete a települési szilárd hulladék kezelésére irányuló hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról

3.7.2. Vállalkozások környezetvédelmi tevékenységei

Az irodai, kereskedelmi, vendéglátóipari és egyéb szolgáltató vállalkozások közlekedési, fűtési-hűtési, konyhai és zajkibocsátási tevékenysége együttesen okozza a környezeti elemek szennyezését. Továbbá a településen található több ipari tevékenységet folytató cég is, de mennyiségük nem számottevő. A vendéglátóipari egységeknek kötelező a zajkibocsátási határérték megállapítása, mely alapján a hatóság ellenőrizheti azt, hogy az adott egység betartja-e a megállapított határértéket.

Gyártási tevékenység folytatása lakóövezetben nem engedélyezhető. Kivételt képeznek azok az esetek, amikor a tevékenység végzése semmilyen zavaró hanghatással, és hulladék felhalmozódással, tárolással nem jár, illetve a tevékenységet zárt létesítményben végzik.

Minden ilyen esetben a jegyző a Kormány által átruházott hatáskörben mérlegeli, hogy az adott tevékenység, az adott helyen végezhető-e.

3.7.3. Lakosság és civil szervezetek környezetvédelmi tevékenységei

A lakosság bevonása nyitott, partnerség elvén alapuló, participatív tervezési módszerrel biztosítható. A partnerség elve, azaz az együttműködés az érintettekkel - a lakosság, a magánszféra, a köz- és civilszféra között - biztosítja a társadalmi csoportok számára a részvételi lehetőséget a stratégia kialakításában, megvalósításában. Mindez széles alapokon kell, hogy nyugodjon, azaz minden gyáli lakos szívügye kell, hogy legyen a megfelelő környezeti feltételek biztosítása, a nélkülözhetetlen egészséges életfeltételek megteremtése.

A lakosság részvétele a Program tervezési, valamint végrehajtási fázisában két szempontból is nélkülözhetetlen. Állampolgárként az egyénnek joga van az egészséges környezethez, felelős annak a jövő generációk számára való megőrzéséért. Másrészt fogyasztóként (közvetlen szennyezőként) hozzájárul a környezeti problémák okainak kialakulásához. A környezetvédelem jogokat és kötelezettségeket egyaránt ró a társadalomra. Az állampolgároknak lehetőségük van a döntések befolyásolására és fogyasztói döntéseiken keresztül pedig hozzájárulhatnak a környezetszennyezés csökkentéséhez.

A helyi civil szervezetek aktív bevonása és részvétele alapvető fontosságú a tudatosság növelésében, az érdekek képviselésében és a gazdasági élet szereplői, valamint a lakosság motiválásában, a környezetvédelmi feladatokba való bekapcsolásukban. Kiemelt fontosságúak ezen szervezetek a környezeti információkhoz való hozzáférés elősegítéséhez, PR tevékenységek végzésében és szaktanácsadásban. A cél szerinti besorolás értelmében környezetvédelmi tevékenységgel foglalkoznak és megfogalmazott céljaik között is környezetvédelmi tevékenységek találhatóak.

A környezeti problémák terén a tényleges előrelépés csak a hétköznapiakban is érvényesülő szemléletváltással együtt érhető el. Ebben lehet jelentős szerepe azoknak a lakossági egyesületeknek, civil szervezeteknek, amelyek felvállalják a környezetükben élők körében a környezet javítása érdekében szükséges aktivitások szervezését, illetve az ehhez szükséges tudatosság-növelést.

Gyálon a civil szervezetek több esetben bizonyos téma köré csoportosulva alakultak meg.

Helyi (környezetvédelmi) civil szervezetek a településen:

1. Bundás Barát Állatvédő Egyesület

Honlap: www.bundasbarat.hu

E-mail: aniko.smiatek@gmail.com

2. Civilek a Környezetünkért Egyesület (CIKE)

E-mail: cike.gyal@gmail.com

3. Élethang Természetvédő és Állatmentő Alapítvány

Honlap: www.elethangalapitvany.hu

E-mail: info@elethangalapitvany.hu

4. Gyáli Kertbarát Kör

E-mail: gyalikertbarat@gmail.com

5. Gyáli Önkéntes Szemétszedők Egyesülete

Facebook: GYÖSZ Gyáli Önkéntes Szemétszedők

E-mail: gyosz.egyesulet@gmail.com

Az Önkormányzat a 2021 évben az alábbi összegekkel támogatta a környezet védelméhez kapcsolódó civil szervezeteket:

- Bundás Barát Állatvédő Egyesület	300.000 Ft
- Gyáli Kertbarát Kör	500.000 Ft
- Gyáli Önkéntes Szemétszedők Egyesülete	900.000 Ft
- Magyar Macskavédő Alapítvány	500.000 Ft

3.7.4. Környezet- és életminőséget szolgáló egyéb tevékenységek, közszolgáltatások

Tájékoztatás és információ-szolgáltatás

Az Önkormányzat környezetvédelmi stratégiájának kialakításakor kettő, igen fontos nevelési, kommunikációs szempont merül fel a környezetvédelmi-szakmai, illetve a praktikus szempontokon túl:

Mi növeli és tartja fenn városunk lakosainak komfortérzetét?

1. Szúnyoggyérítés:

Gyál Város Önkormányzata légi-kémiai szúnyoggyérítést rendelt meg a településen, amelyre 2019-ben 2 alkalommal kerül sor. A kifejlett szúnyogok (imágók) ellen légi járműről ún. ULV Az udvaron tárolt vödört, kannát, talicskát, úgy kell tárolni, hogy abban az esővíz ne tudjon összegyűlni.

- Az állatok itatóvizét nem utántölteni, hanem rendszeresen cserélni kell friss vízre.
- Az esővízgyűjtő hordót, víztárolót stb. le kell fedni, vagy sűrű hálóval letakarni.
- Az ereszcatornát, vízelvezőt árkot karban kell tartani, hogy a csapadékvíz elszikkadhasson.
- A takaróponyvát, mezőgazdasági fóliát stb. olyan módon kell leteríteni, hogy a víz ne álljon meg rajta.

- Nem szabad hagyni, hogy a virágcserepekben hosszabb ideig víz álljon.
- Nem szabad tárolni a szabadban szétszórtan olyan hulladékot, pl. gumiabroncsot stb. melyben a víz összegyűlhet.
- Több szúnyogfaj a telet úgy vészeli át, hogy a kifejlett szúnyogok fagytól védett helyekre húzódnak be ősszel. A garázs, pince, akna, istálló stb. nyílászáróit zárva kell tartani az őszi hónapokban, vagy szúnyoghálóval védeni kell.

Gyérítő permetezéseket végeztek a szakemberek, mely során az irtószer apró cseppekre bontva, 0,5-0,8 liter/hektár dózisban kerül kijuttatásra.

A felhasznált irtószeret az Országos Tisztifőorvosi Hivatal engedélyezte, már a hatóanyagok közös EU listája alapján.

2020-ban az Önkormányzat által megrendelt földi gyérítést a szakemberek két alkalommal végezték el, minden esetben a közegészségügyi hatóság által engedélyezett irtószerrel. A konkrét felhasználást a megyei kormányhivatalok és járási hivatalok népegészségügyi szakigazgatási szervei ellenőrizték. A kémiai szúnyoggyérítés során egy piretroid hatóanyagú irtószerrel permeteztek a szakemberek földi úton, azaz platós gépjárművön rögzített berendezések segítségével. Ez a technológia a növényzettel erősebben borított környezetben is, és forgalmasabb utakon is alkalmazható.

Az irtószer a kijuttatott mennyiségben emberekre, melegvérű állatokra, növényekre ártalmatlan, az csak többszörös dózisban fejtene ki negatív hatást. Hektáronként mindössze fél liter permeteztek ki belőle, kijuttatás után néhány órával pedig le is bomlik. A kezeléseket napnyugta után kezdték, így a méhekre, és más nappal aktív rovarokra nem jelent veszélyt a szúnyogirtás.

A szúnyogok elszaporodása ellen a lakosság is tehet lépéseket. Szüntesse meg otthonában azokat a vízgyűjtőket, amelyek a szúnyogok szaporodását segítik. Ha környezetében észleli szúnyoglárvák fejlődését, hívja fel családtagjait, ismerőseit figyelmét is a szúnyogok elleni védekezés fontosságára.

2. Hulladék felszámolása

Napjaink egyik legnagyobb kihívása az illegális hulladékelhelyezés elleni küzdelem. A szántóföldeken, erdőkben, erdőszéleken, köz- és magánterületeken, utak mentén lerakott hulladék mennyisége egyre több. Az azokat odaszállítók egyre gátlástalanabbak és néha már üzletszerűen végzik jogellenes tevékenységüket, otthagya ökológiai lábnyomukat az általuk beszennyezett területen.

2021. márciusáig az elhagyott hulladék ügyében a települési Önkormányzatok jegyzői folytatták le a hatósági eljárásokat, mint illetékes környezetvédelmi hatóság.

2021. március 16. napján lépett hatályba a Kormány 124/2021. (III. 12.) számú rendelete a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről, mely alapján immáron a területi hulladékgazdálkodási hatóság – Gyál esetében a Pest Megyei Kormányhivatal – folytatja le a jogellenesen elhelyezett hulladék ügyében a hatósági eljárásokat.

Ezen jogszabályváltozás a jegyző hatáskörének elvonását jelenti, vagyis ezen túl a települési Önkormányzatok nem járhatnak el elhagyott hulladék ügyében.

Gyál Város Önkormányzata továbbra is szorosan összedolgozik a Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft-vel, akik eltávolítják a közterületen talált illegális hulladékot.

Az Önkormányzat és lakossági önkéntesek mellett, civil szervezetek, cégek, vállalkozások, oktatási- nevelési intézmények is elhivatottak a város tisztasága mellett.

A magánterületen található hulladék – el nem kerített szántókon, mezőkön, erdőkben, réteken stb. – ügyében a jegyzői hatáskör változása okán az illetékes megyei kormányhivatal hulladékgazdálkodási hatósági eljárás keretében kötelezi az ingatlan tulajdonosát, vagy ha beazonosítható a hulladék korábbi tulajdonosa, akkor a hulladék korábbi tulajdonosát a szemét elszállításra.

Az Önkormányzat a magánterületek (jellemzően külterületi szántók, magánutak, erdők, rétek) védelme érdekében nem telepíthet sem sorompót, sem térfigyelő kamerát, a hulladékmegelőzés költségei az ingatlantulajdonost terhelik. Magánterületen és a közforgalom számára megnyitott magánterületen az elektronikus megfigyelő rendszer alkalmazása a személy- és vagyonvédelmi, valamint magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény rendelkezései az irányadóak. Ezek a rendelkezések nem terjednek ki közterületre, és azt is tudni kell, hogy magáncélú megfigyelést nem lehet folytatni közterületen.

A 2021. március 1-jén hatályba lépett módosítások szerint, aki arra a célra hatóság által nem engedélyezett helyen jelentős mennyiségű hulladékot elhelyez, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A Btk. 248. § (2) bekezdése alapján a rendőrség eljárásának megindítása már nem függ attól, hogy a kihelyezett hulladék veszélyes hulladék-e, a hulladék mennyiségének ténye befolyásol. Jelentős mennyiségű hulladék az 1000 kg-ot vagy a 10 köbmétert meghaladó mennyiségű hulladék.

Tájékoztatás

A település az alábbi felületeken tájékoztatja a lakosságot.

Gyál Város Honlapja, Gyáli Mi tjság, közösségi oldalak

Figyelemfelhívó ZÖLD plakát:

2020 szeptemberében egy figyelemfelhívó plakát került kihelyezésre Gyál frekventált helyén a Kőrös út és a Bacsó Béla utcák kereszteződésénél a Klímastratégia program keretén belül.

Városi aktivitások

Gyál Város Önkormányzata környezetvédelmi kampányt indított 2019-ben Szedjük össze magunkat címmel, melynek fő célja a környezeti tudat- és szemléletformálás, a környezet védelmének őrzése, támogatása és népszerűsítése, az egészséges lakókörnyezet fenntartása, illetve biztosítása a helyi közösség számára. A város intézményei, civil és sportszervezetei, nagy vállalatai is csatlakoztak. Az akcióban mintegy 100 önkéntes vett részt, akik a szervezők előzetes felmérése szerint a legszennyezettebb területeket tisztították meg. Az összegyűjtött hulladékok mennyisége: 131 tonna, amelynek lerakói díját az Önkormányzat finanszírozza – többek között abból a keretből, amelyet az Információs és Technológiai Minisztérium “Illegális hulladéklerakók felszámolása” pályázaton nyert a város.

A parkok létesítése és felújítása, a szelektív hulladékgyűjtés népszerűsítése, a környezetvédelmi akciónapok szervezése és az illegális hulladéklerakók felszámolása is mind fontos lépések voltak a környezettudatosabb, élhetőbb Gyálért. Még nagyobb figyelmet kívánt fordítani az Önkormányzat a környezetvédelemre, ezért egy kampány keretében az alábbi fontosabb események valósulhattak, valósulhatnak meg:

Rajzpályázat indítása az általános iskolák alsó/felső tagozata és a középiskolások számára a tudatos fogyasztás témakörében.

Föld napja programok az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtárban.

Szedjük össze magunkat címmel rendszeres környezet- és természetvédelemmel, fenntartható életmóddal, a környezettudatos gondolkodás fejlesztésével kapcsolatos ismeretterjesztő rovat a helyi médiában (gyal.hu, Gyáli Mi Újság).

Új hulladékgyűjtő edények kihelyezése a közterületekre, parkokba, buszmegállókba.

Utcai kiállítás.

Illegális szemétkerakó-helyszínek felszámolása.

Városi sport-és egészségnap szervezése.

Helyi iskolák, óvodák és erdők kertjében madáretetők kihelyezése, az állatok folyamatos etetése, az élelemre járó állatok megfigyelése. (Ősszel)

Az intézkedések hatására az emberek gondolkodásmódja, szemléletük, viselkedésük is átalakulhat.

A kampányt támogatta:

Gyál Város Önkormányzata

Gyál és Térsége Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.

FCC Magyarország Kft.

Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Kft.

2019-ben az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár programsorozatot indított a bolygó védelme kapcsán. A programsorozat a Víz, a Föld és a Madarak és Fák napja világnapokat köti össze. A globális környezetszennyezés, a megváltozott életvitel és az egyre növekvő fogyasztás elképesztő mennyiségű erőforrást emészt fel, amelyet a Földünk biztosít számunkra. Azt azonban elfelejtjük, hogy a Föld készlete véges és nem tűri sokáig, hogy beavatkozzunk a természetesműködésébe.

A Föld az élőhelyünk, a jövőnk. És nem csak a miénk, hanem gyermekeinké, unokáinké is. Kötelességünk számunkra egy élhető bolygót, otthont hátra hagyni. Jelenleg mi vagyunk azok, akik a gondolkodásunkkal és cselekedeteinkkel képesek vagyunk megvédeni a Föld egészségét, és helyreállítani vagy legalábbis korrigálni a károkat.

A Gyáli Önkéntes Szemétszedők csapata is csatlakozott a közösségi akcióhoz, továbbá az előzetes terep-és kutatómunkához, a csapat az Újtemető melletti területet tisztította meg. A szemétszedési akcióban részt vettek városunk vezetői is, Pápai Mihály polgármester és Erős József alpolgármester, de Önkormányzati képviselők – Marjainé dr. Szerényi Zsuzsanna, Vinnai Tibor – is csatlakoztak az önkéntesekhez, illetve a Gyáli Polgármesteri Hivatal dolgozói is kivették részüket a munkából, de több civil szervezet is képviseltette magát.

2019-ben Gyál Város Önkormányzata és az FCC Magyarország Kft. környezetvédelmi rajzpályázatot hirdetett gyáli állandó lakóhellyel rendelkező általános és középiskolai tanulók számára. A téma: „Képzeld el, hogy olyan világban élünk, ahol nem keletkezik fölösleges hulladék, hiszen mindent újra használunk. Te hogyan képezed el a jövőt ebben a világban?” A pályázók feladata volt, hogy a szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás témakörében készítsenek rajzot, hiszen nincsen hulladék, csak érték! A pályaműveket 6 korcsoportban várták a Gyálon élő általános és középiskolás tanulóktól, amiket szabadon választott technikával készíthettek el A4-es méretben. A nyertes pályaművek nagyméretben, az FCC Magyarország Kft. jóvoltából, a hulladékgyűjtő gépjárművek oldalán jelentek. A nyertesek az Utcabálon vehették át ajándécsomagjukat.

2021-ben Gyál Város Önkormányzata újra meghirdette a Gyáli Faültetési Programot, melynek keretében február 15-ig térítésmentesen lehetett facsetetét igényelni. A városvezetésnek kiemelten fontos a folyamatosan növekvő zöldfelületek arányának gyarapítása, amely várható pozitív hatása kedvező lehet Gyál lakossága számára az életminőség javulásával és a környezeti megújulással. A programnak köszönhetően ingatlanonként 1 db kőrisfa csetetét igényelhettek azok az ingatlantulajdonosok, akik vállalták a fa lelkiismeretes gondozását. A facsetetüket

közterületen, az ingatlan előtti utcafronton ültetik el a Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. munkatársai. A fák ültetését a Gyál Városfejlesztési és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. munkatársai végzik, akik már megkezdték felmérni az érintett ingatlanok előtti közterületet és kijelölni a fák helyét, egyes helyekre már elültetésre is kerültek a facsemeték. A programra idén 88 ingatlantulajdonos jelentkezett. A nagyszabású fásítási akció több ütemben valósul meg, összesen 1 000 db facsemete igényelhető. A program ez idáig négy alkalommal került meghirdetésre. 400 db hársfa, 200 db juharfa és 200 db kőrisfa kiültetését végezte el a Gyál Városüzemeltetési és Városfejlesztési Kft.

3.7.5. A környezetvédelmi ügyek finanszírozása

A rendszeresen kiírt környezetvédelmi pályázatok nagyon hasznosak a civil –és az intézményi aktivitás felkeltésére, fenntartására, növelésére. Ezek lehetnek az intézmények számára vagy közvetlenül a lakosok, civil szervezetek számára kiírt, környezetvédelmi tevékenységgel kapcsolatos pályázatok.

Megvalósult beruházások

1. Gyáli Bartók Béla Általános Iskola és a Gyáli Zrínyi Miklós Általános Iskola energetikai korszerűsítése

2017-ben nyerte el az Önkormányzat a pályázatot, és a megvalósításra 2018-ban került sor. Uniós pályázat, KEHOP-5.2.9-16-2016-00049. Részleges nyílászáró csere, hőszigetelés, napelemeke felszerelése

2. Gyáli Tátika Óvoda felújítása, átalakítása

Egy újonnan felépített 6 csoport szobás épület került kialakításra, tornaszobával és sósobával saját forrásból. Az egész udvar átalakítása is megtörtént, kialakításra került egy öntözött kert, növények és fák telepítésre került sor, az öntözést fűrt kút biztosítja, új kültéri játszó eszközök kerültek kihelyezésre, illetve kialakításra került egy mini KRESZ park is.

3. Gyáli Sportcsarnok kivitelezési munkálatai

2019-ben valósult meg BM támogatásból az ebr.42. 344833 számon hazai forrásból. Az épületen napelem található, az udvaron parkosítás történt.

4. Klímastratégia program

Támogató által 2018. 02. 09-én kiadott felhívása alapján a GYÁL VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, mint Kedvezményezett 2018.06.01.-én támogatási kérelmet nyújtott be, ami sikeresen zárult, így A KEHOP-1.2.1-18-2018-00141 azonosító számú, „Klímastratégia kidolgozása és klímatudatosági szemléletformáló programok megvalósítása Gyálon” című pályázattal Gyál Város Önkormányzata 19 957 546 Ft, azaz tizenkilencmillió-kilencszázötvenhétezeröttszáznegyvenhat Ft összegű, vissza nem térítendő támogatásra vált jogosulttá. A Támogatás intenzitása: 100%. Megvalósításának kezdete: 2019.09.12. A projekt fizikai befejezésének tervezett időpontja: 2021.10.29. A pályázathoz tartozó tevékenységek közül azok tudtak megvalósulni a pandémia miatt, melyek nem rendezvényhez, nagyközönséghez kötöttek. Megvalósíthatósági tanulmány elkészítése, mely alapján Gyál város elnyerte a pályázatot. A klímastratégiához tartozó honlap létrehozása (www.gyalklima.hu), ahonnan tájékozódhatnak, megtekinthetik az érdeklődők a pályázattal kapcsolatos felhívásokat, híreket, dokumentumokat. Klímastratégia egyeztetési változata, majd annak több platformon való elfogadása után Gyál Város Klímastratégiája, mely megtekinthető a www.gyalklima.hu weboldalon. Órásplakát kampány keretében 2020. márciusában a város, - egy frekvenciált helyére kihelyezésre került, 3X6 méteres nagymolnó is a Klímastratégia népszerűsítésére hivatott, melyet a mai napig láthatnak az arra elhaladók. Rajzötlet pályázat a kisebb, klímakvíz a nagyobb gyermekek számára, ami már lezárult, megtörtént az eredményhirdetés és a díjátadó. Szintén informálódhat e témában a fent említett honlapon. A szórólap kampány/internetes hirdetés/képzőanyag/újságcikk is megvalósult. A projekt népszerűsítése céljából készült szórólapok 8500 példányban kerültek kiosztásra 2020. decemberben a gyáli lakosság részére. Az internetes cikkek és újságcikkek folyamatosan tájékoztatják az érdeklődőket az aktualitásokról, hírekről. Szemléletformáló kiadványok is készültek, melyek az alábbi felosztásban kerültek a célközönséghez:

-Gyáli Klímatudatos Kisokos intézményi dolgozók részére

-Gyáli Klímatudatos Kisokos lakosság részére

-Gyáli Klímatudatos Kisokos a gyáli gyermekek részére

A 3 félé kiadvány összesen 1500 példányban 2020. december 15-én került kiosztásra.

Fotópályázat felnőtt lakosság részére: A két körös pályázat első köre zárult le, megtörtént az eredményhirdetés és a díjkiosztó. A második kör hamarosan, április-május környékén várható.

A felsorolt tevékenységek megvalósítására fordított összeg (6.112.000 Ft) a teljes támogatási összeg kb. 33 százaléka, tehát számos program még megvalósításra vár.

5. Töltőhelyek

2019-től kerültek telepítésre Gyálon elektromos töltőhelyek. Az Önkormányzat kezelésében összesen 4 db „A” típusú töltőberendezés (2 x 22 kW teljesítményű) található, 2 db a Gyáli Tanuszodánál, 2 db pedig a Déryné udvar parkolójánál. Továbbá a Mátyás király u. 1. szám alatt is található további 2 db elektromos töltőhely.

6. Gyáli Bóbita Bölcsőde. 2020-ban saját forrásból került felújításra a bölcsőde udvara, öntözött kert, növények és fák telepítésre került sor, az öntözést fűrt kút biztosítja, új kültéri játszó eszközök is kihelyezésre kerültek.

7. Bacsó Béla utcai járda felújítása, kiépítése. 2020-ban valósult meg hazai forrásból az ebr.42. 443891 számon pályázat keretén belül. 770 méter hosszú járda került kialakításra az utca mindkét oldalán, térkő, illetve egyéb szilárd burkolattal oly módon, hogy az igazodjon a már meglévő és jó állapotban lévő járda burkolatához.

8. Gyáli Vasútállomás. 2021 év elején fejeződött be saját forrásból a Vasútállomás parkosítása. 420 m² díszkert, és közel 4.000 m² füvesített, parkosított terület került kialakításra, ahol 50 db fa is kiültetésre került, a világítást napelemes lámpák biztosítják, továbbá 10-10 db fedett kerékpártároló is található.

9. Egyéb környezetvédelmi tevékenységek:

- köztéri parkok karbantartása, virágültetés hozzávetőleg 2000 tő egynyári növényvel, a Városközpontban muskátlik kihelyezése a villanyoszlopokra,
- 6 parkban fűrt kút biztosítja a parkok öntözését (Városközpontban, Szent István téren, Gyál felső vasútállomáson, Tulipán utcai parkban, Millenniumi parkban, Vasútállomás melletti parkban)
- Kálvin tér, Szentgyörgyi emlékmű, Némediszőlő játszótér ültetés, füvesítés, öntözése,
- több parkban is napelemes lámpák biztosítják a fényt (Tulipán utcai parkban, Millenniumi parkban, Vasútállomás melletti parkban)

10. Tervezett beruházások

A Víztorony területén, és a Gyáli Bartók Béla Általános Iskola melletti területen park kialakítása az alábbiak szerint:

- több generációs játszótér kialakítása (bölcsődés korú, óvodás korú és kisiskolás korú gyermekek számára),
- fitness park kialakítása olyan eszközökkel, melyek a fiatalabb és idősebb generáció számára is igénybe vehetőek
- pihenőpark kialakítása
- rendezvénytér kialakítása

11. Idősek Otthona felépítése:

170 férőhelyes Idősek Otthona tervezése folyamatban van. A létesítmény 5 funkciót fog ellátni és pályázati forrás igénybevételével fog megvalósulni a tervek szerint:

- nappali ellátás
- időszakos bentlakás
- rehabilitációs célból történő bent tartózkodás
- enyhe demens személyek ellátása
- folyamatos bentlakás

Iha területen kerül kialakításra maga az épület, és a hozzá tartozó rendezett parkosított udvar.

3.7.6. Környezeti nevelés és szemléletformálás

A környezeti nevelés, amely a fenntarthatóságra nevelést is jelenti igen összetett feladat. Fel kell ölelnie a legkülönbözőbb közösségi és egyéni tevékenységek környezetre gyakorolt hatásait, az oktatással kapcsolatos kérdéskört, a városi életforma hatásait helyi, gazdasági és osztársadalmi szempontok bonyolult rendszerét figyelembe véve. Ezeknek az információknak a lakosság különböző köreihez való hatékony eljuttatása a cél.

Alapelv, hogy a környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat. A természetes és épített környezethez kapcsolt alapvető attitűdök már korai gyermekkorban kialakulnak, de az idősek szemlélete is módosul. Eredmény akkor érhető el, ha minden korosztályra egy időben, folyamatosan, egységesen hat a nevelés. A környezettudatos szemlélet elsajátításának feltétele, hogy az egyén tevékenyen kapcsolódjon be környezetének életébe.

A környezeti tudat kialakításában életkortól függően más és más eszközök lehetnek a segítségünkre. Ilyen eszközök a: családi nevelés; intézményes oktatás (gyermek- és fiatalkor); média; Önkormányzati hatáskörbe tartozó eszközök; társadalmi szervezetek által felvállalt tevékenységek.

Nagyon fontos a köznevelési intézmények működtetésében a környezettudatos szemlélet és gyakorlat erősítése.

A köznevelési intézmények minden típusában és az oktatás és nevelés teljes folyamata során a környezeti jelenségek és folyamatok megismertetésének erősítése, valamint ezek társadalmi és gazdasági összefüggéseit megismertető tantárgyak oktatása, az ismeretek tevékenység alapú, gyakorlati tapasztalatszerzéssel együtt járó fejlesztése, a környezeti célokat szolgáló kiegészítő pedagógiai tevékenységek szervezése, élménypedagógiai elemek erősítése.

A környezet- és oktatáspolitikai összehangolása, az együttműködés erősítése és közös programok végrehajtása az oktatásért és a környezetvédelemért felelős tárcák irányításával és részvételével a környezeti szemléletformálás érdekében. Meglévő programok (pl. Zöld Óvoda, Ökoiskola, Erdei Iskola-Óvoda, versenyek és vetélkedők) további működtetése és továbbfejlesztése, valamint a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódó tehetséggondozási programok támogatása.

A szakképzésben és felsőoktatásban a környezettudatosság és a fenntarthatósági szempontok további erősítése, a környezeti nevelés, természettudományos ismeretterjesztés szakspecifikus módszertani elemeinek beépítése a képzésbe, az alkalmazásukra irányuló tevékenységek, jó megoldások elterjedésének ösztönzése.

Környezeti továbbképzés és módszertani felkészítés pedagógusok részére.

A társadalmi szemléletformálás a környezettudatosság erősítése érdekében úgy a működés, mint a szemléletformálás, képzés terén a meghatározott cselekvési irányok, feladatok a következők:

- Környezeti szemléletformálás a közszférában, illetve a médiában dolgozók számára.
- Intézményi működés környezettudatosabbá tételének ösztönzése, alkalmazottak környezettudatosságának növelése.
- Civil szervezetek környezeti szemléletformáló és környezettudatosságot növelő tevékenységének támogatása.
- Környezettudatos magatartásminták közvetítése.
- Környezettudatosság növelésére irányuló kampányok, versenyek, díjak, kiadványok.
- Helyi természeti, környezeti értékek feltárása és megismertetése.
- Az egyes szakterületeken belül a környezettudatosság gyakorlati érvényesítésének lehetőségeit bemutató szakmai, módszertani anyagok elkészítése, népszerűsítése, alkalmazása.

Az oktatás, a nevelés és a tudatformálás, mint humán eszközök igénybevétele a program következetes végrehajtásához elengedhetetlen. A környezeti nevelést az oktatási intézmények bevonásával kell elvégezni. Ebben a feladatban a település számára nagy segítség lehet a Természet-és Környezetvédő Tanárok Egyesülete elérhető: <http://www.ttk.pte.hu/TKTE/>.

Intézmények

Bölcsőde

Gyáli Bóbita Bölcsőde:

Az alábbi környezetvédelmi intézkedések valósultak meg 2019, 2020 évben:

A fűtés napszakokra volt beállítva, csak a bölcsőde üzem idejében történt az épület fűtése. Energiatakarékos LED izzók találhatóak az intézményben. A gyermekétkezésnél megmaradt ivóvizet virágok locsoláshoz használják fel. A keletkezett hulladékot szelektíven gyűjtik (ételhulladék, műanyag, papír). Kupakgyűjtő került kihelyezésre az intézmény területén, illetve faültetésre is sor került.

Óvodák

Gyáli Liliom Óvoda:

Az óvoda környezettudatosságra és egészségmegőrzésre nevelés munkaközösséget hozott létre.

A munkaközösség célja:

Fontos a gyermekek környezetében lévő világ értékeinek megismerttetése, megszerettetése, a gyermek aktív tevékenysége által. Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb sajátosságainak megtapasztalása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természet és az ember által épített létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításához.

Az élő természet óvása érdekében olyan gondolkodásmód és viselkedésmód kialakítása a gyermekekben, ami ezt célozza meg. Az óvoda hagyományai alapján a környezettudatos magatartás és egészséges életmód kialakítására helyezik a hangsúlyt. Céljuk, hogy a gyermekek legyenek nyitottak a természet szépségeinek felfedezésére és a természet alkotta értékek megővésére. Zöld falíútság aktualitásnak megfelelően való díszítése.

További feladataik, hogy minden gyermek maga tapasztalja meg az őt körülvevő világot. A mozgás váljon igényükké, legyen életük velejárója és ismerkedjenek a mozgásukat fejlesztő programmal.

Feladatuk, hogy biztonságos, egészséges környezetben a gyermekek jó közérzetet biztosítsák. A gyermekek alapvető igénye az előhelyekkel való kapcsolat teremtés, mely a rácsodalkozástól a szeretetteljes barátságig, a megfigyeléstől a gondolkodásig, együtt játszásig sokféle formában jelenik meg.

A jeles napokat, hagyományaikhoz kapcsolódó tevékenységekkel, érzelmekkel gazdagítják. A közvetlen környezetükben szerzett ismereteket, élményeket kiegészítik a tapasztalat szerzés komplex lehetőségeivel. Építenek gyermekeik érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira, ezzel együtt változatos tevékenységeket biztosítanak. Lehetőséget adnak minél több érzékszervvel való megtapasztalásra, az élmények több szempontú felfedezésére. Alkalmat adnak, hogy közvetlen módon találkozzanak a természettel. Tudatosítaniuk kell, hogy a környezetünk védelme egyenlő az egészségünk védelmével.

A gyermekek érzelmi kötődésén keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez. Ebben az életkorban csak tevékeny tapasztalat szerzéssel alakíthatja ki a gyermekben azt az érzelmi vonzódást a természet iránt, és azokat a helyes szokásokat, amelyek meghatározóak lesznek majd a felnőttkorban.

Céljuk, hogy gyermekeink és unokáink a Föld szépséget ugyanúgy megtapasztalhassanak, majd, mint ahogyan mi. Ezért már ilyen kicsi korban is nagy jelentősége van a környezet tudatos nevelésnek. Fontos a szülők bevonása, hogy hatékonyan tudjuk együtt is környezet tudatos, környezetre figyelő magatartásra nevelni gyermekeinket.

Úgy gondolják, hogy továbbra is céljuk a környezet tudatos, környezet barát életvitel megalapozása, kialakítása annak érdekében, hogy gyermekeink képesek legyenek a közvetlen és tágabb környezetükben jelenlévő problémák felismerésére és kezelésére az életkoruknak megfelelő szinten. Ezek a tevékenységek a későbbi felnőtté válás folyamatában döntő jelentőségűek.

Ezért az óvoda az aulában „állatbarát” akváriumot hozott létre, amelyet betelepítettek afrikai csigákkal. A csoportok folyamatosan a beosztás alapján etetik, tisztítják.

Tudatos tevékenység tervezés:

- Madár barát kert kialakítása, gondozása.
- Méhész által tartott játékos ismeretterjesztő foglalkozás a méhekkel kapcsolatban
- Növények ültetése.
- Eső gyűjtők beszerzése, növények öntözése, gondozása.
- Minden évben más állatok bemutatása szakemberek segítségével.
- Komposztáló kialakítása.

- Szelektív hulladékgyűjtő kialakítása.
- Különböző hulladék gyűjtések szervezése (pl. papír, pet palack, használt ruha, kupak)
- Az udvaron kialakított tan ösvényen környezet ismereti foglalkozások.
- A Gyáli Liliom Óvodában megvalósult környezet védelmi programok

2019:

- Az óvoda csatlakozott a városi szemétszedési akcióhoz, tanösvény használatának bemutatása.
- Autómentes nap: aki teheti ezen a napon gyalog, vagy biciklivel jön óvodába.
- Takarítási világnap: takarítás az óvoda udvarán.
- Állatok világnapja: Kirándulás az állatkertbe (elmaradt a covid járvány miatt)
- Folyamatos komposztálás az udvaron. Kutyás bemutató. Madár bemutató. Házi rajzverseny. Mozogj sokat! (foci, kézilabda) mozgás terápia

2020:

- Séta a víztoronyhoz.
- Egészségét: Ismerkedés a méhek fontosságával méz kóstolás Versenyjátékok, film vetítés
- Egészséges táplálkozás fontossága
- Föld napja: virágültetés, kertgondozás
- Madarak, Fák napja: kisállat simogatás az oviban. Kirándulás a közeli erdőben. Rajzverseny.
- Környezetvédelmi világnap: Takarítás az óvoda udvarán, és környékén. Szelektív hulladék gyűjtés folytatása. Kertrendezés, dolgozók segítségével.
- Levegő tisztító berendezést nyert az óvoda pályázaton, közösségi összefogásnak köszönhetően

Gyáli Tátika Óvoda:

Az intézmény szellemisége a környezeti nevelés alapján működik. Pedagógiai programjuk a környezet tudatos nevelést kiemelten „kezeli”, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.

A nevelő testület, a szülők aktív közreműködésével a mindennapokban azon dolgozik, hogy a gyermekek fejlesztése a környezet tudatosság mentén valósuljon meg. Ennek keretében szerveznek különböző programokat.

2019/2020 Tanév

Őszi kirándulások: Állatkertekbe, vadasparkokba és az Ócsai skanzenbe tettek a csoportok látogatást.

A Takarítás világnapja: Az óvoda működése során a rongt papírok külön tárolóba kerültek, hogy a gyerekek, pl. rajzolásra újból felhasználhassák. Az óvoda vezetősége kiemelten törekszik a környezetkímélő anyaghasználatra (tisztítószer), a tudatos takarékosságra és a kapcsolatok széles, többirányú kiépítésére.

Földünkért világnap:

- A levegő illatosítására gyógynövényekből készült illóolajok használata párologtatókkal.
- Utazó planetárium: Utazás a bolygók csodálatos világába.
- Autómentes nap: Kresz-pálya kialakítása az udvaron
- Állatok világnapja: Állati jó bemutató címmel: Óvodáskorú gyermekcsoportok részére összeállított ismeretterjesztő előadásokat tartott Tóth Gábor és csapata, élő állatok szerepeltetésével. Roszkopf Sándor – Hüllőfarm tulajdonos egzotikus védelem alatt lévő állatait mutatta meg a gyerekeknek, színvonalas, színes, új ismereteket nyújtó előadásával.
- Újra papír világnapja: Újra hasznosított papírok felhasználásával készültek a fiúk, a kislányok, és női családtagjaik megköszöntésére.
- A Víz világnapja: Online játékok szülők segítségével a pandémia alatt. Kísérletek, a vízzel megfigyelések, játékos tapasztalatszerző cselekedtetés a vízzel.
- A Föld világnapja: Online környezetvédelmi játékok, foglalkozási anyagok megosztása szülők bevonásával.
- Nemzetközi vöröskereszt világnapja: Több dolgozó vett részt az Egy csepp vér alapítvány által meghirdetett továbbképzésen, mely a diabéteszes gyermekek szakszerű ellátásáról szólt.
- Egészségügyi világnap: Levegőtisztító berendezés került több csoportba, szülői felajánlasként.
- Gasztrohős Palánta Program minden csoportban: A játékok segítségével a gyerekek gyakorolhatják a környezettudatos táplálkozás alapjait.
- Madarak és fák világnapja: Madáritatók és fürdetők telepítése. MME – Magyar Madártani Egyesület – folyamatosan tartják a kapcsolatot az egyesülettel.

2020/2021 tanév

- Őszi kirándulások: Kosdon a RoBirtokon ÖKO gazdaságban tettek csoportjaink látogatást.

- A Takarítás világnapja: A gyáli FCC hulladékszállító cég egy kukásautóval érkezett és bemutatót tartott a szelektív hulladék gyűjtésének folyamatáról, szükségességéről, feldolgozásáról, felhasználásáról.
- Földünkért világnap: A GYÖSZ (Gyáli Önkéntes Szemétszedők) segítségével és közreműködésével az óvoda minden csoportja saját gyümölcsfát ültetett az óvoda udvarán, amit a gyerekekkel közösen fognak gondozni a dolgozók. A Közösségi Házban megrendezésre kerülő Kertbarátok terménykiállításán jártak a gyerekekkel.
- Autómentes nap: Kresz-pálya újra festése, illetve kerékpáros túrán vettek részt a nagycsoportosok a Millenniumi Parkban.
- Állatok világnapja: Szülői összefogással állatok készítése terményekből és újrahasznosított anyagokból, melyekből kiállítást rendeztünk az aulában. Felsőpakonyon, a Varos Reptiles Hüllőfarmon jártunk. Madár sulis bemutató foglalkozása a védett állatokról. Kutya terápia – Vértés Luca vezetésével „Idesüss kennel” kutyaterápiás foglalkozásai folytatólagosan. Az év állatvédő óvoda címért pályázatára előkészületek, leadási határideje: Május.
- A Biodiverzitás védelmének világnapja: A „Milyen lesz a lakóhelyem?” – gyermekrajz pályázat alkotásai.
- Újra papír világnapja: újrahasznosított papírokból dekorációk készítése a folyosóra.
- A Víz világnapja: Online játékok szülők segítségével a pandémia alatt. Kísérletek, a vízzel megfigyelések, játékos tapasztalatszerző cselekedtetés a vízzel.
- A Föld világnapja: Interaktív környezetvédelmi játékok szülők bevonásával. „Egy gyermek egy virág” virágok ültetése közösen, gyógynövényes kert gondozása.
- Nemzetközi vöröskereszt világnapja: Több dolgozó is részt vett a véréradáson.
- Egészségügyi világnap: Felszerelésre került a víztisztító berendezés.
- Madarak és fák világnapja: „A mi kis kertünk madarai” tabló készítése csoportonként a téma feldolgozására, és interaktív játékok készítése a tanösvény játéktáblájára: „Fészeklakók”, „Madarak élőhelye”, „Fák-levelek-termések”. MME – Magyar Madártani Egyesület – folyamatosan tartják a kapcsolatot az egyesülettel.
- Környezetvédelmi világnap: Közösen elültették az óvoda udvarára a lemetszett és meggyökereztetett facsemetéket. Az udvarra telepítettek esővíz gyűjtőt és komposztálót. Fémgyűjtő papírkonténert helyeztek ki a bejárati ajtóba. A DM által meghirdetett „Nap gyermekei” pályázat beadása. A pályázati anyagok újrahasznosított anyagok felhasználásával készültek.

- A Nap világnapja: A DM által meghirdetett „Nap gyermekei” pályázat beadása.
- A településen és az óvodában élő, a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása minden tanévben megvalósult az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a családdal való kapcsolatban, valamint a település színterein. A zöld jeles napok (természet ünnepek, jeles napok) kiválasztásánál is érvényre jutnak a környezeti adottságok (pl. a vízparti településeken tett kirándulások, látogatások által a víz világnapját, a hegységekben lévőknél a madarak és fák napját ünneplik elsősorban, később a környezetvédelmi napok ünneplése, melyre megvalósításképp az erdei óvodájuk is kiváló lehelőségeket teremt).

A helyi célok, feladatok megfogalmazásában természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, fa ápolás, fa ültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.). Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezet tudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszköz használat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)

Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik az óvoda és partnerei között. Ezzel biztosított a társadalmi hatás a minőség fejlesztés elvek alapján, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet- és természetvédelem érdekében: az óvoda környezetében elő szülőkkel, a lakossággal, (szülői értekezleti témák, fórumok szervezése, rendezvények: sportnapok, állatok gondozása, egészséges táplálkozás, növényápolás és védelem, kirándulások stb.), az óvodákkal, és más gondozási-, nevelési-, valamint nevelési-oktatási intézményekkel, a fenntartóval.

Gyáli Tulipán Óvoda:

2014-ben nyerték el a Zöld óvoda címet, mellyel a gyermekek környezetvédelmi és környezettudatos szemléletét alapozták meg.

Fűszer- és zöldségekertjük komposztálóval rendelkezik, melybe a gyümölcséből megmaradt hulladékot gyűjtik.

A környezet szeretetére és óvására való nevelés, minden pedagógiai projektjükben megjelenik! 2019-ben sikerült beszerezniük mind a 10 csoport részére szelektív hulladékgyűjtő szemetest, így a legkisebbek is tudják már a mindennapokban, hogy ez miért fontos.

2019-ben egy új innovációt találtak ki a víz- és energiatakarékosság jegyében, minden gyermekmosdóban Béka Breki figyel, hogy a vizet ne pazarolják, feleslegesen ne folyassák és figyeljenek, hogy az élőlényeknek is maradjon.

Valamint minden villanykapcsoló mellé odakerült Róka Rudolf képe, hogy ha kimennek az öltözőből, vagy nem szükséges akkor ne világítson feleslegesen a villany.

2020 tavaszán az óvoda bejáratához került egy tulipán alakú kupakgyűjtő, amit nagyon sok szorgos kis kezecke nagyon hamar megtölt az otthon gyűjtött kupakkal.

Ezen kívül az otthon és az óvodában elhasznált ceruzaelemeket is erre kijelölt, erre a célra kihelyezett gyűjtőhordóba gyűjtik, hiszen a gyerekek tudják, hogy az elhasznált elemet nem lehet kidobni, mert veszélyes a növényekre és állatokra.

2020 nyarán és őszén a kis felrajzolt KRESZ parkjukba, jelzőablák, felrajzolt zebrák segítségével gyakorolták a gyalogos, biciklis közlekedést, mivel nagy örömeikre sokan járnak jó idő esetén biciklivel, rollerrel, kismotorral óvodába.

Iskolák

Érdi SZC Eötvös József Technikum:

Az iskola 2017-ben elnyerte az Öko-iskola címet, amit 2020-ban sikeresen megújított. Az iskolában is több éve szelektív hulladékként gyűjtik a pet palackokat, papír és alumínium dobozokat, továbbá a veszélyes hulladékokat (elemek). 2020 szeptemberében a 10.A, 11.A és 12.A informatika csoportja, illetve a logisztika csoportokkal Paks II. látványos kiállításon vettek részt (bemutató kamion, Gyál). A diákok arról is tájékoztatást kaptak, hogy informatikusként van lehetőség Pakson is dolgozni és szükség van szakemberre. Az egészségtudatos gondolkodás és iskolai mozgástevékenységek témnapot tartottak A Magyar Diáksport Napja címmel. Csatlakoztak a Világ legnagyobb tanórájához és a 2020 Fenntarthatósági témahéthez melynek kiemelt témái „Energia, a Klímaváltozás és az Egészségnevelés” Földrajz és informatika órákon a kiadott témákat dolgozták fel a tanulók. Szintén ehhez a naphoz tartozott a kutya bemutató, melyet Korbély Alexandra biológia szakos kolléganő tartott. 2020 Fenntarthatósági témahéthez tartozott a facsemete ültetés. November elején kaptak egy almafa csemetét, amelyet az iskola Ökoiskola munkacsoport tagjai ültettek el, sajnos a járvány miatt tanulók nélkül. Az Állatok Világnapjáról is megemlékeztek. Juhászné Szabó Magdolna koordinálásával adományokat

gyűjtöttek a tanulók a Bundás Barát egyesületnek. Több alkalommal részt vettek az országos Te Szedd! akcióban is. Az iskola az 50 óra közösségi szolgálat keretében is együttműködési megállapodást kötött a Gyáli Önkéntes Szemétszedő Egyesülettel, ahol a diákok részt vesznek az egyesület munkáiban. 2021-ben, szintén a GYÖSZ és az Önkormányzat közbenjárásával az iskola kapott egy műanyag komposztálót is, amivel tovább erősítik mind a tanulóikban, mind a dolgozóikban a fenntarthatósággal, a környezetvédelemmel kapcsolatos pozitív gondolkodást is.

Gyáli Ady Endre Általános Iskola:

Környezeti nevelésük célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Gondot fordítanak arra, hogy a diákok mindennapi tevékenységének része legyen a környezettudatos magatartás.

Ennek megvalósítása rendszerszemléletű megközelítést, amely figyelembe veszi az egyéni különbségeket, esélyt teremt minden gyermek számára a környezeti kultúra és az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátításában.

A környezeti nevelésük kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember-természet kapcsolat bemutatására és formálására, egyben elősegíti a környezettudatos életmód elsajátítását.

A környezeti nevelésük legfontosabb értéktartalmai a fenntartható fejlődéssel, a jövő nemzedékek életminőséghez fűződő jogaival, a bioszféra iránti felelősségünkkel kapcsolatosak, ezért hangsúlyosan erkölcsi-etikai irányultságúak, attitűdöket és szokásokat formálóak.

A tantárgyak tartalmához illeszkedő, ám a hagyományos tanítási órákon kívüli iskolai nevelési helyzetekben a környezeti nevelésnek számos lehetősége van, az iskolai szabadidős helyzetekben, szakkörökön, projektheteken. Ezek előkészítésekor, megvalósításakor szintén gondolnak a környezeti vonatkozásokra, a környezeti nevelés lehetőségeire.

Fontos, hogy az iskolai élet mindennapjaiban, a tanítási órákon kívül is érvényesüljön az intézményük egészének ökológiai kultúrája pl. hulladék újrahasznosítás, energiatakarékosság stb.

Iskolavezetőség: Támogatja a környezeti nevelési programokat.

Szaktanárok: Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítik az egyes környezeti tartalmakat.

Osztályfőnöki munkaközösség: Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési témák feldolgozásával.

Diákok: A tervezett programokban sokoldalúan vesznek részt. Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a környezettudatos magatartásra.

Programjaik, amiket az elmúlt időszakban megvalósítottak:

- Az iskolai évfolyamok minden évben, rendszeresen takarítják az iskola környezetét. Szemetet szednek, lombot sepernek, tavasszal virágot ültetnek, amit gondoznak, locsolnak így teszik széppé a környezetüket.

- Minden évben projekthetet szerveznek.

A legutóbbiak projekthét témája a Fenntarthatóság volt, amely a környezetvédelem, környezettudatos életmódra nevelés, ökológiai egyensúly, fenntartható fejlődés témakörét ölelte fel.

A felsős évfolyamok hulladékudvarban voltak, ahol megtekintették a szelektív hulladékgyűjtés, szelektálás rendszerét.

Az alsós évfolyamok az újrahasznosítás keretében a PET palackokból, kupakokból készítettek szobrokat, képeket.

A saját háztartásuk ökológiai lábnyomát készítette el minden tanuló.

Játékos vetélkedőkön mérték meg magukat, környezetvédelmi kvíz feladatokat oldottak meg.

- Az iskola a 2020/2021-es tanévben vezette be a Komplex Alapprogramot. Az Életvitel Alapú alprogramba szervesen beépül a környezettudatos nevelés.
- Két éve a ballagó diákok olyan környezetbarát elkészítési formát választanak az iskolájuktól való búcsúzás keretében, mint a faültetés vagy a galambroptetés.
- Az iskolában egész évben szelektíven gyűjtik a kupakokat, használt elemeket. Minden évben kétszer papírgyűjtést szerveznek, ami a családok körében nagy sikert arat.
- A nyári napközis táboraikban is a környezettudatosság szellemében alakítják a programokat.

2020-ban az Erzsébet tábor keretében pályázat útján valósították meg a következő programokat: A Víz hete projekt keretében az ivóvíz tisztasága, tisztítása, szűrése, az élő vizek védelme, a takarékos vízfogyasztási szokásokra nevelés valósult meg.

A Jane Goodall Intézet tartott előadást az újrahasznosításról, ezután egy használd újra táskát készítettek, díszítettek. Megtanulták, hogyan lehet újjá varázsolni a régi dolgokat.

Gyógyító növények projekt keretében a táborozók megismerkedtek a természet gyógyító erejével. Fűben, fában orvosság címmel hallgattak előadást, majd a megtekintett növényeket el is ültették és gondozták egész nyáron.

Környezetvédelmi projekthéten az újrahasznosítás volt a középpontban.

Szemétszedés, környezetvédelem, játékkészítés használt dolgokból, pólófestés voltak a programok.

Az általános iskolákban fontos megtanítani a gyermekeknek, a mindennapi életben mivel járhatnak hozzá egy szebb jövő eléréséhez. Ha már egészen fiatal korukban beléjük csepegtetjük a környezettudatos eszméket, a helyes magatartás számukra a későbbiekben is magától értetődő lesz. Ennek a legjobb módja pedig a példamutatás a szülők és tanárok részéről, de persze egy kis játékosság sem hátrány a gyerekek érdeklődésének felkeltése érdekében.

Gyáli Bartók Általános Iskola:

Örökös ökoiskola

Az iskola immár 2016 januárja óta az Örökös Ökoiskola cím tulajdonosa, amelyet a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Vidékfejlesztési Minisztérium megbízásából az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által meghirdetett pályázaton nyert el.

Küldetésnyilatkozat:

Településünk e részének érdekében, az iskolát igényes otthonnak tekintő gyermekeket nevelnek; akik a fenntartható fejlődés elvét szem előtt tartják, figyelmet fordítanak iskolájuk és a környezetük ápolására, az egészséges életvitelre.

Szeretnék elérni, hogy az iskolából kikerülve is gondot fordítsanak környezetük tisztaságára, ápoltságára; személyes példamutatásukkal felhívják közvetlen környezetük figyelmét a fenntarthatóság, az egészséges életmód fontosságára

Célkitűzéseik:

- A környezetbarát szemlélet és környezettudatos magatartás gyakoroltatása
- Az egészség és a környezet összefüggéseink felismertetése
- Az iskola valamennyi szereplőjének /tanulók, pedagógusok, szülők, oktatást segítő dolgozók/ széleskörű bevonása az öko-programokba, feladatokba
- Partnereikkel (Gyáli Kertbarát Kör; Bundásbarát Egyesület; Gyáli Cukorbeteg Egyesülete; Aranyág Patika; gyáli tanintézmények; római katolikus egyház; Arany János Közösségiház...) való kapcsolat ápolása.

Tematikus hét

- „Natura 2000” területekre tanulmányi/tantestületi kirándulások szervezése
- A tanév folyamán folyamatos tevékenységeik:
- Az iskola épületében lévő növények öntözése, karbantartása
- Szelektív hulladékgyűjtés; papírgyűjtés
- Magas-ágyás és az iskolai előkert, parkoló gondozása, komposztáló működtetése,

- Az öko szemlélethez kapcsolódó jeles napokról „megemlékezés”
- Öko-faliújság folyamatos aktualizálása
- ÖKO-szakkör működtetése

Kiemelt programjaik:

- NÉBIH interaktív foglalkozás a 6. évfolyamon
- Állatok világnapja, a Pestszentlőrinci Kutyakiképző Iskola közreműködésével
- Márton napi felvonulás a város több intézményének közreműködésével
- Adventi készülődés
- Víz világnapja
- A Föld órája
- A Föld napja – Fenntarthatósági témahét hét, ami projekt nappal zárul
- Tanulmányi kirándulások szervezése:
- Dél-Pesti Szennyvíztisztító Telep
- FCC Magyarország Kft Gyál
- MTA Agrártudományi Kutatóközpont Mezőgazdasági Intézet

Gyáli Zrínyi Miklós Általános Iskola:

2019: nyári napközi

- Újrahasznosítás: vetélkedők, kézműves játékok, kirándulások
- Természetvédelemmel kapcsolatos előadások, kisfilmek vetítése
- Elemek gyűjtése, szelektív hulladékgyűjtés
- Napkollektorok használata (215 db)

2020.:

- Az iskola és környezetének takarítása – több alkalommal egyénekenként, osztály szinten, iskolai szinten,
- Madarak fák napja – online vetélkedés
- Elemek gyűjtése,
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Emeleti vizesblokk felújítása
- Napkollektorok használata (215 db)

2021:

- Víz világnapja
- Vetélkedő,

- Online szabadulószoza az osztályoknak
- Elemek gyűjtése,
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Egyéb jeles napok az év során, melyek alkalmából aktuális feladatokat készíthetünk a diákokkal (a teljesség igénye nélkül): szeptember 30. – A népmese napja október 1. – Az idősek világnapja október 04. – Állatok világnapja október 31. – Takarékosági világnap december 3. – Fogyatékos emberek nemzetközi napja január 22. – A magyar kultúra napja február 21. – Az anyanyelv nemzetközi napja március 22. – A víz világnapja április 11. – A magyar költészet napja április 22.- A Föld napja.

2021 évi költségvetés szerinti tervek:

Bartók iskola mögötti park kiviteli tervezése

Víztorony alatti terület parkosításának kiviteli tervezése

Gyáli Élet Program Önkormányzati támogatás folytatása

Veszélyes-, elektronikai hulladék és gumiabroncs gyűjtés

Többfunkciós idősek otthona szabályozási tervének elkészíttetése

Gyál vasútállomás teljes felújításának befejezése

Kültéri fitness park továbbfejlesztése

Szúnyoggyérítés

Kamerarendszer bővítése

Klímastratégiához kapcsolódó tevékenységek lebonyolítása

Környezetvédelmi program megújítása

Gyermekintézmények környezetének közlekedési felülvizsgálata

Városi rendezvények biztosítása

Eddiginél magasabb támogatás a sportszervezetek részére

Ivartalanítási akció

Források: <http://www.gyal.hu/>, <https://www.katasztrofavedelem.hu/41/szunyoggyerites>
<https://www.facebook.com/gyalikozhaz>

3.7.7. Környezetvédelmi célú együttműködések

A fenntartható fejlődés és a környezetgazdálkodás alapvető feltétele a környezeti ügyek komplex kezelése. Ez az érdekeltek és az érintettek (államigazgatási- és egyéb szakmai szervek, Önkormányzatok, civil szervezetek, stb.) széles körű együttműködése révén valósítható meg.

A legfontosabb intézmények, szervezetek, amelyek az Önkormányzatok környezetvédelmi munkájában partnerként megjelenhetnek:

- Budapest Főváros Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya;
- Miniszterelnökség Örökségvédelmi Hatósági Főosztály;
- Földművelésügyi Minisztérium;
- Nemzetgazdasági Minisztérium;
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági Osztály, Budapest Főváros Kormányhivatala Földhivatali Főosztály, Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztály
- Soroksári Önkormányzattal aláírt együttműködés

4. Lakossági kérdőív összesített eredményei

A Környezetvédelmi Program készítői kíváncsiak voltak Gyál értékeivel és a települést érintő környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatos lakossági véleményekre.

A település gazdasági és társadalmi helyzetének felméréséhez és a helyzetértékelés elkészítéséhez egy kérdőívet készítettünk, melyet közzétettünk a lakosság számára az Önkormányzat segítségével. A kérdőívek eredményei rávilágítanak a lakosság által megfogalmazott megoldandó feladatok körére és a lakosság településről kialakult véleményére.

A lakossági kérdőívet 26 fő töltötte ki értékelhető módon.

A lakossági kérdőívet kitöltők között 30,8 % volt a férfiak aránya és 69,2 % a nők aránya.

Koreloszlás szerint a válaszadók egy-két %-a volt 30 év alatti, 34,6 %-a 31 és 40 év, 42,3 %-a 41-54 év közötti és 19,2 %-a volt 55 év felett.

Iskolai végzettségnek megfelelően 23,1 % aki érettségivel rendelkezik, 73,1 %-a aki főiskolát, egyetemet végzett és egy-két %-a volt a válaszadóknak, aki szakmunkás iskolai végzettségű lakos.

A válaszadók többsége 58,3 %-a 20 vagy több éve a településben él.

A megkérdezettek között volt alkalmazott, ápoló, vállalat igazgató, belső ellenőr, tanár, vállalkozó, tudományos kutató, középvezető, kereskedő, főállású anya, közalkalmazott.

Összességében elmondható, hogy a lakosság tudatában van a jelen és jövő generációkat veszélyeztető folyamatokkal a települést tekintve. Elsősorban olyan problémákat jelöltek meg, melyek megfigyelhetők globális és lokális szinten egyaránt. Azonban a kérdőív lehetőséget nyújtott arra is, hogy elsősorban a helyi szinten felmerülő, lokális problémák kapjanak hangsúlyos szerepet, és egyértelművé váljon a lakosság hozzáállása a települést érintő fejlesztési tevékenységekhez, programokhoz.

Jelen program és terv azért készült, hogy a fenntartható fejlődés szemléletét kialakítsa a település lakosságának körében, valamint a benne megfogalmazott programokat, célkitűzéseket, stratégiát, jövőképet ne csak tervezés szintjén álmodják meg, hanem azok megvalósítását is elérjék. A kérdések alapján a település lakosságának észrevételeit a **2. számú mellékletben** összegeztük.

5. Gyál város Környezetvédelmi Programja

Az alábbiakban Gyál város cselekvési programja kerül részletezésre, amelynek alapvető célja a település előtt álló rövid, közép- és hosszú távú feladatok meghatározása.

5.1. Légszennyezettség csökkentése, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése

A környezeti elemek közül a levegő nagyfokú diffúziós képességgel rendelkezik, az esetleges szennyezések távolról is eljuthatnak a település területére, ezért kell regionális szinten kezelni a problémákat. Budapest és környéke (agglomeráció) egyike az ország legszennyezettebb levegőjű térségeinek, általában a régió levegőminősége rosszabb az országos átlagnál.

Célkitűzések:

Az ipari, lakossági, települési és a közlekedési eredetű légszennyező anyag kibocsátások csökkentésével kedvező levegőminőségi állapot megteremtése, fenntartása és javítása, az EU-s környezetvédelmi normákban előírt célállapotnak megfelelően.

Kiemelt cél a levegő minőségének javítása, a határérték túllépés nélküli imissziós levegőminőség tartós biztosítása.

Élni kell az Önkormányzat szabályozási, rendeletalkotási, ellenőrzési és szankcionálási lehetőségeivel, mint például magánterületi fakivágások korlátozása, szabályozás: mérsékelt fogalmú utcák, sétálóutcák, kijelölése, pollenkoncentráció csökkentése.

Az épületek energiahasználatához kapcsolódó ÜHG-kibocsátás csökkentése 2030-ig 10%-kal, 2050-ig 30%-kal 2018-hoz képest.

A közlekedésből és szállításból származó ÜHG-kibocsátás ne emelkedjen 2030-ig, 2050-ig 25%-kal csökkenjen 2018-hoz képest.

A hulladékszektorból származó ÜHG-kibocsátás ne emelkedjen 2030-ig, 2050-ig 15%-kal csökkenjen 2018-hoz képest.

Csökkenteni kell a felhasznált fosszilis energiahordozók abszolút és relatív mennyiségét.

Gyál Város Klímastartégiája (2020-2030)

Célrendszer:

Dekarbonizáció és mitigáció: a megelőzésre, azaz az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére és elnyelésére vonatkozó célok,

Adaptáció és felkészülés: a klímaváltozás hatásaihoz történő alkalmazkodást, illetve az ennek elősegítését megalapozó célok,

Szemléletformálás, klímatudatosság: a klímaváltozás problémájának, a megelőzés és az alkalmazkodás lehetőségeinek jobb megismerését szolgáló célok.

Megvalósítandó feladatok a klímatudatosság érdekében:

- Ismeretterjesztés és példamutatás – fiatal generáció
- A helyi közösségek szerepét erősítő támogatási rendszerek, a lakossági és intézményi zöldfelület növeléssel kapcsolatos és egyéb környezetvédelmi pályázatok bővítése.
- Klímavédelmi szempontok érvényre juttatása az Önkormányzati beruházások során.
- Az Önkormányzat karbonlábnyomának rendszeres meghatározása.

A kedvezőbb levegő állapot megteremtésének folyamatában nagyobb szerepet kell kapnia a megelőzés elvének. A korszerű, kisebb energiaigényű és kisebb emissziós értékekkel rendelkező technológiák telepítését kell előnybe részesíteni és támogatni.

Mérsékelni kell a szénmonoxid, kén-dioxid, nitrogén-oxidok, illékony szerves vegyületek kibocsátásának mértékét, az ózonkárosító és az üvegházhatású gázok csökkentése érdekében, a

Nemzeti Környezetvédelmi Programból és a nemzetközi egyezményekből adódó feladatok végrehajtásának érvényesítése mellett.

A fűtésből eredő levegőterhelés mértéke az utóbbi időben csökkent, a lakosság jelentős része gázzal fűt. Támogatni kell (tájékoztatás és pályázatok) a megújuló energiahordozók használatát az ipari és lakossági fűtési rendszereknél.

- a közösségi közlekedés használatára való ösztönzés
- települési parkok, zöldfelületek területarányának növelése
- településrendezés során figyelembe kell venni és ki kell használni a természetes légcserre légtisztító hatását és az uralkodó szélirányt.
- fejleszteni, javítani kell a helyi közösségi közlekedés feltételeit, a szolgáltatás színvonalát és versenyképességét.
- a nem motorizált közlekedés biztonságos feltételeinek fejlesztése gyalogos- és kerékpárosbarát közlekedésszervezéssel

Épületek passzív felületeinek zöldfelületi kialakítása zöldtetőkkel:

- Csökkentik a beépített és beépítetlen területek arányát
- Oxigént termelnek és megkötik a CO₂-t
- Megkötik a levegő por és egyéb szennyező részecskéit
- Csökkentik a tetők felmelegedését, a porképződést
- Redukálják a napszakok közötti hőmérsékletingadozásokat
- Csökkentik a levegő páratartalmának ingadozását
- Hozzájárulnak a hő- és hangszigeteléshez
- Megkötik a csapadék jelentős részét
- Esztétikai élményt nyújtanak
- Klimatizáló hatású, esztétikus és közérzet javító zöld falak létrehozása vagy azok támogatása pályázati formában.
- Klímaberendezések jogszabályhoz igazodó, esztétikus elhelyezése (forrás szükségeltetik).
- Elektromos járművek (pl. roller, kerékpár) vásárlásának ösztönzése Önkormányzati támogatással. Előnyei: levegő tisztaságának növelése, zajterhelés csökkenése

Javasolni kell az Országos Meteorológiai Szolgálat - Éghajlat- és Levegőkörnyezeti Főosztálynak a levegőtisztaság-védelmi mérő- és monitoring hálózat helyi fejlesztését:

- mérőeszközök fejlesztése,
- mérési pont-pontok kijelölése, létesítése,
- információs rendszer kiépítése és összekapcsolása a térinformatikai adatbázissal és elemzési lehetőségekkel,
- az információk elérhetőségének és nyilvánosságának biztosítása.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Közlekedési emisszió csökkentése	A közúti közlekedés szervezés javítása, forgalomrendezési koncepció kidolgozása és megvalósítása. A közúthálózat karbantartása, fejlesztése.	folyamatos	T, Á	X	X
	Közösségi közlekedés fejlesztése	folyamatos	T, Á	X	X
	Kerékpárosbarát közlekedésszervezés, a kerékpár forgalom növelése a településben, elővárosi közlekedésben	folyamatos	T, Á	X	X
	Elektromos járművek (pl. roller, kerékpár) használatának támogatása	folyamatos	T, Á	X	X
Levegő szennyezés csökkentése védendő objektumoknál	Légszennyezés szempontjából különösen védendő területek meghatározása (pl: közintézmények közelében gépjármű forgalom csökkentése, sebességkorlátozási övezetek kialakítása)	folyamatos	T, Á	X	X
Allergén gyomok által okozott pollenszennyezés csökkentése	Allergén gyomok elleni védekezés, kaszálás, ellenőrzése, beépítetlen területek karbantartása, hasznosítása	folyamatos	T, Á	X	X
Égetéses emisszió csökkentése	Avar- és egyéb hulladék égetési tilalmának betartatása, tüzelőanyag felhasználás ellenőrzése	folyamatos	T, Á	X	X
	Fűts okosan kampány – szilárd tüzelőanyag égetés megfelelő, környezetkímélő és hatékony módjának ismertetése a lakosság körében	folyamatos	T, Á	X	X

Csökkenteni kell a levegő ülepedő- és szálló por terhelését	Gépjármű forgalom mérséklése, közlekedési sebesség korlátozása	folyamatos	T	X	
	Zöldfelületek fejlesztése, utak mentén védő fasorok, cserjesávok kialakítása	folyamatos	T	X	
	Földutak kiporzásának csökkentése fásítással, útburkolatok kialakítással	folyamatos	T	X	
Monitoring rendszer kialakítása	Levegőtisztasági mérőhálózat, információs rendszer fejlesztése. További OLM mérőállomások létrehozása a település közelében.	tervidőszak végéig	Á		X
	Levegőminőség mérések végzése min. 3 évente, legalább azon paraméterek alakulásának nyomon követése	folyamatos	T	X	
Fűtési eredetű légszennyezés csökkentése	Fűtést korszerűsítési programok támogatása, a fővárosi távhőhálózat fejlesztéséből adódó lehetőségek kihasználása	folyamatos	T, Á	X	X
	Napkollektorok használata, melyek hozzájárulnak a használati melegvíz előállításához, ezáltal csökkentve a gázfogyasztást és káros anyag kibocsátását – Önkormányzati támogatás	folyamatos	T	X	
	Környezetkímélő energiahordozók, alternatív hőtermelési rendszerek támogatása	folyamatos	T, Á	X	X
	Együttműködés környezetvédelmi hatóságokkal (pl. bejelentések, ellenőrzések tekintetében)	folyamatos	T	X	

T – Település

Á - Állam

5.2. Felszín alatti vizek védelme, ivóvízellátás, kommunális szennyvízkezelés, csapadékvíz-gazdálkodás

A településben a felszín alatti vizek nem szabályozott módon történő (öntözési célú) kitermelése nem jelent problémát, hiszen minimális a magánkézben lévő zöldfelület.

Meg kell vizsgálni a csapadékvizek gyűjtésének és öntözésre történő használatának lehetőségét úgy az Önkormányzati intézményeknél, mint az egyéb magáncélú beruházásoknál.

Megvalósítás esetén javasoljuk a mikro öntözési módok előnyben részesítését a vízpazarló esőztető öntözéssel szemben.

Célkitűzés:

A vízkészletek kíméletes használatának megalapozása, a jelentkező pozitív tendenciák fenntartása, a terhelések csökkentése.

Felszíni vízkészlet gazdálkodás, mely magában foglalja a víz visszatartását, az ebből adódó készletek vízhiányos időben történő felhasználását öntözővízként, illetve felesleges víztöbblet esetén, a víz elvezetését, az épített és természetes környezet megóvása érdekében.

- a takarékos vízhasználatot ösztönző pályázatok és/vagy szabályozási módok alkalmazása, a vízkészletek vízmennyiségének és vízminőségének védelme, ebben a települési Önkormányzat kezdeményező szerepet vállalhat.
- a szennyvízcsatorna-hálózat folyamatos ellenőrzésének kezdeményezése a Szolgáltatónál.
- a szennyező források felderítése, a szennyező hatás megszüntetése, a szennyezés következményeinek fölszámolása, ebben a települési Önkormányzat ebben kezdeményező szerepet vállalhat.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Ivóvíz megfelelő minőségű biztosítása	Folyamatos ivóvíz monitoring	folyamatos	T	X	
Víz használat optimalizálása	Lakosság tájékoztatása az ivóvíz minőségéről	folyamatos	T	X	
	Lakosság, gazdasági vállalkozások	folyamatos	T, Á	X	X

Takarékos vízhasználat bevezetése	informálása, takarékos vízhasználó berendezések használatára való ösztönzés				
Illegális hulladéklerakás ne szennyezze a vizeket. Felszín alatti vízgazdálkodás szabályozása,	Lerakások megszüntetése, újra termelődéjük megakadályozása	folyamatos	T, Á	X	X
	Lakó és középületek geotermális energia felhasználása	folyamatos	T, Á	X	X
Felszín alatti vizek védelme	Felszíni vízszennyezések megszüntetése	folyamatos	T, Á	X	X
	Települési üzemeltetésben lévő felszíni folyókák tisztítása	folyamatos	T	X	
	Felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelme érdekében a monitoring rendszer fenntartása, az adatok feldolgozása, értékelése, s azok közérdekű adatként való kezelése, a már működő talajvízszint monitoring kiegészítése a rendszeres talajvíz minőség mérésekkel min. 3 évente	folyamatos	T	X	
	Eltömődött kutak kitisztítása a monitoring pontok növelése érdekében	tervidőszak végéig	T	X	

T – Település

Á - Állam

K - Közterület-felügyelet

5.3. Környezetveszélyeztetés, talajvédelem

A környezetbiztonság nemzetközi szinten kiemelten kezelt biztonsági kérdés, mivel az ökológiai, környezeti csapások valószínűsége lényegesen megelőzi a katonai fenyegetéseket is. A környezetbiztonság jogi szabályozása, a megelőzés és kríziskezelés feltételrendszerének biztosítása jelentős feladat.

Két fő csoportja: a természeti és civilizációs okok miatt bekövetkező események.

A gazdasági tevékenységet végző cégeknél nem minden esetben teljesülnek a környezetbiztonságot garantáló feltételek, nem állnak rendelkezésre a haváriák elhárításához szükséges eszközök, nem minden esetben történik meg a környezetbiztonsági tevékenységek megalapozása.

A GeoRisk Földrengéskutató Intézet adatai alapján az elmúlt ezer évben Pest megye területén 7 helyen volt 4-nél nagyobb magnitúdójú földrengés, melyek közül a legnagyobb károkat az 1956-os Dunaharaszti földrengés okozta. Összességében nem a leginkább földrengés veszélyeztetett területek közé tartozik a település.

A regionális katasztrófa elhárítási rendszer a településre is kiterjed.

Célkitűzések:

- Regionális katasztrófa elhárítási rendszer működtetésében részt vesz a polgári védelem, katasztrófa elhárító szervezetek, szakhatóságok, és rendészeti szervek /tűzoltóság, polgári védelem, környezetvédelmi, vízügyi, stb. szakszolgálatok, az Önkormányzatnak a rendszer működtetése kapcsán lakossági tájékoztató szerepe van.
- az Önkormányzat felelős vezetőinek tájékoztatása és felkészítése a környezeti káresemények előfordulásakor hozandó intézkedésekről, az értesítendőkről, illetve riasztandók köréről, a szakszemélyzet helyszínre érkezéséig meghozandó intézkedésekről és a kármentesítési munkák alatti feladatokról,
- a településnek tájékozódnia kell a közigazgatási területen működő veszélyes technológiákról és tárolt, szállított veszélyes anyagokról. Csak olyan tevékenységeket engedélyezzenek, amely a megfelelő környezetbiztonsági garanciákkal rendelkezik.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Katasztrófa elleni védekezés	Természeti katasztrófák elleni védekezés összehangolása	folyamatos	KV		X
	Akcióprogramok készítése havária esetére	folyamatos	KV		X
Talajjavítás	Közterületi talajjavító munkák (komposzttal trágyázás, talajlazítás, talajcsere) folytatása	folyamatos	T	X	

	Komposztálás népszerűsítése és a keletkezett komposzt helyi felhasználása	folyamatos	T	X	
Talaj védelme	Közterületi illegális hulladéklerakás ellenőrzése, kármentesítő tevékenységek elvégzése	folyamatos	T	X	
	A közterületi talajállapot, termőföldvédelmi szempontok figyelemmel kísérése céljából a terület min. 5 évenkénti ellenőrző vizsgálata javasolt	folyamatos	T	X	

T - Település

Á - Állam

KV - Katasztrófa védelem

5.4. Környezet - egészségügy

A magyar népesség egészségi állapotát és halálozási tendenciáit jellemző mutatók jelzik, hogy súlyos problémákkal kell szembe néznünk. Ezen tendenciák között, több más tényező mellett jelentős, esetenként döntő szerepük van a környezeti hatásoknak is.

A humán egészséggel kapcsolatos adatgyűjtésből eredő információk részletes, területi kiterjesztésű elemzése adhat megfelelő háttérrel a hatások feltárásához.

A legfrissebb, 4. Nemzeti Környezet-Egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) 2014-ben készült el, alapvető célkitűzése a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése. A NEKAP által megfogalmazott feladatokban és programokban a település részéről a tevőleges részvétel a cél, a település feladatai a NEKAP alapján kerültek összeállításra.

A cél a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése, a legfontosabb környezet-egészségügyi problémák áttekintése, rangsorolása, megoldási lehetőségek áttekintése a régió szintjén.

Célkitűzések:

- a közlekedési eredetű és a lakossági fűtés által keltett légszennyezések csökkentése,
- települési UV-riadóterv kidolgozásával az emberi egészség védelme érdekében felkészülés a rendkívüli eseményekre.

- a közterületi hőszegzónák azonosítása, ezeken a területeken árnyékolt pihenőhelyek, párapapuk és ivókutak kialakítása.
- Önkormányzati intézményekben történő munkavégzésből származó káros expozíciók mértékének és lehetőségének csökkentése
- települési szűrő és betegség megelőző prevenciós programok szervezése, a meglévők fejlesztése.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Prevenció	A lakosság informálása a változásokról, rendkívüli eseményekről, UV riadóterv kidolgozása, hőszegzónák azonosítása, párapapuk ivókutak kialakítása	folyamatos	T, Á	X	X
	Aktív szűrés (egészségügyi)	évente ismétlődően	T, Á	X	X
Közterület tisztaság	A közterületen elhullott állatok tetemeinek begyűjtése és ártalmatlanítása, kóbor állatok befogása, kártevőirtás – vállalkozó megbízása	folyamatos	T	X	
A hőhullámok, illetve az UV-sugárzás káros hatásai elleni védekezés	Játszóterek árnyékolása (napvitorla, fásítás)	folyamatos	T	X	
	Pollenkoncentráció csökkentése		T, Á	X	

Allergiás megbetegedések megelőzése		vegetációs időszakban folyamatos			X
-------------------------------------	--	----------------------------------	--	--	---

T - Település

Á - Állam

5.5. Az épített környezet védelme, a települési környezet és a közterületek tisztasága

El kell érni a károsodott, tönkrement területrészek rendbehozatalát a rendelkezésre álló hatósági és egyéb eszközökkel. Leromlott állapotú infrastruktúrák felújításának tervezése és kivitelezése, kiemelt szerepet kell kapjon, főleg az utak állapotának fenntartását, javítását kell szem előtt tartani.

Célkitűzések:

- A települési rendezési tervek kidolgozása, felülvizsgálata során érvényesíteni kell a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontokat.
- Kommunális hulladékok – a szilárd és a folyékony – begyűjtésének, kezelésének, ártalmatlanításnak, újrahasznosításának felülvizsgálata, amely a Szolgáltató feladata.
- Közterület takarítási feladatok optimalizálása, települési és fővárosi Önkormányzati feladat.
- A településben található védelemre érdemes területekkel kapcsolatban törekedni kell a helyi kezdeményezések felkarolására, a védett értékek számának növelésére és a minőség megóvásához szükséges források biztosítására.
- A helyi lakosság közvetlen környezete iránti figyelem felkeltése, a köztisztasági morál fejlesztése kiadványok, helyi akciók, pályázatok segítségével.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Épületek, műemlékek gondozása	Épületek helyi védettségének elrendelése, állapotának nyomon követése, felújítások elvégzése	folyamatos	TÁ	X	
Belterületi vízrendezés az útépitések során	Közterületi vízelvezetés ellenőrzése, pangó vizek megszüntetése	folyamatos	T	X	
Kulturált környezet kialakítása	A település központi területeinek esztétikai és funkcionális fejlesztése, javaslat kidolgozása	ütemezés szerint, folyamatos	T	X	
	Vandalizmus elleni védelem (például a zöldterületek egy részének éjszakai zárása)	tervidőszak végére	T	X	

T - Település

Á - Állam

5.6. Közlekedés- és szállításszervezés

A nem motorizált közlekedés fejlesztése érdekében a kerékpárút-hálózat és a gyalogos elsőbbségű közterületek rendszerének továbbfejlesztése. Kerékpár-tárolók további kialakítása és a kerékpárral ellátott útvonalak hosszának növelése.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Környezetkímélő közlekedés előtérbe helyezése	A meglévő kerékpáros infrastruktúra fejlesztése	folyamatos	T	X	
Gépjárművek használatának csökkentése	Közösségi közlekedés előtérbe helyezése, elektromotoros járművek használata, lakóövezeti forgalomcsillapítás	folyamatos	T, Á	X	X
Környezetkímélő közlekedési módok	elektromos töltőállomások fejlesztése, Önkormányzati elektromos gépjárműpark fejlesztése (GreenGo, ELMŰ), közösségi autó és kerékpárhasználat ösztönzése.	folyamatos	T	X	
Parkolási korlátozás	A fasorok mellett indokolt esetben korlátozni, illetve tiltani kell a parkolást, valamint műtárggyal kell megvédeni a fákat.	folyamatos	T	X	
Nem motorizált közlekedés fejlesztése	„Bringázz a munkába!” kampány támogatása	BaM ideje	T	X	
	Kerékpáros tárolók további kialakítása	Folyamatos	T	X	
	Csatlakozás az Európai Mobilitási Héthez, Autómentes Napra rendezvény szervezése	évente folyamatos	T, Á	X	X
	A „lassú város” - slow-city koncepció megismerése, megismertetése	folyamatos	T	X	
	Kerékpár utak, kerékpáros nyom felfestéssel ellátott utak hosszának növelése	folyamatos	T	X	

T - Település

Á - Állam

5.7. Zaj és rezgés

A magyar népesség egészségi állapotát és halálozási tendenciáit jellemző mutatók jelzik, hogy súlyos problémákkal kell szembe néznünk. Ezen tendenciák között, több más tényező mellett jelentős, esetenként döntő szerepük van a környezeti hatásoknak is. A humán egészséggel kapcsolatos felmérések, információk részletes, területi kiterjesztésű elemzése fontos feladat.

A 4. Nemzeti Környezet-Egészségügyi Akcióprogram (NEKAP) 2014-ben készült el, alapvető célkitűzése a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése. A NEKAP által megfogalmazott feladatokban és programokban a település részéről a tevőleges részvétel a cél, a település feladatait a NEKAP alapján kell meghatározni. Cél a lakosság egészségi állapotának javítása, az egészséget támogató környezet kialakításának elősegítése, a legfontosabb környezet-egészségügyi problémák áttekintése, rangsorolása, megoldási lehetőségek áttekintése a régió szintjén.

A zaj- és rezgés védelem szerepe kiemelendő a környezet-egészségügyön belül. A településben egyértelműen a közlekedésből eredő zaj dominál (települési zajtérkép, zajvizsgálatok). A zajszintek csökkentése nevezhető az egyik legfontosabb települési célkitűzésnek. A zajterhelés csökkentése esetében konkrét számszerű célokat nem lehet megadni, hiszen ezek jelenleg megvalósíthatatlanok és ellenőrizhetetlenek lennének. Középtávon a 75 dBA terhelés fölötti terhelések megszüntetése lehet az elérendő átlagos cél, míg távlatilag a legfeljebb 65 dBA terhelési szintet tekinthetjük elfogadhatónak. Ezen a téren a járműpark korszerűsödése, a forgalomszervezési intézkedések, a lakókörnyezeti nyílászáró szerkezetek zajcsökkentő változatainak alkalmazása, esetleg védősávok alkalmazása szükséges.

Célkitűzések:

- a lakosság tájékoztatása rendkívüli események idején (rendezvény, építkezés).
- a közlekedési eredetű zajok esetén a zajterhelés csökkentésére vonatkozó intézkedések meghozatala,
- az épületen belüli nagy csillapítású hangszigetelések alkalmazása az Önkormányzati beruházások során, a környezeti zajterhelés csökkentése céljából,
- a közösségen belüli helytelen magatartás által okozott zajok és zajterhelések mérséklése és megszüntetése az Önkormányzati hatáskörbe tartozó intézkedések meghozatalával.
- mivel a közlekedési zaj által okozott zajterhelés határértékeit csak új lakóterület és új közlekedési út létesítésekor kell betartani, így a meglévő állapoton nehéz változtatni.

Az Önkormányzatnak lehetősége van - például egy tanulmány készíttetését követően – az átmenő forgalom megszüntetése érdekében a közutak irányát módosíttatni.

- fokozottan védett terület vagy csendes övezet kialakítása előzetes szakértői vizsgálatl, majd rendeletben történő kijelölés, szabályozás.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Prevenció	A lakosság informálása	folyamatos	T, Á	X	X
Zaj és rezgés források ellenőrzése	Szórakozóhelyek (teraszok, zenés vendéglátóhelyek) rendszeres ellenőrzése	folyamatos	T	X	
	Önkormányzati tájékoztató mérések (saját műszer)	esetenként, folyamatos	T	X	
Zaj elleni védelem	A közlekedési zaj csökkentése: forgalomlassítás jelzőtáblákkal és útburkolati elemekkel	folyamatos	T	X	
	A közlekedési zaj csökkentése: zajvédő falak (felüljáró), kötöttpályás közlekedési eszközöknél zajcsillapító gumiágyazat és korszerű pályaépítési eszközök, szerelvény-felújítások illetve új szerelvények beállítása	folyamatos	Á		X
Közlekedési eredetű zajterhelés csökkentése	Zajcsillapító-technológia alkalmazása	folyamatos	T	X	X
	Forgalomcsillapítás	folyamatos	T	X	
	Úthálózat fejlesztése	folyamatos	T, Á	X	X
Üzemi eredetű zajterhelés csökkentése	Az időszakosan jelentkező építkezési zajterhelés csökkentése, ellenőrzése	folyamatos	Á		X
	Zajvédelmi előírások betartatása a zajjal járó gazdasági tevékenységek esetén	folyamatos	Á		X

T - Település

Á - Állam

5.8. Hulladékgazdálkodás

A fogyasztói társadalom működtetése, a fogyasztói szokások átalakulása következtében az elmúlt évtizedekben folyamatosan nőtt a keletkező hulladékok mennyisége. A településben illegálisan lerakott, környezetet veszélyeztető, károsító jellegű kezeletlen hulladékokat elsősorban a hasznosítatlan, beépítetlen telkeken találunk.

A szelektív hulladékgyűjtés, ide értve a veszélyes hulladékok begyűjtését is, minden háztartás számára elérhető, a településben részben házhoz menő, részben gyűjtőszigetes szelektív hulladékgyűjtési rendszerben. A gazdálkodószervezetek (vállalkozások, közintézmények) hulladékgazdálkodásának ellenőrzése a Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály feladata.

Ennek érdekében ösztönözni kell a minimalizált hulladéktermeléssel járó gazdálkodást és fogyasztást. A kommunális folyékony hulladékok megfelelő kezelése már megoldott, de a veszélyes hulladékok keletkezésének csökkentése, a megfelelő ártalmatlanítás, biztonságos elhelyezés szervezése még javításra szorul. A hulladékbegyűjtés, szállítás, elhelyezés színvonalának fokozatos emelése mellett előtérbe kell helyezni a hulladékokkal való gazdálkodás megteremtését.

Célkitűzések:

- A gyáli hulladékgazdálkodási rendszer (kommunális hulladék és házhoz menő szelektív hulladék gyűjtés, lomtalanítás) megfelelő működtetése, fejlesztése, amely a Szolgáltató hatáskörébe tartozik.
- A keletkező hulladék mennyiségének csökkentése és a szelektív gyűjtés további fejlesztése az Önkormányzati intézményekben.
- Ahol arra lehetőség és fogadókészség van, komposztáló kialakítása.
- A lakossági szelektív hulladékgyűjtés ösztönzése, népszerűsítése a települési Önkormányzat által (kiadvány, média),.
- Veszélyes hulladék szelektív gyűjtését kiemelten kell kezelni.
- Növelni kell a hulladékhasznosítás arányát.
- Fel kell számolni az illegális lerakási helyeket hatósági eszközökkel és az ingatlantulajdonosokkal együttműködve.
- Társadalmi tudatformálás (tájékoztatás, felvilágosítás, oktatás) a környezettudatos hulladékgazdálkodással kapcsolatban.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Lakossági szemléletformálás	Korszerű hulladékgazdálkodási ismeretek továbbítása	folyamatos	T, Á	X	X
Hulladék-gazdálkodás javítása	Hulladékhasznosítás arányának növelése, szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése	folyamatos	T	X	
	Zöld hulladékok komposztálásának megszervezése Önkormányzati Intézményekben	folyamatos	T	X	
	Veszélyes hulladékok külön gyűjtése az Önkormányzati Intézményekben	folyamatos	T	X	
	Éves lakossági veszélyes hulladék begyűjtési akció szervezése	folyamatos	T	X	
Illegális hulladék-lerakási helyek megszüntetése	Illegális hulladék lerakási helyek felszámolása, szankcionálás	folyamatos	T, Á	X	X
Levegőszennyezés csökkentés	Hulladékégetés tilalmának ellenőrzése, bírságolás	folyamatos	Á		X
Települési szilárd hulladék mennyiségének csökkentése	Hulladékcsökkentési intézkedések bevezetése az Önkormányzati intézményekben	folyamatos	T	X	
	Tájékoztató füzet összeállítása a lakosság számára	folyamatos	T	X	
	Országos hulladékgazdálkodási terv irányelveinek nyomon követése	folyamatos	T	X	
Szelektív hulladékgyűjtés fejlesztése	Együttműködés a Szolgáltatóval, a helyi sajátosságok figyelembe vételével	folyamatos	T	X	

T - Település

Á - Állam

K - Közterület-felügyelet

5.9. Környezetminőség

Cél a települési zöldfelületek lehető legnagyobb mértékű fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban és a település területén található természeti értékek, élőhelyek védelme és sokszínűségének megőrzése. Az emberi szervezet regenerációjához szükséges feltételek, a településben élők és dolgozók, az idelátogatók megelégedését biztosító környezet kialakítására törekszik a település. El kell érni a károsodott, tönkrement területek rendbehozatalát a rendelkezésre álló hatósági és egyéb eszközökkel. Leromlott állapotú infrastruktúrák felújításának tervezése és kivitelezése, kiemelt szerepet kell kapjon, főleg az utak állapotának fenntartását, javítását kell szem előtt tartani. A lakók életkörülményeit a biológiailag aktív felületek mikroklimatikus hatásukkal pozitívan befolyásolják.

Célkitűzések:

- A települési rendezési tervek kidolgozása, felülvizsgálata során érvényesíteni kell a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontokat.
- Gyálon alacsony a közösségi zöldfelületek aránya, továbbá a városban több olyan helyszín is található, amely jelenleg kihasználatlan (pl. az egyik legnagyobb, a víztorony környéke, de a célterületek a kisebb, akár 100 négyzetméteres, jelenleg gondozatlan terek is lehetnek), ezeket érdemes a város szépítése és a biodiverzitás növelése érdekében is zöldíteni. Ez a külterületeken is fontos lenne, hiszen a defláció elleni védekezés legjobb módja a növények telepítése, amelyre elsősorban a fásítás a megfelelő, hiszen az egész évben fedi, ezáltal védi a talajt a szél és a víz talajelhordó hatásától. (Agenda)
- A legfontosabb cél továbbra is, hogy a településben lévő parkok, terek a lehető legjobb minőségben, a lehető legnagyobb használati értéket szem előtt tartva újuljanak meg, képesek legyenek a különböző lakossági célcsoportok igényeit kielégíteni.
- Törekedni kell az őshonos, nagy lombosú fafajták telepítésére. Enyhítik a nyári forróságot, emellett az esztétikus megjelenés is jelentős hatással van az életminőségre.

- A zöldfelületi rendszer védelme, fejlesztése, rendszeres felülvizsgálata a klímavédelmi szempontok érvényesítésével. Az aszályos időszakokat, a helyi környezetet (öntözés nélkül is) jól viselő növényfajok alkalmazása.
- A település „zöldpotenciáljának” felmérése mellett komplex fásítási program kidolgozása
- fakataszter készítése hosszú távon
- A településben található védelemre érdemes területekkel, műemlékekkel kapcsolatban törekedni kell a helyi kezdeményezések felkarolására, a védett értékek számának növelésére és a minőség megóvásához szükséges források biztosítására.
- A műemlékvédelmi és idegenforgalmi értékek, tevékenységek összehangolása a település műemléki értékeinek megőrzése, hasznosítása érdekében.

Pályázati javaslat:

- növényesítési pályázat – pénzügyi fedezet biztosítása mellett.

Nem pályázati projekt javaslat:

- elektromos kisbusz beszerzése a rászoruló lakosok szállítása érdekében (bevásárlás, orvosi ellátás).
- elektromos töltőállomások további létesítése

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Zöldfelület fejlesztési projektek megvalósítása	Bartók Béla Általános Iskola mögötti (hrs. 6473/9) terület parkosítása közösségi tervezéssel	tervidőszak végéig	T	X	
	Víztorony környéki (hrs. 3407/2; 3414) terület parkosítása közösségi tervezéssel	tervidőszak végéig	T	X	
	a Munkácsy Mihály utca és Temesvári utca sarkán lévő fitness park környezetének parkosítása	tervidőszak végéig	T	X	
	Crosspálya területén ifjúsági park kialakítása	tervidőszak végéig	T	X	
Zöldfelület-fenntartás színvonalának fejlesztése	Parkok rendszeres gondozása, tervszerű zöldfelület-gazdálkodás	folyamatos	T	X	
	Rendszeres favizsgálatok bevezetése, tervszerű faállomány-gazdálkodás	folyamatos	T	X	
	Zöldfelület-üzemeltetési géppark bővítése, korszerűsítése	folyamatos	T	X	
Zöldfelület-gazdálkodás, zöldfelületi nyilvántartási rendszerek bevezetése	Település közterületi fakataszteri felmérése, térinformatikai rendszerben történő rögzítése és üzemeltetése	folyamatos	T	X	
	Zöldfelületi kataszter létrehozása, térinformatikai rendszerben történő rögzítése és üzemeltetése	folyamatos	T	X	
	Magánkertek növényesítésének támogatása	folyamatos,	T	X	
	Önkormányzat nevezése környezetszépítő versenyekre (pl. Virágos Magyarországért)	folyamatos	T	X	
	Faállomány bővítés, fásítási program folytatása	folyamatos	T	X	

	Védőfásítások település külterületén	folyamatos	T	X	X
Alternatív energia használata a közvilágításban	Parkok, gyalogátkelők világításának kialakítása, fejlesztése során a napelemes lámpák alkalmazása	folyamatos	T	X	

T - Település

Á - Állam

5.10. A környezettudatosság növelése, a környezeti nevelés és társadalmi részvétel

Alapvető feladat a környezet- és természetvédelmi ismeretek és a környezettudatosság közvetítése az oktatásban. Ezen a területen azonban az Önkormányzati feladatkörök átalakítása miatt az Önkormányzat mozgásteret szűkült.

Társadalmi szinten a környezeti értékrendet javítani kell, ezáltal a társadalmi részvétel erősíthető a környezettel és a természettel kapcsolatos döntéshozatali folyamatokban.

Az iskolák tanulói számára biztosítani kell a magas szintű környezet- és természetismereti oktatást úgy a tanórákon, mint szakköri keretek között.

Alapvető cél a környezetvédelmi kérdésekben való tájékozottság és környezettudatosság terén tapasztalható lemaradás megszüntetése, a fiatal korosztálytól az aktív-idős korosztályig. A gazdasági és társadalmi nehézségek miatt minden döntéshozó hajlamos a környezetvédelem fontosságát alábecsülni, a prioritási sorrendben hátra sorolni.

Célkitűzések:

Mi sarkallja az itt tartózkodókat arra, hogy környezetük állapotát fenntartsák, környezetüket gondozzák rövid és hosszabb távon is?

- A település honlapjának, közösségi oldalainak fejlesztése elősegíti az Önkormányzat és a lakosság közötti kommunikáció hatékonyabbá tételét, a település polgárainak pontosabb, rugalmasabb tájékoztatását és tájékozódását, az egyszerűbb és pontosabb ügyintézés, az Önkormányzat részéről pedig a lakossági igények pontosabb megismerését. Hozzájárul továbbá működő interaktív fórumokkal ahhoz is, hogy a lakosságnak és az érintett csoportoknak az

internet nyújtotta keretek között, lehetősége legyen az Önkormányzat döntéseinek pontos megismerésére és a döntés-előkészítő folyamatokban való aktív részvételre is.

Közvetlen kommunikáció, rendezvények

- A lakossággal való közvetlen találkozások során (lakossági fórumokon, illetve a különböző előadásokon: megnyitók, konferenciák stb.) javasoljuk, hogy az Önkormányzat képviselője ne csak a környezetvédelem általános fontosságát hangsúlyozza, hanem annak praktikus, mindennapi hasznát, hosszabb távon a komfortérzet növekedését, a gazdasági szempontokat is. A programokban foglalt célkitűzések és az azokat szolgáló intézkedések, a környezet állapotát érzékelhetően javító lépések.
- Javasoljuk, hogy az Önkormányzat aktív szervezőként vegyen részt a fontosabb környezetvédelmi rendezvények szervezésében. Fontos, hogy az Önkormányzat egyeztessen az iskolákkal, művelődési központokkal, nagyobb szórakoztató központokkal. Ilyen többé-kevésbé lefedett rendezvények az úgynevezett jeles napok (Föld napja, Madarak és fák napja stb.).
- Javasoljuk, hogy az Önkormányzat segítse az iskolákat és más kezdeményezőket, hogy rendezvényük minél szélesebb körhöz jusson el, illetve, hogy helyszínül a település parkjait, zöldterületeit használják. Rendezvényként bonyolítható egy-egy nagyobb faültetés vagy virágosítás.

Kifejezetten Önkormányzati profilba illő rendezvény lehet például:

- Mintaprogramok indítása növényzet telepítésére;
- Ismeretterjesztő programok (pl. komposztálás, gyakorlati tanácsadással);
- Környezetvédelmi technikákat bemutató tanfolyamok, bemutatók;
- Alternatív mini-konferenciák, találkozók tanárok, nyugdíjasok stb. számára.

Adott környezetvédelmi célok, civil aktivitás támogatása

- Az Önkormányzat szervezhet versenyeket, alapíthat díjakat. A díj legyen jelképes és a cél egyértelmű. A védnökség lényegesen kevesebb ráfordítást igényel, mint a díj alapítása. Az Önkormányzat, ha lehetőségei engedik, rendszeres támogatást is nyújthat.
- Az oktató-nevelő munkát minden téren át kell haszna a környezetért való felelősség.
- Sokkal több gyakorlatias, személetes oktatási és nevelési eszközre, módszerre és példamutatásra van szükség mind a tanórán, mind azon kívül, ez elsősorban a KLIK feladata.

- Hőmérsékleti és UV- sugárzási adatok elérhetőségének publikálása az Önkormányzat honlapján.
- Pedagógiai szempontból hasznos lenne tanulmányi kirándulások szervezése szennyvíztisztítóba, hulladéklerakóba, vízművekhez tartozó létesítményekbe, OLM mérőállomásokra, ez elsősorban a KLIK feladata.
- Értéktörző szakkörök szervezése, működtetése,
- Környezettudatos munkaközösségek/munkacsoportok alakulása az óvodákban,
- Zöld Óvoda/Örökös Zöld Óvoda” programhoz kapcsolódó tartalom megvalósítása, ökoszemlélet kialakítása
- Az iskolások szélesebb körű bevonása a szelektív hulladékgyűjtés feladatkörébe.
- A helyi társadalmi rendezvények tudatformáló hatásának kiaknázása környezetvédelmi célok érdekében.
- A hagyományok eltűnését meg kell akadályozni, főleg azokat, melyek a természettel és az egymással való együttélés területét érintik. Hagyományteremtésre ad lehetőséget a jeles természetvédelmi napok megtartása is, vagy a műemlékekhez kapcsolódó rendezvények szervezése,
- A szemléletformálásra számtalan lehetőséget kínálhat a munkahelyi környezetvédelmi oktatás. Ennek egyik gyakorlati eredménye lehet például az energia és papírtakarékosság lehetséges módjainak kidolgozása az adott munkahelyen.
- Önkormányzati rendezvények keretében klímabemutatók megtartása, amelyek felhívják a lakosság figyelmét a veszélyforrásokra.
- Az Európai Mobilitási Hét alkalmából megtartott rendezvényeken a nem motorizált közlekedés népszerűsítésére.
- Az Önkormányzati munkatársak szemléletformálása annak érdekében, hogy a munkába járás minél nagyobb arányban a közösségi közlekedés igénybevételével vagy nem motorizált közlekedéssel (kerékpárral, gyalog) történjen. Az olyan alulról jövő kezdeményezéseket, mint a BAM (Bringázz a munkába!) akcióban való részvétel, vagy a munkavégzéshez történő kerékpár használat támogatása.
- Az információk papír alapon történő átadásának csökkentése Önkormányzati szinten,
- Aktív Önkormányzati részvétel a lehető legtöbb természet- és környezetvédelemmel kapcsolatos „napon” (például: Madarak és fák napja, Víz világnapja, Állatok világnapja, Föld napja stb.)

- A Pest Megyei Kormányhivatal, valamint a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságok (pl. tájvédelmi körzetek, nemzeti parkok), vízügyi hatóságok stb. mind szervezhetnek tudatformáló fórumokat, akciókat, megtarthatják a jeles környezetvédelmi napokat (pl. Madarak és Fák napja), közreadhatnak adatokat a környezet állapotára vonatkozóan. Szorgalmazhatnak mindennemű együttműködést a társadalom más résztvevőivel,
- A környezeti nevelés, szemléletformálás terén kiemelkedő szerepük van a különböző civil szervezeteknek, akik a helyi környezeti értékeket lokálpatriótaként védik,
- A társadalom szemléletformálásában fontos a média (televízió, a rádió, az írott sajtó) szerepe. A társadalmi részvétel növelését fokozhatja a lakosság jogainak és kötelezettségeinek megismertetése, környezeti adatokkal való ellátása.
- A család, ahol a fogyasztói kultúra kialakul, a nevelés és a változtatás egyik alapvető színhelye. A fiatal korban kapott helyes és helytelen minták egyaránt mélyen gyökeret vernek a gyermek gondolkodásában és viselkedésében. Olyan információ szolgáltatásra van szükség, amely meggyőzően bemutatja, hogy a gondos háztartásban a család anyagi, egészségi, környezeti érdekei összehangolhatók.
- minden szinten ki kell alakítani pozitív ösztönző rendszereket, hogy a jó gyakorlatok szaporodjanak, s ezeket a társadalom értéként kezelje.

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Kulturális értékek és hagyományok továbbítása	Programok, rendezvények szervezése, oktatás	folyamatos	T	X	
Helyi problémák megismertetése a lakossággal	Helyi média üzemeltetése	folyamatos	T	X	
Tudatos vásárlás ösztönzése	Felesleges termékek vásárlásának elkerülése, helyi, Magyarországról származó termékek vásárlásának ösztönzése, a piacok népszerűsítése, támogatása	folyamatos	T	X	

A környezetvédelem integrálása a döntéshozatalba, végrehajtásba	Környezetvédelmi referens alkalmazása hosszú távon	folyamatos	T	X	
Környezetvédelmi feladatok finanszírozása	Környezetvédelmi alap rendszeres feltöltése	folyamatos, költségvetés elfogadásakor	T	X	
Társadalmi kapcsolatok javítása	Civil szervezetek bevonása a település tervezési folyamataiba, kölcsönös segítségnyújtás, közös projektek szervezése	folyamatos	T	X	
	Hatékony reakció a lakossági „zöldpanaszokra”	folyamatos	T	X	
Környezeti állapot javítása	Nevelési program kidolgozása bevezetése, fejlesztése	folyamatos	Á,		X
	Mind a közterületi növény kiültetések, mind pedig a magánházak udvarán történő zöldítések, egynyári növények, cserjék telepítésének támogatása. Virágos belső udvarok kialakítása, melyek elősegítik a magánházak környezettudatosságának fejlesztését és a kisebb zöldfelületek közösségerősítő erejének növelését.	folyamatos	T	X	
	Szövetségek kezdeményezése más Önkormányzatokkal	folyamatos	T	X	
	A település környezeti állapotának monitorozása, az információk közzététele	1-3 éves ciklusok	T	X	
	Az ifjúság szemléletformálása települési akciókon, programokon, pályázatokon keresztül	folyamatos	T	X	

	Az óvodában „ökológiai játékok” alkalmazása	folyamatos	T	X	
--	--	------------	---	---	--

T - Település

Á - Állam

5.11. Energiagazdálkodás

A jövőben törekedni kell az alternatív energiaforrások lehetőségeinek felkutatására. Ezekkel kapcsolatos gazdaságossági vizsgálatok elvégzése javasolható, az esetleges pályázati források, lehetőségek körét meg kell találni, ezzel javítható a település energiamérlege. Az energiatermelés és - felhasználás racionalizálás, a legjobb elérhető technológiák (BAT) használati arányának növelése és a megfelelő termelési, szállítási, logisztikai eljárások használata fontos cél lehet a településben.

Célkitűzések:

- elő kell segíteni a magánházak valamint a közintézmények energiatakarékosságra és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvéseit, utólagos hőszigetelések (az eddigi jó példák alapján), energia megtakarítást eredményező beruházások támogatásával
- a településben hasznosítható alternatív és megújuló energiaforrások, energiahatékonyságot növelő eljárások feltárásának, kutatásának támogatása,
- az energiahatékonysággal kapcsolatos ismeretek népszerűsítése, terjesztése, demonstrálása.
- Lakossági épületenergetikai tanácsadó pont létrehozása

Konkrét feladatok:

Cél	Feladat	Határidő	Felelős	Kompetencia	
				T	Á
Közintézmények, közterületek energiamérlegének javítása	Épületek és berendezések korszerűsítése	folyamatos	T	X	

Energia mérleg javítása	Társadalom informáltságának javítása	folyamatos	T, Á	X	X
Alternatív energiaforrások felhasználásának elősegítése Lakossági mintaprojektek ösztönzése az energiatakarékosság és a megújuló energiaforrások térnyerése céljából	Alternatív, megújuló energiaforrások, energia takarékoság preferálása	folyamatos	T, Á	X	X

T – Település

Á - Állam

K - Közterület-felügyelet

6. A környezetvédelmi program eszköztárája

6.1. Tervezési, szabályozási eszközök

A korszerű környezetvédelmi politika hosszú távú és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és ágazatok közötti egyeztetett tervezést, programkészítést és megvalósítást igényel. Ennek érdekében össze kell hangolni a településre készülő különböző ágazati koncepciókat, stratégiákat, terveket, hogy azok végrehajtása ne sértse a környezeti érdekeket, ne keresztezze a IV. Nemzeti Környezetvédelmi Programban megfogalmazott célokat. Különös figyelmet kell fordítani a területfejlesztési stratégiákra, programokra és ezekkel összhangban kell majd felülvizsgálni Gyál Integrált Településfejlesztési Stratégiáját. Gyál Környezetvédelmi Programja minden fázisának kialakításánál fontos az alábbi tervek, programok, illetve az ezek által meghatározott irányelvek és feladattervek eredményeinek figyelembevétele, a belőlük származó feladatok meghatározása:

- IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program,
- Országos Környezeti Kármentesítési Program,
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv,
- Nemzeti Természetvédelmi Alapterv,
- Nemzeti Környezet- Egészségügyi Akcióprogram,
- Nemzeti Alaptanterv.

Törekedni kell a kapcsolattartásra a különböző szintű - kiemelten a nemzeti - programok készítőivel, hogy a jövőbeni tervezés során a szabályozási és finanszírozási szempontjaikat érvényesíteni tudjuk.

A település Környezetvédelmi Programját annak elfogadása után nem lehet magára hagyni, hanem egy folyamatos, gördülő tervezést biztosítani kell. Ebből adódó feladatok:

- EU szabályozásoknak, az újonnan születő ill. módosuló törvényeknek, jogszabályoknak való megfeleltetés,
- aktualizálás, az elképzelések érvényesítése a települési szabályozásban.

6.2. Környezetvédelmi információs rendszer, információ-gazdálkodás

A település környezetvédelmi információs rendszerének kialakítása kiemelt fontosságú feladat. Létrehozása a hazai és nemzetközi kötelezettségek figyelembe vételével, betartásával történhet.

Biztosítani szükséges a meglévő környezetvédelmi információkhoz való hozzáférés lehetőségét, egyúttal erősítve a társadalom közvetlen részvételét a jövőbeni tervezési folyamatokban, az eddigi tervek megismerésében, véleményezésében.

Egy jól működő információs rendszer ezzel összefüggésben hatékony támogatást nyújthat a jövőbeni tervezési, döntéshozatali folyamatok szereplőinek.

A rendszer egy hosszú, összehangolt előkészítési folyamat eredményeként kerülhet kialakításra, célszerűen a településben kiépülő környezetvédelmi információs rendszerekkel összhangban. A fenti feladat végrehajtása során kiemelt szerepet kaphatnak a gazdasági élet egyéb szereplői mellett a civil szerveződések.

Az információk biztosítása során előnyt élveznek azok, amelyek a környezet védelmének helyi szintű gyakorlati megvalósítását segíthetik elő, mintegy alapot szolgáltatva a későbbi lépésekhez. Ilyen alapinformációknak tekinthetők többek között:

- a környezetvédelmi vonatkozású törvények, jogszabályok, /jogok és köteleességek/,
- a környezet minőségét befolyásoló emberi beavatkozások hatását, az elképzelhető alternatívák bemutatását szolgáló segédletek,
- a meglévő és hozzáférhető környezeti információk helyét, elérhetőségét jelző anyagok stb.

Feladatok:

- A térinformatikai adatbázis alapján egy a TEIR-rel, más környezetvédelmi, területfejlesztési vidékfejlesztési, információs rendszerekkel kompatibilis rendszer kialakítása, a tartalmi részek egységesítése.
- Az adatbázis folyamatos frissítéséhez szükséges adat, információ áramlás rendszerének kidolgozása, megszervezése.

6.3. Környezeti kultúra fejlesztése, a társadalmi részvétel és a tudatosság erősítése

Ennek érdekében:

- erősíteni kell a környezetet érintő valamennyi döntés-előkészítésnél a civil társadalom szereplőivel, a lakossággal a kommunikációt (média és kommunikáció, pl. honlap, újság, kiadványok);
- az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzésben, oktatásban nagyobb gondot kell fordítani a környezetvédelmi szemléletformálásra (egészséges életre-nevelés, kemikáliák szakmai kezelése, személyi higiénia, turisztikai viselkedés, természetes állapot helyreállítását elősegítő növény és állatgazdálkodás,), amely elsősorban a KLIK feladata, az Önkormányzat partnerként jelenik meg
- a széleskörű nyilvánosság elé kell tárni a környezet állapotának alakulását, a bekövetkezett károk és felszámolásuk közérdekű okait, tapasztalatait.
-

7. Finanszírozási feltételek, pénzügyi eszközök

A helyi környezetgazdálkodás elsősorban az Önkormányzat feladata, mint például az Önkormányzat kezelésében lévő közterületek fenntartása. A környezetminőség megőrzéséért és javításáért felelős és kötelezett Önkormányzat más szempontból hatóság is egyes területeken.

Az Önkormányzat költségvetésében elsődleges célkitűzés kell, hogy legyen a környezetvédelemre fordított pénzekkel kapcsolatban az Önkormányzati források növelése. A költségvetés készítése során a feladat-finanszírozás elveinek figyelembevételével kiemelten kell kezelni a települési környezetminőséget döntően meghatározó helyi üzemeltetési közszolgáltatások kérdését. Racionalizálni kell a területeket és az intézkedések nyomán felszabaduló források, megtakarítások jelentős részét környezetvédelmi problémák megoldására kell fordítani.

Az Önkormányzat a költségvetésben a környezetvédelemmel összefüggő területek, tevékenységek finanszírozására, támogatására létrehozta a Környezetvédelmi Alapot. A Képviselő-testület a Környezetvédelmi Alap felhasználására vonatkozóan részletesen meghatározza az alapból támogatható szakterületeket, tevékenységeket, szervezeteket, intézményeket. A Környezetvédelmi Alap bevételeit gyarapítják a Polgármesteri Hivatal által kivetett környezetvédelmi bírságok. A környezetvédelmi törvény létrehozta a környezetterhelési

díj és igénybevételi járulék intézményét, melyet környezethasználat esetén a gazdálkodó szervezeteknek, vállalkozóknak, intézményeknek és a lakosságnak kell megfizetniük. Amennyiben ezekből a forrásokból az Önkormányzat többletbevételre tesz szert, ezt a többletbevételt a Környezetvédelmi Alapon keresztül környezetvédelmi célokra tudja fordítani. Egyes jelentősebb, környezetvédelmet is érintő településfejlesztési feladatok finanszírozási forrása lehet a Zöld Forrás. Fontos kiemelni, hogy a Környezetvédelmi Programban felsorolt megvalósítandó feladatok döntő többségéhez bevonhatók pályázati források például a Zöld Forráson keresztül. A Zöld Forrás igénybevétele általában meghatározott önerő biztosítása mellett lehetséges, mely önerőt célszerű a települési Környezetvédelmi Alapból biztosítani.

7.1. A program megvalósításához lehetséges főbb pénzügyi források

Az EU csatlakozás feltétele volt, hogy a tervezési és támogatási rendszert az EU szabályoknak megfelelően kell kialakítani, oly módon, hogy az megfeleljen az EU társ finanszírozású strukturális és kohéziós alapok által megszabott követelményeknek is.

Nemzetközi pénzalapok:

- LIFE – Környezetvédelem és Természetvédelem
- KEHOP
- Strukturális alapok
- EU Kohéziós Alap

Közösségi Kezdeményezések:

- Interreg,
- Leader,

Nemzeti Fejlesztési Terv: (NFÜ)

- Regionális Operatív Program,
- Társadalmi Megújulás Operatív Program,
- Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program.

Állami források:

- Zöld Forrás
- Turisztikai célelőirányzat

Regionális és egyéb Önkormányzati források:

- Regionális területfejlesztés előirányzatok,

- Önkormányzati hozzájárulások.

Privát források:

- gazdálkodók,
- civil szféra,
- lakosság.

8. Társadalmi kapcsolatok

A társadalom egésze és egyéni a környezeti ártalmak elszennvedői, ugyanakkor maguk is közreműködnek a környezeti ártalmak keletkezésében, előidőzésében. Ezért a döntések előkészítésébe, a döntéshozatalba, a döntés megvalósulásának ellenőrzésébe (mely egyben törvény adta joguk is) történő bevonásuk nem maradhat el. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a társadalmi elfogadottság kialakítása mellett a társadalmi részvétel jelentős információs forrást, illetve a végrehajtáshoz szükséges ellenőrzési keretek kiszélesítését is jelenti, tehát támogatója a megfelelő és érvényesíthető döntéshozatalnak. Az Önkormányzat, a környezethasználók és a társadalom közötti együttműködés elengedhetetlen a környezetvédelmi érdekekről való gondoskodáshoz, melynek lényege, hogy elvi utat nyit a megegyezésre.

Az Önkormányzatnak szerepet kell vállalnia a környezetvédelmi oktatásban, nevelésben, szemléletformálásban. Olyan közgondolkodást kell kialakítani, mely megütközéssel fogadja és elítéli a környezetkárosító cselekedeteket. A lakosság vásárlási, fogyasztói szokásaiban pedig elő kell segíteni a hulladékcsökkentő, hulladék-érzékeny gondolkodás megjelenését és elterjedését. Tudatosítani kell, hogy a globális problémák megoldását a háztartásokban, kiskertekben, kirándulásokon kell kezdeni. Hatékony munkát kell végezni, nem csak a köztisztasági morál emelése érdekében, hanem olyan fontos célokért is, mint a szelektív hulladékgyűjtés programjának népszerűsítése, vagy a lakossági körben keletkező veszélyes hulladékok gyűjtésének propagálása. Szorosan együttműködve az érintett közszolgáltatókkal, szervezetekkel és intézményekkel, igénybe kell venni a helyi média, a sajtó, a helyi TV segítségét, az érdeklődő pedagógusokon keresztül el kell jutni az oktatási intézményekbe is. Az ifjúság szemléletének alakítása döntő lehet, hiszen egy felnőtt szemlélete legtöbbször nehezen változtatható meg, a gyerekek azonban mindig fogékonyak a környezet ügyére és rajtuk keresztül a szülők környezeti szemlélete is hatékonyabban befolyásolható.

Rendkívül fontos, közhangulatot befolyásoló tényező a környezetminőség, ezen belül is különösen a köztisztaság, a hulladékgazdálkodás színvonala. Természetesen ezt a lehető

legmagasabb szintre kell emelni, ez azonban önmagában nem elegendő. Az általános környezeti kultúra javítása nélkül jelentős többletráfordítással sem lehet látványos eredményeket elérni ezeken a területeken. Gyál lakosságára partnerként kell tekinteni, ki kell alakítani a polgárokból az együttműködési készséget és bizalmat.

Mivel az emberek értelmes célokért öntevékenyen is fel tudnak lépni, támogatni kell a lakossági környezetvédelmi szerveződéseket, kezdeményezéseket.

9. Lehetőségek az Önkormányzat környezeti munkájának értékelésére

9.1. A Local Agenda 21

A Local Agenda 21 eredetileg az 1992-es, a „fenntartható fejlődésről” Rio de Janeiroban tartott ENSZ konferencián megfogalmazott globális és helyi feladatokat meghatározó dokumentum.

Mindkettő kiemeli a közigazgatás és az Önkormányzatok szerepét a környezetvédelemben. Mint az állampolgárokhoz legközelebb levő politikai és irányítási szintnek, az Önkormányzatoknak döntő szerepük van a nyilvánosság tájékoztatásában és a lakosság mozgósításában, környezetérzékenységének kialakításában. A helyi Local Agenda 21 összeállítását több Európai Unió tagország Önkormányzata elkészíti.

A lakosság közreműködése nélkül a fejlesztések és a helyi Local Agenda 21 nem valósítható meg. Mindenki saját maga szabályozhatja energiafelhasználását, alakítja fogyasztási szokásait, vállalhat felelősséget. A célokat és az intézkedéseket a legkülönbözőbb társadalmi és gazdasági szereplőknek kell megvitatniuk, és konszenzusra kell törekedniük. A helyi LA 21 sikere attól függ, hogy a fejlesztési folyamatokban milyen mértékben vesznek részt a különböző társadalmi csoportok.

Egyes uniós pályázatok kötelező részét képezi az LA 21 terv.

9.2. Az EMAS rendelet közigazgatási, Önkormányzati alkalmazásának jogi keretei

Az Európai Közösség Tanácsának 1836/93/EEC számú, „A vállalatok önkéntes részvételéről a környezeti menedzsment és környezetvédelmi auditálás közösségi rendszerében” című (EMAS) rendelete bevezetőjében megfogalmazta, hogy a termelővállalatokra kidolgozott rendszert a nem termelő szektorokra, a szolgáltató szektorra, a közszolgáltatásokra, a közigazgatásra is ki kell terjeszteni. Az EMAS rendelet 14. cikkelye pedig kifejezetten előírja a nem termelő szektorok kísérleti öko-auditálását. Az öko-audit megteremti a lehetőségét annak, hogy az Önkormányzat rendszeres időközönként meghatározza környezeti cselekvési programját, amely egyrészt rögzíti a hatásköröket, másrészt figyelembe veszi a lakosság érdekeit. Az Önkormányzatok hatósági tevékenységének „termékei” a helyi rendeletek. Az öko-audit keretében felülvizsgálhatók:

- az építési engedélyekre vonatkozó előírások
- a hulladék elhelyezésére, kezelésére, a fizetendő díjakra vonatkozó előírások,
- az egyéb közintézmények, közhasznú létesítmények használatára vonatkozó előírások,
- külön rendeletben meghatározottak alapján az Önkormányzati intézményként működő szolgáltatók (közbiztonságot szolgáló szervezetek, könyvtárak, kórházak stb.).

Az EMAS rendelet telephelyre vonatkoztatva fogalmazza meg a rendszer célját, a környezetvédelem folyamatos javítását a megfelelő környezetpolitika, környezeti programok és menedzsment rendszerek kialakítása révén. A telephely-meghatározás alapja az lehet, hogy milyen ingatlanokon, területeken tevékenykedik rendszeresen az Önkormányzat, függetlenül attól, hogy az adott ingatlan a tulajdona-e, vagy csak bérlő az. A közvetlen és közvetett környezeti hatásokat a környezeti audit rendszerébe egyaránt be kell vonni. Közvetlen környezeti hatások keletkeznek az energiafelhasználás, a vízfogyasztás, a hulladék keletkezése során, de a beszerzésekkel, az építkezésekkel kapcsolatban is. Közvetett környezeti hatások bármely közigazgatási, tervezési döntésből adódhatnak (pl. építési, területfejlesztési, természetvédelmi, közlekedésfejlesztési döntések). E területeken az Önkormányzatoknak is vannak szabályozási lehetőségei, például Önkormányzati intézmények környezettudatos üzemeltetése, építési hatósági jogkör tekintetében építési engedélyeknél levegővédelmi és hulladék kibocsátási szigorítások (portalanítás, hulladékkezelés szigorítása), helyi kezelésű utak forgalom mérséklése. Az Önkormányzati környezetmenedzsment rendszer keretében a szakértői vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a közigazgatási döntési eljárás során minden, környezeti szempontból lényeges tényezőt figyelembe vettek-e, és érvényesítették-e a döntésben.

FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK

A település környezet védelmére irányuló helyi rendeletei a következők:

Gyál Nagyközség Önkormányzatának 13/1993. (VIII.26.) számú rendelete természeti értékek védetté nyilvánításáról

Gyál Város Önkormányzatának 6/2000. (IV.3.) ÖK. Rendelete a köztisztaság fenntartásának rendjéről

Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2011.(IX.01) Önkormányzati rendelete a Környezetvédelmi Alap létrehozásáról, valamint a helyi vízgazdálkodási hatósági jogkörbe tartozó szennyvízelhelyezéshez kapcsolódó talajterhelési díjjal összefüggő díjmentességről, továbbá adatszolgáltatási és eljárási szabályokról szóló 16/2004.(VI.30.) Önkormányzati rendelet módosításáról

Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2013. (III.11.) sz. Önkormányzati rendelete a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról

Gyál Város Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2014. (III.31.) Önkormányzati Rendelete a települési szilárd hulladék kezelésére irányuló hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról

1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet - a levegő védelméről

4/2011. (I.14.) VM rendelet - a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről

4/2002. (X.7.) KvVM rendelet - a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről

221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendelet- a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól

201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet- az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről

2005. évi CXXVII. törvény - egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító törvények európai közösségi jogi aktusnak való megfeleltetéssel összefüggő módosításáról

2007. évi XXIX. törvény - egyes környezetvédelmi tárgyú törvények környezeti felelősséggel összefüggő módosításáról

223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet - a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet - az árvíz- és a belvízvédkezésről

30/2008. (XII.31.) KvVM rendelet - a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról

27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet - a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról

275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet - az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről

27/2008 (XII. 3.) KvVM-EÜM rendelet - a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról

385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet - a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről

18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet - a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról

2012 évi CLXXXV törvény a hulladékról

FELHASZNÁLT FORRÁSOK, IRODALOM

<http://nepesseg.com/pest/gyal>

Integrált Településfejlesztési Stratégia

www.ksh.hu

www.levego.hu

Önkormányzati adatszolgáltatás

4. Nemzeti Környezetvédelmi Program:

http://www.biodiv.hu/convention/cbd_national/fo1444566/iv.-nemzeti-kornyezetvedelmi-program/download/hu/1/NKP-4.pdf?action=view

Településképi arculati kézikönyv – 2018

wikipédia-Gyál

Gyál Közlekedési Konceptió terve (2009)

<https://dpmv.hu/tajekoztatok/vizbasisokkal-kapcsolatos-tajekoztatasok-gyal>

DPMV Zrt.

MTA Földrajztudományi Kutató Intézet

Magyarország kistájainak katasztere (2010)

<http://www.gyal.hu/>

<http://www.eukozpontgyal.hu/>

TFK 2014

Vibrocomp Kft. Gyál város - Stratégiai zajtérkép és Intézkedési Terv (2016)

[content/uploads/2017/01/Strategiai_zajterkepezes_III_ciklus__Intezkedesi_tervek_Altalanos_](#)

[leiras.pdf](#) Gyál Város Gazdasági Programja (2020-2024)

HÉSZ

Gyál Város Klímastratégiája 2020-2030

<https://www.katasztrofavedelem.hu/41/szunyoggyerites>

<https://www.facebook.com/gyalikozhaz>

Szám: 19174-2/2021.

K I V O N A T

Gyál Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2021. szeptember 30-án megtartott nyílt ülésének jegyzőkönyvéből

“Kihagyva a kihagyandók.”

Gyál Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 9 igen - 2 nem szavazattal – 0 tartózkodással az alábbi határozatot hozta:

174/2021.(IX.30.) sz. határozat

Gyál Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Gyál Város Települési Környezetvédelmi Fenntarthatósági Programját a 2021-2026. közötti időszakra vonatkozóan az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Határidő: 2021. október 15.

Felelős: polgármester

K.m.f.

Pápai Mihály s.k.
polgármester

Rozgonyi Erik s.k.
címzetes főjegyző

A kivonat hitelével:
2021. október 1.

Tóth Istvánné
Jegyzőkönyvvezető